

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

FLACARA

Nr. 8 (57) - 15 APRILIE 1955

Institutul de științe economice și planificare „V. I. Lenin” din București. În preajma examenelor, sălile cu o capacitate totală de 1.080 locuri, ale bibliotecii ce conține 217.340 volume, sînt în permanență pline de studenți.

Fotografie de A. Lovinescu

COPERTA I: V. I. Lenin în Octombrie.

Pictură în ulei de Jules PERAHIM
— Lucrare aflată în Muzeul V. I. Lenin - I. V. Stalin —

COPERTA a IV-a: Bicăz. Lucrări de excavație pe șantierul hidrocentralei ce poartă numele marelui Lenin.

Fotografie de M. Ivanciu

VEACUL TRIUMFULUI LENINISMULUI

Se implinesc optzeci și cinci de ani de când în orașul de pe Volga — Simbirsk (astăzi Ulianovsk) — s-a născut Volodia Ulianov, cel care avea să devină mai apoi stegarul epocii noastre, purtătorul celor mai înaintate năzuințe ale celor ce muncesc și organizatorul, și conducătorul celei mai gigantice acțiuni a oamenilor simpli în lupta lor pentru cucerirea fericii și statornicirea ei pentru veșnicie pe pământ. Lui Lenin, titanul omenirii, îi înalță imn de slavă nu numai popoarele marii Uniuni Sovietice, ci tot ce este om cinstit pe lume. Oamenii eliberați îi slăvesc numele pe șantiere uriașe și în întinse gospodării colective, sute de mii de muncitori și zeci de mii de studenți și profesori sînt mîndri că lucrează în fabrici și universități ce poartă numele lui. Și cîți oameni simpli de pe toate meridianele nu dau copiilor lor, în locul numelui tatălui lor, pe cel al lui Vladimir Ilici! Este în toate acestea semnul dragostei nețărmurate a oamenilor față de marele lor conducător și învățător.

Lenin! Ce mîndru, drag și apropiat suuă numele lui în inima oamenilor muncii!

Mii și mii de ani de-a rîndul au suferit cei ce muncesc în lume. Și de mii de ori au încercat cei ce muncesc să scuture jugul asupritorilor — stăpîni de sclavi, moșieri sau capitaliști — și să-și ia astfel soarta în propriile mîini. Dar de fiecare dată erau înfrinți, de fiecare dată asuprirea devenea din ce în ce mai crîncenă, iar oamenii umiliți, insultați, plini de mînie și disperare, ridicau ochii spre ceruri unde sperau să găsească eliberarea de chinuri.

Și iată că, în momentul cînd se părea că domnia capitalului este de nezdruncinat, cînd poeți și filozofi (agățați de sacul cu bani ai patronului) se întreceau în a-i slăvi nemurirea, se ridică deodată în pragul veacului nostru, geniul — care întruchipînd tot ce are mai bun, mai curat și mai înalt omenirea și dezvoltînd bogata învățătură a lui Marx și Engels — proclamă sfîrșitul inevitabil, apropiat al domniei capitalului.

Dar Lenin nu este numai savantul, filozoful, marele gînditor, care pune pe baza științei jaloanele căii spre eliberarea oamenilor de sub exploatare. În el se împletește geniul științific cu strategia celui mai mare comandant de oști pe care l-a cunoscut omenirea.

El organizează practic, concret, cea mai mare și mai viguroasă armată din lume, cu idealurile cele mai înalte și, în același timp, cele mai concrete din lume — armata comunistilor — partidul comunistilor, cel mai puternic și mai călit partid din lume, în stare să-și îndeplinească pînă la capăt sarcina de dobîrîre a exploatare și de construire a comunismului.

Și într-adevăr, omenirea muncitoare avea — scurt timp după aceasta — să asculte cu respirația întretăiată mesajul uriaș al Marii Revoluții înfăptuite de proletariatul rus, sub conducerea partidului comunistilor în frunte cu genialul Lenin. Și mesajul parcă grăia în limbajul sobru al faptelor: iată, noi, muncitorii și țărani Rusiei, ne-am eliberat! O țară imensă de sute de milioane s-a eliberat! Lucrul este posibil. Eliberarea înfăptuită la noi nu este o minune.

V. I. LENIN

Ea este rezultatul firesc al dezvoltării istoriei. Ea este rezultatul luptei și al organizării maselor de către comuniști. Deci, nu amînarea pentru vecii vecilor a dezrobirii de sub exploatare, ci organizare și luptă ca prim punct al ordinii de zi! Numai așa vor fi cucerite curînd eliberarea și pacea omenirii!

Și mesajul luminos al Revoluției, cuvîntul înaripat al lui Lenin s-a răspîndit ca fulgerul în toată lumea și oamenii muncii l-au sorbit însetați, și speranța eliberării apropiate și-a făcut loc în inimile lor.

Lenin a fărînit primul stat din lume al dictaturii proletariatului. Luptînd contra forțelor unite ale capitalismului mondial, care au încercat să sugrume primul stat al muncitorilor și țărănilor, Comitetul Central al Partidului Comunist, în frunte cu Lenin, a îndrumat corabia revoluției, a învîns dușmanii, a pus bazele viitoarelor victorii ale noului stat socialist. Lenin a înarmat Partidul Comunist și poporul sovietic cu genialul program al construirii socialismului, program pe baza căruia Uniunea Sovietică avea să facă un salt gigantic înainte. Sub conducerea Partidului Comunist în frunte cu marele continuator al lui Lenin, I. V. Stalin, ea a fost transformată, într-un timp scurt, dintr-o țară agrară înapoiată într-o mare putere industrială și colhoznică, a cărei trînicie și forță au fost verificate de-a lungul anilor.

Astăzi, pe drumul arătat de Lenin merg hotărîte popoarele de multe sute de milioane de oameni ale R. P. Chineze și ale celorlalte țări democrat-populare, care construiesc cu succes socialismul, urmînd cu fidelitate învățăturile leniniste. Alte sute de milioane de

oameni din toate părțile lumii sorb încredere și curaj din succesele lagărului păcii și socialismului. Lupta lor pentru libertate, independență națională, democrație și progres ia o amploare din ce în ce mai mare. Ideile leniniste ale internaționalismului proletar unesc milioane de oameni în luptă.

Niciodată în istorie n-a existat o asemenea forță ca cea a lagărului socialist. Toate încercările forțelor reacționare de a opri mersul înainte al istoriei sînt sortite eșecului. Veacul nostru este veacul triumfului ideilor leniniste.

De o deosebită actualitate sînt tezele leniniste privind coexistența și întrecerea pașnică între cele două sisteme: socialist și capitalist. Politica externă a Uniunii Sovietice, bazată pe învățătura leninistă, sprijină din toate puterile înțelegerea și prietenia între popoare, indiferent de orînduirea lor socială.

Oamenii muncii din țara noastră sînt adînc recunoscători lui Lenin. Ei știu că în lupta pentru cucerirea puterii în stat și în munca pentru construirea socialismului, Partidul s-a călăuzit și se călăuzește după nemuritoarea învățătură leninistă, cheazășia victoriilor noastre.

Poporul nostru îl are adînc în inima sa pe Vladimir Ilici Lenin. Ideile lui îl însuflețesc în munca sa, îl fac să-și strîngă rîndurile și mai puternic în jurul Partidului Muncitoresc Român și să lupte cu tot mai mult avînt pentru victoria socialismului în țara noastră. Acesta este monumentul ce-l înalță el zi de zi lui Lenin. Și în cîntecul copiilor noștri fericiți, în traiul din ce în ce mai bun al oamenilor muncii, în tot ce construim, măreț și de neclintit, poporul nostru slăvește pe Lenin.

CU NUM

— reportaj —

de Irina OPRAN

Fotografii de M. IVANCIU

„Bună dimineța, dragi ascultători“, urează vocea prietenoasă a crainicei de la radio București și sute de luminițe se aprind clipind vesel în ceața vineției a dimineții. Bicazul se trezește o dată cu zorile, o dată cu muzica postului de radio.

Nu știu dacă îndemnul de a face gimnastică, transmis prin sute de difuzoare, e urmat de mulți, dar, oricum, la acea oră se pornește o forfotă veselă, ritmată parcă de notele marșului. Și în timp ce dinspre baraj încep să se audă primele „pușcături“, salut adus noii zile de muncă, ca nenumărate pirăiașe constructorii hidrocentralei ce va purta numele lui V. I. Lenin se revarsă în lung șuvoi pe șosea. Apoi încep să apară acei care au lucrat în schimbul de noapte — căci pe marele șantier lucrul nu încetează nici un moment.

Aerul rece, cu prospețimea izvoarelor, te lovește la început dîndu-ți o ușoară ameteală. Munții fumegă ca niște hogașuri uriașe, întunecate și solemne. Bistrița șerpuieste în cotiri domoale, de parcă și-ar ascunde voit puterea. Și parcă aducînd cu ele dimineța, încep să alunece primele plute.

Întîi l-am întîlnit, pe șosea, pe meșterul dulgher Ludovic Melniciuc. L-am întîlnit cînd ieșea din locuința sa.

Pornea tocmai spre șantier

Maistrul prim-miner Cornel Lupșa discută cu Gheorghe Mucenicu și brigada sa măsurile ce trebuie luate pentru finisarea excavației la platforma cabelcraului.

unde o parte din brigada sa lucra la cofraje. În acea zi avea multe drumuri de făcut. Brigada era împărțită în trei, patru puncte de lucru și meșterul Melniciuc (așa îi e felul) dorea să fie prezent peste tot.

Din pasul grăbit al oamenilor, din discuțiile lor, se simțea o anumită febrilitate: începea betonarea platformelor pentru macaralele-funicular. Știrea, de altfel cunoscută de toți, circula îmbrăcînd formele cele mai deosebite.

Pentru meșterul Ludovic Melniciuc, șeful brigăzii de dulgheri, însemna că întîiul drum să fie făcut spre creasta barajului, ca să se asigure încă o dată că totul e în ordine, (deși știa că Fălticica, fruntaș în muncă, dulgher cu experiență, știe să se descurce singur).

Pentru soția minerului Antonoaie Constantin era prilej de noi îngrijorări.

Bărbatul nu-i mai coborîse de pe munte de o zi și jumătate. Adică socotind noaptea, era în al patrulea schimb.

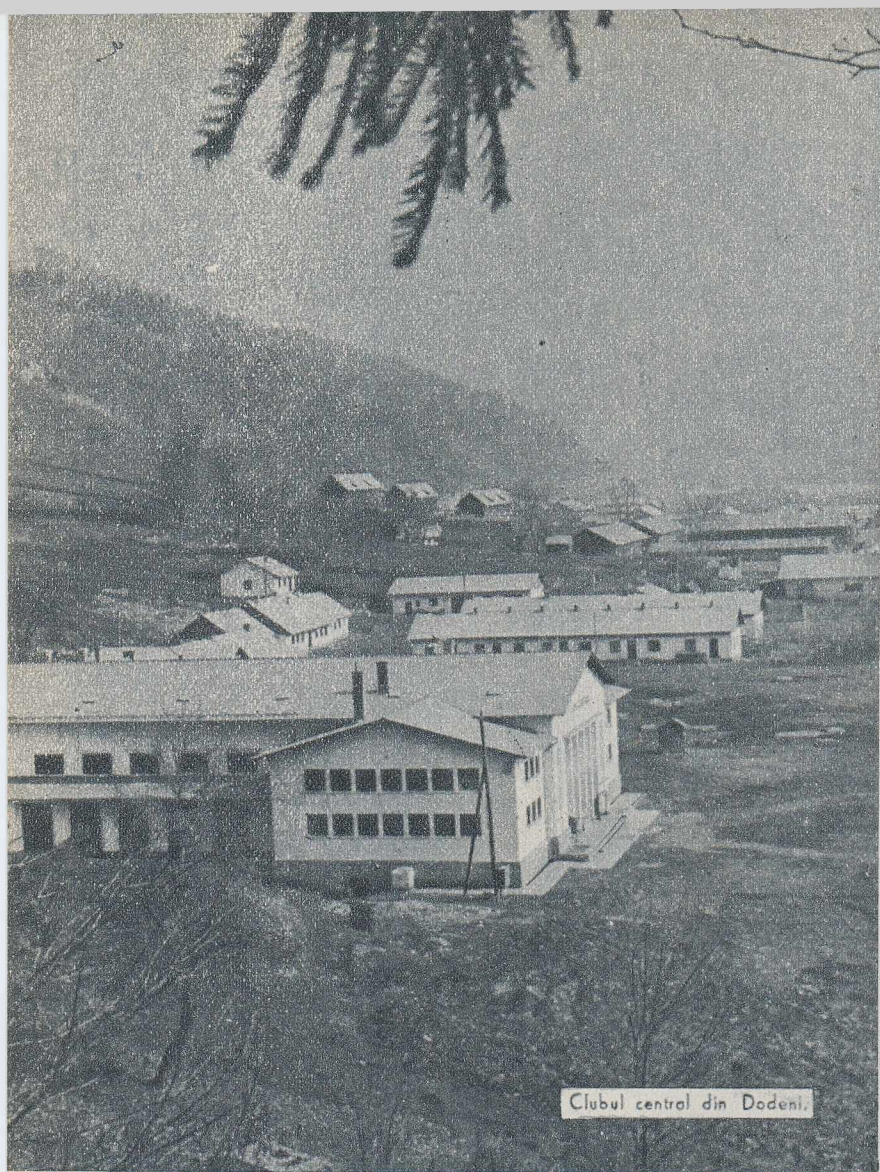
— Cum face asta? se încruntă supărat inginerul Mihai Postelnicu, aflîndu-i necazul.

— Nu-i permis să stea mai mult de un schimb. Ce Dumnezeu! De data asta înroșindu-se ușurel nevesta începu să-l apere.

— Înțelegeți, tovarășe inginer, are o lucrare de răspundere. Lucrează la finisarea excavațiilor de pe platforma cabelcraului (pronunță apăsat cuvîntul, ca să se vadă bine cît îi e de familiar totul). Are băieți tineri în echipă, trebuie să-i mai ajute, să-i controleze! Are și el dreptatea lui! Păi, nu?

— Nu! rămînea neînduplecat inginerul Postelnicu. Dumneata ar trebui să nu-l lași să nu se odihnească. Acum nu e nevoie sus de el.

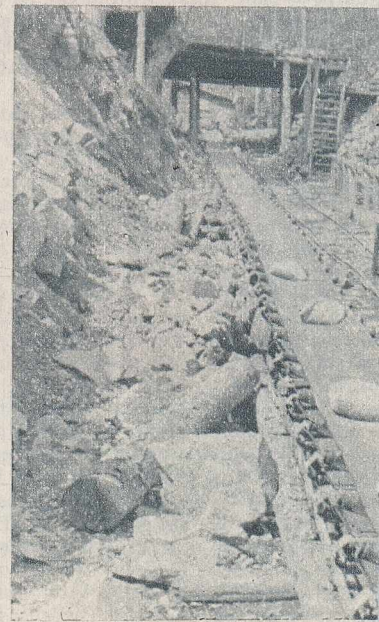
Pe banda transportoare a început să fie urcat cimentul pe platforma cabelcraului. Nenumărate ore de muncă sînt astfel economisite.

Clubul central din Dodeni.

Finisarea lucrărilor de excavație la batardou.

ELE LUI LENIN

— Mai întâi că nu-l pot convinge și apoi... e mai bătrîn ca mine și știe el ce trebuie să facă, și se îndepărtă puțin încui-dată.

Mihai Postelnicu grăbi pasul parcă dorind să vadă mai iute ce fac sus acești năzdrăvani care „calcă regulamentul”. Șoseaua cea nouă părea înfiptă în pădurea de brad. Peste ea, sfidînd înălțimile, căciula de nea a Ceahlăului împrumutase culoarea trandafirică a răsăritului. Cerul se limpezise într-un albastru atît de proaspăt, încît, cu toată zăpada ce se încăpățîna să stăruie, primăvara se făcea simțită pretutindeni. Pe lângă noi urcau și coborau basculantele încărcate cu steril. De sus păreau șir lung de furnici ducînd poveri și urmînd o cale știută anume de ele, căci acum apăreau, acum dispăreau după perdeaua înșelătoare a brazilor. Tovarășii mei, învățați cu urcușul, aveau mersul ușor și sprinten al muntenilor.

De sus, priveliștea capătă măreția unei simfonii. Nici cei care o văd zi de zi nu încetează a fi fermecați. Întîlnești pe creastă mineri albiți de praful cremenei, dulgheri purtînd cu ei parfumul stăruitor al bradului, prins în cleiul lipit de haine și de mîini, betoniști și montori, tehnicieni și ingineri forfotind fără încetare pe versant, agățîndu-se ca alpiniștii pe creste de stîncă, vorbind puțin, înțelegîndu-se ușor și repede, mai ales aîngăduindu-și clipe de răgaz. Și, totuși, cînd un călător străin poartă pe șantier, oricare dintre ei întîi își îndreaptă brațul spre vale și-l îndeamnă: „privește!”

În ochi le strălucește mîndria le-a stăpîni aceste ținuturi pe care

le cuceresc cu fiecare lovitură ce doboară stîncă, cu fiecare mașină ce ocupă locul dezgolit.

Mai jos malurile încearcă să se apropie, ca și cum, peste Bistrița, munții ar vrea pentru ultima dată să-și dea mîna, apoi crestele se

Meșterul Fălticica are multă răbdare cu cei tineri.

pierd într-o ceață fumurie. În susul rîului, ca o covată uriașă, valea lasă Bistrița să facă nenumărate meandre.

Deci, aci va fi lacul și prin aceste înălțimi vor pluti pescarușii!...

Abia după o vreme, urechea îți prinde din nou zgomotul motoarelor și ești iar plin de nerăbdare să afli șantierul. Pe meșterul Melniciuc îl pierdusem. Îl zării mai tîrziu discutînd cu meșterul Fălticica, în timp ce acesta, aplecat pe un pikhamer, sfredelea lemnul, răspîndind în jur praful aurii de rumeguș. Amîndoi dulgherii sînt frunțași ai întrecerii socialiste, amîndoi sînt porniți de pe aceleași meleaguri, de prin părțile Vișeuului. Dar abia aci au început să se simtă cu adevărat concetățeni. „Înainte mai mult umblam prin lume după lucru”, spune Ludovic Melniciuc. La Bicz cei doi dulgheri se simt localnici, căci sînt pe șantier de la începuturile lui și nu se sfieșc să-și arate mîndria. Dar Melniciuc nu are timp de zăbavă: îl și văd coborînd tinerește scările montate drept pe coastă, ca să scurteze drumul spre alte puncte. — Amarnic om, spune un tînăr constructor, privindu-l cum sare tinerește treptele. E neobosit! Seara vine la noi în dormitor să ne vadă „cum dormim?” „Ce citim?” „Ce-am mai dori?” Duminicile pleacă să repare șoproane într-un S. M. T. Atîta suflet pune tov. Melniciuc că ți-e rușine să nu-l ajuți! S-a dus cu el duminica trecută la S.M.T. întreaga brigadă. Că doar nu eram să-l lăsăm singur!...

Îl privesc pe tînăr și-i citesc în ochi uimire și parcă o umbră de ciudă pentru el însuși.

— Bea și tu în fiecare dimineață apă neîncepută ca tov. Melniciuc și ai să te faci peste noapte ca el.

Glumețul stă cocoțat pe un bulmac, cu pufoaica deschisă și cioplește de zor c-o toporișcă. Pare copilăndru, deși i-a mijit mustața.

Trei ingineri, toți trei tineri, conduc acest șantier. Cel mai tînăr e totuși inginerul Gheorghe Sălăgeanu, care răspunde de malul drept. Se află aci pe primul său șantier. Are totuși autoritatea unui bătrîn conducător. În plus, capacitatea de a fi pretutindeni unde e nevoie de el și de a rezolva operativ orice problemă. Pe șantierul lui e poreclit „sfîrleaza”. Am încercat zadarnic să-l prind într-un moment mai liber. S-ar părea că acest șantier e tocmai nimerit pentru tînărul inginer și pentru cantitatea de energie de care dispune.

Mai domol, cu exactitate meticuloasă dovedind calități didactice și în expunere, și în felul în care se ocupă de dezvoltarea oamenilor de pe șantier, locțiitorul șefului de șantier, Mihai Postelnicu, face parte dintre veterani (se consideră veteran pentru că a venit la Bicz de la începuturile lucrărilor. Cunoaște șantierul așa cum un părinte conștiincios cunoaște evoluția propriului fiu). De fapt și inginerul Postelnicu e dintre cei tineri. S-a specializat în construcții hidrotehnice la Leningrad. Acum șantierul hidrocentralei e a doua școală nu numai în problemele profesionale. I se părea într-o vreme tînărului inginer că știe tot, se purta mîndru cu oamenii. Azi, oamenii îl iubesc pentru că a învățat să fie modest.

De la stînga la dreapta: inginerul șef al șantierului baraj, Trelea Anton, inginerul șef adjunct, Mihai Postelnicu, și inginerul șef al sectorului baraj, Coca Aurel.

Clubul central din Dodeni, în care constructorii au toate condițiile pentru desfășurarea unei vii activități culturale.

Școala aceasta grea, știe să fie exigentă cu oamenii — dar știe să fie și darnică — îmbogățindu-i cu trăsături noi, minunate!

Poate de aceea, sînt constructorii atît de pătimaș legați de ea.

Așa, tînărul inginer Mihai Postelnicu e mîndru de succesele șantierului ca de ale lui proprii. Îmi arată cu bucurie, montată pe malul drept, banda transportoare care va duce sus cimentul și fermele metalice pentru cabelcran (macaraua-funicular). Începuse tocmai turnarea unei plăci subțiri de beton pentru nivelarea platformei macaralei. Sus pe creastă se formase un adevărat șantier. Depozit de nisip, pietriș, ciment și fier pentru beton, un concasor pentru sfărîmarea pietrei, banda transportoare. Excavatorul se transformase acum în macara și un locomotor purta cele șase bene de la betoniere la locul de turnare.

Majoritatea lucrărilor erau mecanizate. Un mic șantier model pe o creastă golașă de munte

De noi se apropiase cel de al

treilea membru al „triumviratului” și șeful ei, inginerul Trelea, șeful șantierului baraj. Vîrsta mijlocie a constructorilor de la Bicaz pare a fi în jurul lui 30 de ani.

— Știți, aici e școala pentru lucrările mai mari ce vor urma la turnarea barajului — spune el și privește cu ochi de gospodar șantierul.

Sub stîngăcia și calmul său se ascunde o nebănuită putere de muncă, energie și entuziasm. Bun organizator, (are și experiența altor șantiere mari), el ține în mînă întreaga lucrare, cunoscîndu-și oamenii și știind să-i ajute la nevoie. Ne urcăm cu el pe o creastă și de acolo, cu căldura și entuziasmul unui poet, ne descrie cum va arăta construcția metalică a cabelcraanelor.

De altfel curiozitatea de a vedea montat cabelcranul a cuprins pe toți constructorii barajului. Deși

cunosc aproape în amănunt, din descrierile tehnicienilor, cum vor arăta, ori de cîte ori se vorbește de aceste macarale uriașe se găsesc imediat cîțiva ascultători benevoli gata să completeze informarea, gata să se entuziasmeze. În curînd vor sosi tehnicienii din R. D. Germană pentru a ajuta la montarea pieselor. De aceea ritmul lucrărilor la platformele cabelcraanelor are acea febrilitate întreținută de entuziasm și de curiozitate.

Șoseaua de pe creastă e tăiată brusc de o avalanșă de pietre descărcate de sus, de pe platforma viitoarei macarale. Un excavator încarcă fără să obosească un șir continuu de basculante. Mi se spune că foarte curînd va fi gata și aci șoseaua, și mi-e dat și mie să-mi încerc eventualele posibilități de alpinist. Într-adevăr, parapetul e gata. Cu puțină imaginație (nu privesc în jos) te poți plimba pe el ca pe o viitoare șosea.

Priveliștea fabricii de beton îmi dă impresia unei uriașe jucării colorate vesel, în roșu, albastru, alb. O jucărie perfect mecanizată. Îl reîntîlnim pe tovarășul Melniciuc, care, și mîndru, și modest, ne arată lucrarea de dulgherie ce suportă galeriile suspendate. E opera brigăzii lui.

— Știți, e o bijuterie fabrica aceasta. Și lucrarea de dulgherie a fost grea, dar am învățat lucruri noi. E o bucurie să mai poți învăța la bătrînețe.

Îl privesc, e un om în jurul a 50 de ani, în plină putere, iar în privința căldurii cu care vorbește ai zice că a împlinit abia jumătate. Cred că atunci cînd se va scrie istoria hidrocentralei din Bicaz nu vor greși cei ce vor numi lucrarea aceasta „șantierul entuziaștilor”. Veteranii, cei care sînt

de la începuturile șantierului, cei care se consideră de mult localnici, sînt realmente îndrăgostiți de șantier. E o adevărată insultă să întrebă un „veteran” dacă n-ar dori să plece din Bicaz. Și cînd i-am pus această întrebare tovarășului Melniciuc, m-a privit astfel încît mi-a trecut cheful să-l mai întreb.

Vorbeam de entuziaști. Desigur, inginerul Rakosi Ladislau și brigada lui Constantin Popescu, cei care au montat sub îndrumarea tehnicienilor sovietici fabrica de beton, pot ocupa cu cinste locurile întîi ale șirului. Inginerul Rakosi e scund, nervos, mobil, ai impresia că e montat din mici resoarte, fine și foarte elastice. Te poartă prin uriașă construcție, explicînd, bucurîndu-se, cercetînd totul cu un ochi grijuliu.

Fabrica de beton are o înfățișare măreață pe fondul munților verzi. Majoritatea lucrărilor sînt executate automat.

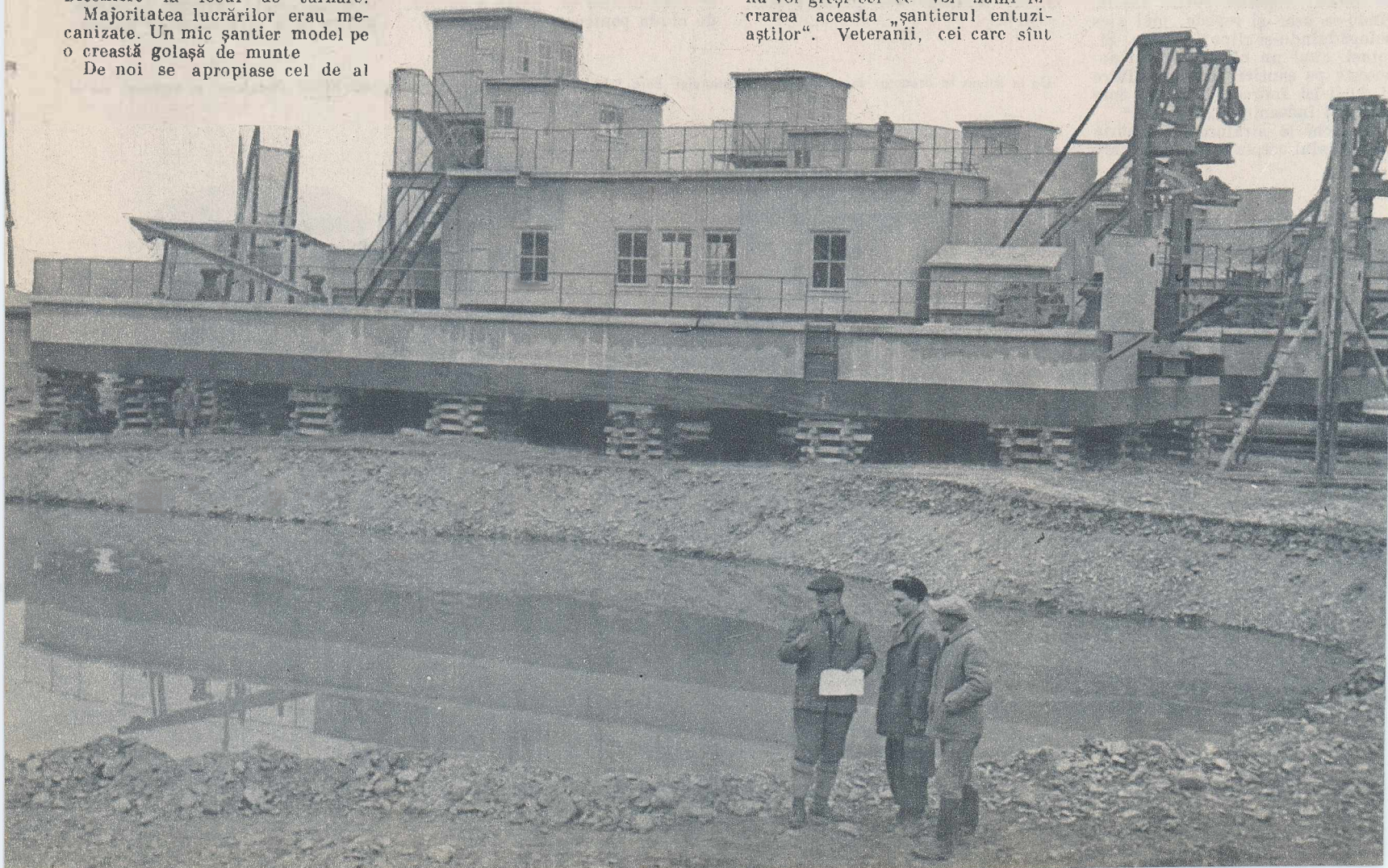
— Pe aci va fi șoseaua pe unde vor veni camioanele de la fabrica de ciment. Privesc — o groapă uriașă — ... Îmi imaginez ca într-un basm, cum se va umple groapa și cum va apare șoseaua, terminată cu o platformă pe care patru camioane se vor putea descărca simultan.

Și apoi, într-o zi, tot ca în basme, fabrica va dispărea, va dispărea și șoseaua, pe aci se vor plimba vapoare și acest uriaș va fabrica betonul în alt colț al țării.

Nu degeaba clatină din cap uimiți muntenii la asemenea povestiri. Dar constructorii nu se dau niciodată în lături să-i lămurească — și se pare că nu-s lipsiți de spirit de convingere.

(Curiozitatea e mai puternică decît oboseala) și iată-ne coborînd spre locul, unde lîngă o baltă, săpată recent, așteaptă, gata de a fi lansate, trei drăgii masive. E prima flotă adevărată a Bistriței. De aci, prin propria lor forță, își vor croi drum spre Bistrița.

Prima flotă a Bistriței — drăgile — așteaptă lansarea.

La grădiniță a sosit azi un mic vizitator. Aurel Stanca n-are nici un fel de considerație pentru „construcțiile” fratelui său mai mare, Mitică, și ale colegilor săi; se pare că nici aceștia nu iau lucrările prea în tragicul...

Peocamdata riul curge neștiutor, și apropiere, ducându-și capricios lutele la vale. În curînd o forță ouă îl va răscoli din adînc, scînd la mal pietrișul, nisipul necesar fabricii de beton. Vor porni în Bistrița, împroșcate printr-o uriașă conductă și cu ajutorul mașinilor basculante, și al unei benzi transportoare vor ajunge în uriale măsele, care vor transforma totul în pasta cenușie compactă a betonului.

Șantierul hidrocentralei ce va purta numele lui I. V. Lenin a tratat în perioada sa de maturizare maturizarea sa o transmite în timpul rîndurilor care construiesc. Au venit oameni din cele mai îndepărtate colțuri din țară, mulți sîndu-și gospodăria. Azi se simt calnici, își pun gard în fața loînței și seamănă zorele. Au venit sute de neștiutori de arte. Activitatea Clubului Central-i mai mulțumește azi pe conductorii.

— Avem prea puține cărți de lectură!

— La noi nu vin concerte!

— Trebuie să ne aranjăm mai elegant clubul, e rece încă, nepriemitor!

Se fac excursii „în Chei” și pe Ceahlău și cei care întreaga săptămîină urcă crestele nu se ostenesc duminică să-și ia rucsacul și s-o pornească spre cabanele elegante și primitoare.

Se cer noi terenuri de sport și cînd se întîmplă vreo defecțiune pe fir și difuzoarele își încetează emisiunea — oamenii își trimit copiii la postul de transmisie să se intereseze cît va dura reparația.

Priveam balta, apoi mica flotă și mă gîndeam că sînt în fața embrionului viitorului lac. Și că în mintea și mâinile oamenilor din jurul meu, stă forța uriașă care va face ca apa Bistriței să fie adunată în cupa gigantică a lacului, care va pune în mișcare turbinele de la Stejarul, va purta pe valurile sale nave și va da umiditatea dătătoare de viață ogoarelor și energie fabricilor Moldovei viitorului. Și, mai ales, lumină, multă lumină.

Familia lui Ludovic Melnicu. „Vă place bluza mea?” întreabă Iulișana. Iată o „problemă” greu de rezolvat pentru mesterul dulgher...

Dăltuind imaginea MARELUI OM

de Boris CARAGEA
maestru emerit al artei din R.P.R.,
laureat al Premiului de Stat

Să întruchiezi artistic imaginea omului înaintat al epocii noastre este o operă de mare răspundere. Pentru că artistul este acela care va dezvălui generațiilor viitoare chipul contemporanului nostru, al făuritorului erei comuniste.

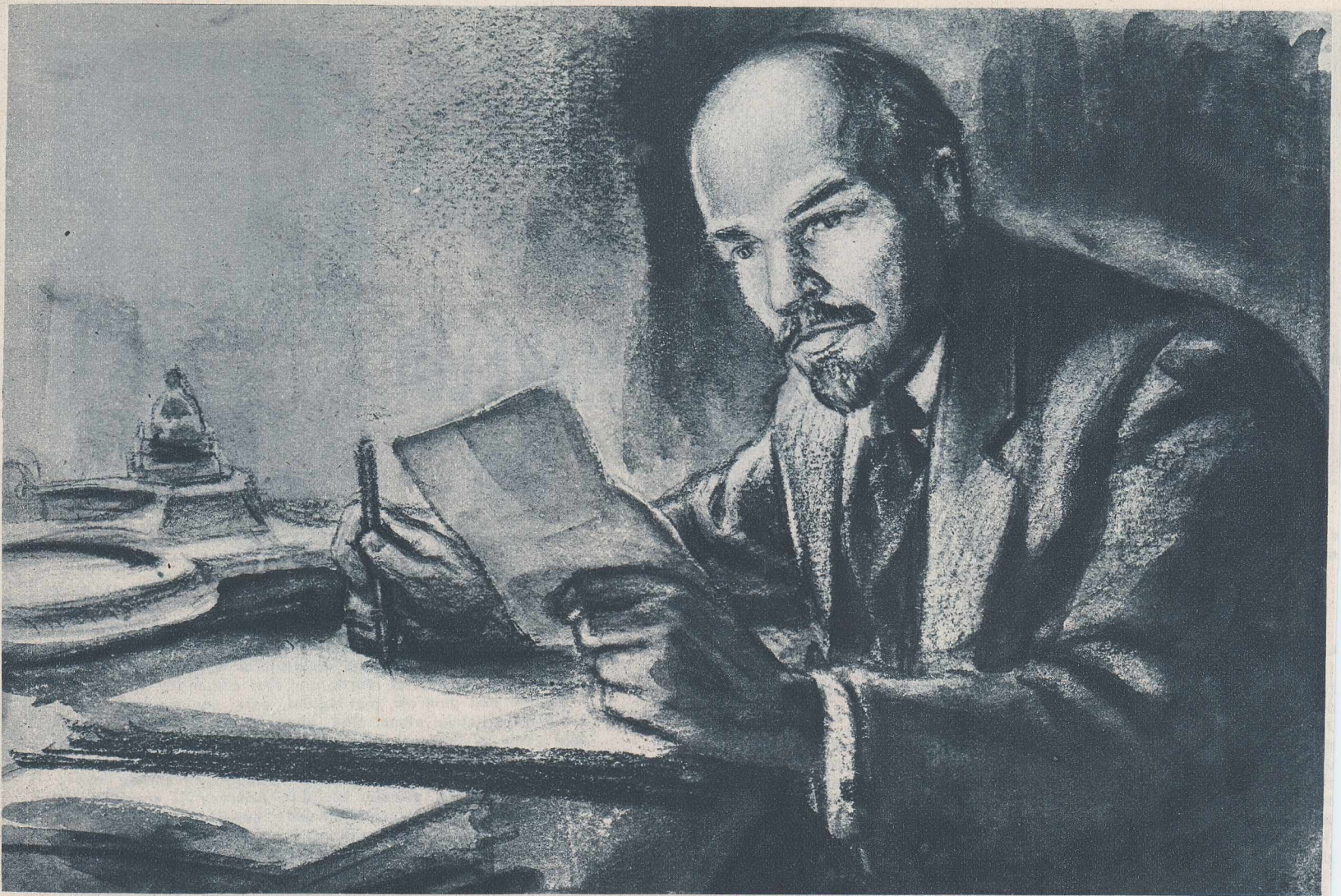
Cu atît mai puternic, mai legitim, este sentimentul responsabilității artistului atunci cînd lucrează la crearea imaginii unui geniu al omenirii cum a fost Lenin. Îmi amintesc de o discuție pe care am avut-o la Moscova, nu demult, cu cîțiva sculptori sovietici — Manizer, Tomski, Vucetici. Povesteau despre pasiunea cu carearele sculptor Andreev îl urmărea pe Lenin, cu carnetul de schițe, oriunde acesta mergea să vorbească maselor și consemna, cu febrilitate, imaginea lui atît de dinamică. Andreev vorbea adesea de răspunderea pe care el o încearcă, ca artist, în fața generațiilor ce vor veni, știindu-se contemporan cu acest gigant al timpurilor noastre.

Despre sentimentul acesta mi-au vorbit toți sculptorii sovietici pe care i-am cunoscut, acest sentiment m-a frîntat și pe mine, din primul moment în care am început să lucrez la monumentul lui Lenin. Asta s-a întîmplat acum trei ani. Trei ani de căutări neîncetate, de permanente transformări. Pentru că nu era vorba de o simplă redare a trăsăturilor fizice ale lui Lenin, ci de găsirea acelei expresii care să transmită uriașă sa personalitate de gînditor revoluționar, de conducător al popoarelor.

Căutările mele nu erau legate de „potrivirea” unei atitudini „interesante” — în sensul unei originalități totale a acesteia — ci de găsirea acelei priviri, acelor gesturi și expresii care să dezvăluie și simțămintele nutrite de poporul nostru pentru înflăcăratul tribun al libertății tuturor popoarelor.

Prima sculptură — aceea care poate fi văzută la Muzeul de Artă al R.P.R. — înfățișă un Lenin avîntat, pășind sigur înainte, cu brațul întins ca pentru a arăta omenirii muncitoare drumul spre un viitor luminos. Mă nemulțumea însă faptul că nu găsisem totuși mijloacele artistice de a exprima, pe lîngă imaginea omului de acțiune, pe lîngă cea a revoluționarului cutezător, și pe cea a marelui teoretician care a fost Lenin. Această trăsătură am căutat s-o reliefez cu precădere în cea de a doua variantă, pe care am făcut-o pentru concursul monumentului Lenin al orașului București. De astă dată, Lenin, pășind înainte cu una din mîini prinsă de marginea vestei, avea mai mult calm, mai multă pondere și seninătate. Dar, cu toate că macheta a fost aprobată, eu nu mi-am încetat căutările pentru a da Bucureștilui un monument care să sintetizeze, și mai pregnant, trăsăturile acestui mare om. Pentru a-i pătrunde mai mult personalitatea, pentru a putea să mi-l apropiu cît mai mult, am recitat din operele sale, am zăbovit ore întregi în muzeele „Lenin” din Moscova și Leningrad, printre marile opere de artă închinat lui, am vizitat atelierele sculptorilor sovietici care l-au dăltuit imaginea. Pe Lenin nu l-am regăsit însă numai aici. L-am simțit pretutindeni, de cum am pătruns în Uniunea Sovietică, l-am regăsit viu, nemuritor, în toate neasemuitele înfăpturi ale popoarelor sovietice.

Întors în țară, am reînceput lucrul la noua variantă a monumentului care, cred, va reuși mai mult ca cele de pînă acum să înfățișeze pe teoreticianul revoluționar. Căutările nu s-au terminat nici acum. În fiecare zi, lucrarea pune noi probleme și e necesară găsirea unor noi expresii sugestive. Dar toate acestea nu obosesc, ci, dimpotrivă, sînt însuflețitoare. Pentru că nimic nu poate fi mai prețios ca această nobilă misiune artistică.

AMINTIRI DESPRE LENIN

Ilustrație de N. POPESC

ÎNTÎLNIRI DE NEUITAT...

de T. S. ZELIKSON - BOBROYSKAIA

M-am întâlnit cu Vladimir Ilici. Locuia pe atunci (pe la sfârșitul toamnei anului 1903 — N.R.) într-o suburbie a Genevei, împreună cu Nadejda Konstantinovna și cu mama acesteia, Elizaveta Vasilievna, care nu se despărțea niciodată de fiica ei, urmînd-o chiar și în deportare sau în emigrație. „Ilicii”, cum le spuneam noi lui Vladimir Ilici și Nadejdei Konstantinovna,

stăteau într-o vilă mică din cartierul Secheron. Ei locuiau la etaj, unde ajungeai urcînd pe o scăriță de lemn. La parter era o bucătărie spațioasă cu o plită, pe care fierbea neconținut un ceainic mare emailat, anume pentru oaspeți. În cămăruța de alături locuia Elizaveta Vasilievna, veșnic preocupată de modesta ei gospodărie. N-apuca să schimbi cîteva cuvinte cu ea, că o și auzai bombănind, fără răutate: „Poftim! Stau cufundați, colo sus, în cărțile și caietele lor. Vladimir Ilici se sleiește muncind și a istovit-o și pe Nadia — nici nu mai știu cum să fac ca să vină la masă”.

În unele zile, cînd veneau mai mulți tovarăși deodată, Vladimir Ilici își primea oaspeții tot aici, în bucătărie, „apartamentele” de sus fiind prea strîmte.

În cele două camere de sus, mobilierul era alcătuit din mese simple, încărcate cu teacuri de reviste, manuscrise, tăieturi de ziare. Pe pereți, atîrnau rafturi înjghebate la repezeală. În fiecare cameră erau cîte două scaune și cîte un pat, acoperit cu o pătură.

În mijlocul mesei la care lucra Vladimir Ilici se găsea un abac rusec, cu ajutorul căruia calcula, probabil, numărul gospodăriilor țărănești „cu un cal”, „cu un sfert de cal” etc.

Pemasa la care lucra Nadejda Konstantinovna, se aflau „uneltele ei de producție”: „cheile” cifrurilor, precum și sticlucă cu cerneală simpatică pe care o folosea pentru a introduce textele cifrate printre rîndurile vreunei „felicitări cu prilejul zilei onomastice”. Nadejda Konstantinovna ședea la această masă zi și noapte, descifrînd știrile primite din Rusia în legătură cu situația din organizațiile locale și cifrînd mesajele lui V. I. Lenin către diferite comitete sau diferiți activiști, cu privire la situația creată în centrele de partid din străinătate.

Cînd am intrat la ei, atît Vladimir Ilici cît și Nadejda Konstantinovna ședeau la mesele lor și lucrau. Deși îi întrerupeam de la lucru, m-au primit cu multă căldură.

Pentru prima dată, l-am văzut pe V. I. Lenin în intimitate: era îmbrăcat studentește, cu o cămașă rusească albastră petrecută peste pantaloni, această îmbrăcăminte fiind în deplină armonie cu figura lui „rusească”, vînjoasă, bine legată.

Vladimir Ilici a început prin a mă întreba despre suferințele pe care le-am îndurat în închisori, despre greutățile ce le întîmpinam activînd în ilegalitate. I-am împărtășit impresiile mele din închisoarea de la Harkov, povestindu-i printre altele, că am citit acolo cartea sa

„Dezvoltarea capitalismului în Rusia”; atun Vladimir Ilici m-a compătimit în glumă pentru că am fost nevoită să studiez „plicticoasele lui tabele...”

Vladimir Ilici mi-a pus întrebări foarte amănunțite în legătură cu situația organizației din Tver, de unde venisem, interesîndu-se deosebi de munca dusă de noi la sate, de unele detalii organizatorice ale acestei munci și de crearea comitetelor țărănești la sate. Nu și-a exprimat cîns satisfacția, cînd i-am vorbit despre însernatatea pe care a avut-o pentru noi broșura lui „Către sărăcimea satelor”.

Vladimir Ilici a rîs cu poftă de pățarul unui propagandist de-al nostru trimis la țară. Era un propagandist foarte priceput, dar, cu toate acestea, s-a întors din sat cu o „misterioasă scrisoare închisă prin care Comitetul țărănesc ne ruga să nu le mai trimitem pe acest propagandist. Motivele erau următoarele: „... boier: după ce a dormit într-o izbă țărăneasă a doua zi dimineața, cînd s-a spălat, a scos o buzură o periută și a început să-și curetinții”.

Această curioasă și penibilă întîmplare făcut pe Vladimir Ilici să-mi arate cît de important era, în condițiile de atunci ale murilor noastre ilegale de partid, să prevezi toate amănuntele, să fii întotdeauna cu ochii pe patru, să cunoști la perfecție mediul în care trebuie să acționezi.

★

V. I. Lenin considera vigilența și abilitatea în lupta împotriva poliției țariste drept însuși

Fragmente din volumul „Amintiri despre Lenin. Lucrare în pregătire la Editura „Cartea Rusă”.

indispensabile unui revoluționar. În munca ilegală de partid, pe care am depus-o în anii următori, nu am uitat niciodată aceste indicații ale lui Vladimir Ilici, ceea ce a făcut ca perioadele de activitate dintre o arestare și alta să fie mai mari.

Era mișcătoare atenția pe care o acorda V. I. Lenin muncii noastre locale de partid, interesul pe care-l arăta greutăților, bucuriilor și amărăciunilor vieții de activist. Respectul cu care știa el să-ți asculte părerile, chiar și cele mai timide, îți dădea curaj.

Tare aș fi dorit să afl de la Lenin, chiar din această primă vizită, cum se va desfășura mai departe lupta prilejuită de conflictul din sinul partidului. Dar Vladimir Ilici, fiind bine dispus și voind să se mai destindă puțin după oboseala pricinuită de problemele ce-l frământau, încercă de data asta să scape prin glume. În deosebi la masă, unde ne poftise Elizaveta Vasilievna, a fost foarte glumeț.

— Iată — zise Vladimir Ilici ironic — Elizaveta Vasilievna crede că se poate pune ușor capăt conflictului din partid; pentru asta trebuie neapărat ca Iuli Osipovici (Martov) să fie împăcat cu Vladimir Ilici, lucru pe care poate să-l facă Vera Ivanovna (Zasulici), la care Elizaveta Vasilievna are de gând să meargă ca să discute problema.

La început, mi s-a părut că Ilici născocise doar în glumă acest „plan de rezolvare a situației”, dar din discuție a reieșit că bătrâna mamă, în naivitatea ei, intenționa într-adevăr să meargă cu acest gând la Vera Ivanovna Zasulici, fiind pe deplin încredințată că astfel va izbuti să restabilească în partid armonia distrusă din pricina „mofturilor lui Vladimir Ilici și ale lui Iuli Osipovici”, după cum spunea ea. Și ceea ce era cel mai important — „Nadia n-o să mai sufere atîta pentru toate astea”.

Glumind pe socoteala Elizavetei Vasilievna, Vladimir Ilici adăugă:

— Iuli (Martov) și cu mine umblăm acum, în Geneva, pe trotuare diferite. De îndată ce ne zărim de departe, fiecare trece pe celălalt trotuar. Cît despre Plehanov, cu el sînt în corespondență. Dar nu semnez „devotatul Dvs. Lenin”, ci „trădatul de Dvs., Lenin”.

În ciuda tonului glumeț cu care rostise aceste cuvinte, se simțea în ele o mare amărăciune.

★

Îi răpeam mult timp și multă atenție lui V. I. Lenin, nu numai cînd discutam seara la „Landolt”¹⁾, dar și cu prilejul incursiunilor individuale sau în grupuri la locuința lui. Roșesc și acum, cînd mi-aduc aminte de îndrăzneala noastră.

Mi-amintesc foarte bine de o seară, cînd, urată de cele ce spunea Ilici, am rămas pînă îrziu în vila lor, care se afla departe de locuința mea. Pierdusem ultimul tramvai și mi-era am teamă să merg așa de tîrziu pe jos, deoarece străzile erau pustii. Vladimir Ilici se oferă să mă conducă, vrînd să mai respire puțin aer curat.

Profitînd de acest fericit prilej de a discuta între patru ochi cu Ilici, am început să-i pun serie de întrebări de ordin moral — care mă frământau foarte mult în vremea aceea, în legătură cu situația mea de revoluționar de profesie. Îndeplinind sarcinile ce-mi reveneau ca reprezentantă a „Iskrei”, se întîmpla uneori să mi se pară că n-aș fi tocmai indicată pentru „caba asta, avînd în vedere calificarea mea. Organizațiile locale de partid priveau întotdeauna cu mult respect pe cel venit de la centru, ceea ce mie îmi era foarte penibil. Faptul acesta mă făcea să cred că numai tovașii foarte înzestrați, cu un orizont politic larg, cu talente de agitator și cu cunoștințe teoretice profunde au dreptul să fie revoluționari de profesie. Cît despre revoluționarii de profesie proveniți dintre muncitori, mi se părea că ei trebuie să posede un suprasimț proletar, însușire cu totul deosebită, care să compenseze suficiența cunoștințelor lor teoretice.

Neposedînd nici una dintre calitățile de mai sus, mă chinuia nespuse de mult gîndul că m-am ridicat pe nedrept înaltul titlu de revoluționar de profesie. M-am hotărît să împărtășesc de data lui Vladimir Ilici aceste îndoieli chinu-

toare și să-i cer statul. Vladimir Ilici m-a ascultat foarte atent, așa cum știa el întotdeauna să asculte cînd îi vorbea cineva. Mai apoi, furat de discuție, începu să-mi spună cum își imaginează organizarea partidului și rolul acestuia în viitoarele evenimente revoluționare.

Cît despre problema ridicată de mine cu privire la dreptul de a purta numele de revoluționar de profesie, Vladimir Ilici mi-a spus că acest drept îl pot dobîndi acei oameni, care, în primul rînd și mai presus de orice, sînt votați fără preget partidului și clasei muncitoare. Acest drept trebuie să-l aibă oamenii a căror viață se contopește cu viața partidului. Nu trebuie redusă sfera organizației revoluționare la sfera restrînsă a conducătorilor; avem nevoie de activiști permanenți, neobișniți, legați direct de mase, care să înalțe piatra cu piatră edificiul partidului.

Bineînțeles, îl ascultam cu răsuflarea tăiată, astfel încît nici n-am observat cînd am ajuns la casa unde locuiam. Mi se părea de neconceput să întrerup discuția tocmai atunci. M-am oprit descumpănită; voiam să-i propun lui Ilici să intre în casă, dar toți locatarii dormeau. Ilici stătu o clipă pe gînduri. Apoi se întoarse cu o mișcare hotărîtă și pornirăm înapoi continuîndu-ne discuția întreruptă.

Cînd am ajuns din nou la vila lui, Vladimir Ilici a început să ridă și să glumească, spunînd că trebuie totuși să sfîrșim o dată cu condusul acasă. Dar cum el e „singurul vinovat”, deoarece s-a lăsat furat de discuție, o să mă conducă pînă acasă, de data asta, definitiv.

La despărțire, Vladimir Ilici mi-a spus: — Ceva mai multă încredere în propriile forțe! Trebuie să ai ceva mai multă încredere!

Cît de des am fost nevoită, în momentele cele mai grele, cele mai complicate ale muncii de partid, să fac apel la aceste cuvinte ale lui Ilici: „Ceva mai multă încredere în propriile forțe...”!

Mi se pare semnificativ faptul că Vladimir Ilici nu se împotriva de loc cînd i se fura din timp și că nici noi, „hoții”, nu simțeam nici un fel de remușcări cînd o făceam. Astfel, de pildă, prietenul meu Makar, de profesie modelator care lucrase mulți ani la uzinele „Putilov” din Petersburg, aflîndu-se pentru un timp în emigrație la Geneva, împreună cu noi, venea aproape zilnic la mine și stăruia să mergem la Ilici, să mai stăm de vorbă. Cînd îi obiectam că nu se cade să-l deranjăm atît de des pe Ilici, Makar îmi răspundea invariabil:

— Nu-i nimic, noi avem nevoie de Ilici, dar și el are nevoie de noi, căci îi aducem o adiere rusească.

Puternica atracție pe care o simțea Makar față de V. I. Lenin exprima adîncul respect ce i-l purta.

La rîndul său, Vladimir Ilici îl asculta cu multă luare aminte pe Makar, cu care stătea îndelung de vorbă. V. I. Lenin n-a încetat niciodată să ne spună că învățîndu-i pe muncitori, trebuie la rîndul tău să înveți de la ei.

Vladimir Ilici a petrecut cu noi noaptea Anului Nou 1904. Am văzut opera „Carmen” într-o montare destul de proastă, tipic elvețiană, am băut bere la „Landolt” și ne-am plimbat pe străzile Genevei, în noaptea aceea, mai animate ca de obicei.

V. I. LENIN — REDACTOR

de V. A. KARPINSKI

În anii Puterii Sovietice, mi-a fost dat să mă întîlnesc destul de des cu Vladimir Ilici, mai ales în legătură cu problemele ziarului „Bednota”¹⁾.

Lui Vladimir Ilici îi plăcea foarte mult să stea de vorbă cu muncitorii și țărani. Pentru el, a cunoaște părerea muncitorului și a țaranului de rînd era tot atît de important ca și a cunoaște

părerea membrilor Comitetului Central și ai Consiliului Comisarilor Poporului.

¹⁾ „Sărăcimea” (N. trad.)

Nadejda Konstantinovna Krupskaja îmi spunea, într-o scrisoare, că Vladimir Ilici avea multă dragoste pentru muncitori; el era deosebit de bucuros să vorbească cu ei despre lucrurile cele mai apropiate sufletului lor și le prețuia deosebit de mult părerea.

De asemenea, deși purta pe umerii lui sarcini de stat și de partid de cea mai mare importanță care cereau eforturi supraomenești, Vladimir Ilici găsea întotdeauna timp să stea de vorbă cu vreun delegat al țărănilor, cu vreun activist de la sate sau cu redactorul ziarului pentru țărani.

Prețuia foarte mult scrisorile pe care țărani le trimiteau ziarului.

— Acestea sînt adevărate documente omenesti! Așa ceva n-o să aud în nici un raport!

Așa îmi vorbea Vladimir Ilici, cînd, în calitate de redactor al ziarului „Bednota”, îi arătam scrisorile primite din partea țărănilor. El asculta îndelung și cu multă atenție cum trăiește satul, care sînt păsurile lui.

— Ei, ce ne mai arată „barometrul nostru țărănesc”?

Așa începea el de obicei convorbirea noastră — Vladimir Ilici numea ziarul „Bednota”, — „barometrul țărănesc”.

O convorbire din iarna 1920-1921 mi s-a întipărit deosebit de puternic în minte. Treceam prin vremuri extrem de grele. Era în perioada de la sfîrșitul războiului civil, cînd sacrificiile și lipsurile oamenilor muncii atinseseră punctul culminant. Economia țărănească ajunsese într-o stare de decădere nemaiîntîlnită. Masele țărănești erau cuprinse de neliniște și de o frîmîntare surdă. Chiar și țărani ce mai înaintați și mai fermi erau frîmîntați de îndoieli. Salul copleșea ziarul „Bednota” cu plîngeri și proteste. Pentru a „deschide supapa”, redacția a publicat una dintre scrisorile cu cele mai furibunde acuzații la adresa Puterii Sovietice. Atunci am început să primim un adevărat șuvoi de scrisori în apărarea Puterii Sovietice. În paginile ziarului, s-a încins o discuție aprinsă.

M-am dus să vorbesc cu Vladimir Ilici. De data asta, convorbirea s-a prelungit mai mult ca de obicei. Vladimir Ilici mă copleșea cu întrebări la fiecare problemă. La fiecare scrisoare, îmi puneam invariabil întrebarea:

— Dar cine scrie? Un chiabur? Un sărac? Un mijlocas?

Uneori îi răspundeam, dar alteori dădeam din umeri, pentru că nu cunoșteam întotdeauna starea socială a corespondentului.

La sfîrșitul convorbirii, mi-a cerut să prezint un raport scris amănunțit, cu extrase din scrisorile țărănilor.

Peste cincizeci de asemenea scrisori referitoare la predările obligatorii și la situația grea a țărănilor au fost alese, studiate și apoi anexate la raportul prezentat personal lui Vladimir Ilici. M-am putut convinge foarte curînd că aceste scrisori nu au rămas nefolosite. Ascultînd raportul rostit de Lenin la Congresul al X-lea al partidului cu privire la înlocuirea predărilor obligatorii prin impozitul în natură, am simțit într-o serie de pasaje că Vladimir Ilici s-a folosit de materialul cuprins în scrisorile țărănilor.

De atunci, Vladimir Ilici a cerut redacției ziarului „Bednota” rapoarte regulate în legătură cu scrisorile primite de la țărani. Am păstrat o foaie de hîrtie, pe care Vladimir Ilici o acoperise cu scrisul său fin. Iat-o cuvînt cu cuvînt:

26.I.1922

t. Karpinski!

N-ai vrea să-mi scrii pe scurt (2-3 paginuțe, maximum) cîte scrisori vin din partea țărănilor la ziarul „Bednota”?

Ce este important (deosebit de important) și nou în aceste scrisori?

Starea de spirit?

Noutățile zilei?

N-aș putea primi asemenea scrisori o dată la două luni? (Următoare în jurul lui 15.III.1922).

a) numărul mediu al scrisorilor

b) starea de spirit

c) noutățile zilei

Cu salutări comuniste Lenin*)

În martie 1922, Vladimir Ilici a trimis, la rugămintea mea, un articol în legătură cu cea de a patra aniversare a ziarului „Bednota”.

*) V.I. Lenin, Opere, vol. 35, pag. 466

) Landolt — o cafenea-berărie dintr-o piață din centrul Genevei unde Lenin se întîlnia cu activiștii de partid bolșevici fugiți din închisoare sau deportare (N. R.).

Articolul cuprindea, pe o foaie de hîrtie separată, un post-scriptum în care, după ce amintea de boala sa, Vladimir Ilici adăuga:

„De aceea nu pot să scriu ceva ca lumea pentru cea de a patra aniversare a ziarului „Bednota”. Dacă articolul alăturat va fi potrivit, atunci publicați-l; dacă nu, aruncați-l la coș, va fi mai bine. Aldumnevoastră Lenin”.

După ce am citit acest post-scriptum noi, toți cei din redacție, am rămas uimiți. De obicei, aproape toți autorii sînt înclinați să considere articolul lor drept o operă remarcabilă, care merită să fie publicată neapărat „în numărul următor” și numai deocînd „la loc vizibil”. Un autor așa modest, care să-ți spună că e mai bine să-ți arunce opera la coș, trebuie să recunosc, n-am mai întîlnit niciodată în munca mea de redactor.

Articolul lui Vladimir Ilici a fost tipărit în „Bednota” din 26 martie 1922. În acest articol scria:

„Alianța muncitorilor și țăranilor — iată ce ne-a dat Puterea Sovietică. Iată în ce constă forța ei. Iată care este chezașia succeselor noastre și a victoriei noastre finale.”¹⁾

¹⁾ V. I. Lenin, Opere, vol. 33, pag. 221

DASCĂL ȘI PRIETEN

de E. D. STASOVA

Am aflat pentru prima dată despre Vladimir Ilici din străinătate în Rusia, de la Nadejda Konstantinovna Krupskaja. Pe vremea aceea, eram amîndouă învățătoare la școlile dominicale pentru muncitori și ne întîlneam adeseori. De atunci am păstrat legătura tot timpul, deși condițiile ilegalității și emigrației nu erau de natură să o înlesnească.

Îmi amintesc de scrisorile trimise de Vladimir Ilici din străinătate în Rusia, între anii 1902 și 1905. În acea perioadă, aveam de dus o luptă serioasă împotriva ziarului „Rabociaia mișl” și a adeptilor lui, „economistii”, iar mai tîrziu împotriva menșevicilor. Cînd rîndurile noastre se răreau din cauza arestării unora dintre tovarăși, atrăgeam, cu multă prudență, oameni noi de partea noastră și în scrisorile către Vladimir Ilici ne plîngeam că nu avem destui activiști. În 1905, într-o scrisoare, Vladimir Ilici ne-a judecat aspru pentru aceasta. „E nevoie de forțe tinere — scria el. Eu aș zice că merită să fie pur și simplu împușcați pe loc aceia care își permit să spună că oameni nu-s. În Rusia sînt foarte mulți oameni, trebuie doar să recrutăm tineretul pe o scară mai largă și cu mai mult curaj, cu mai mult curaj și pe o scară mai largă, încă o dată pe o scară mai largă și încă o dată cu mai mult curaj, fără a ne teme de el!”¹⁾

În zilele furtunoase ale primei revoluții ruse, învățîndu-ne cum trebuie pregătită insurecția armată împotriva autocrației țariste, V. I. Lenin scria: „Îndreptați-vă spre tineret. Înființați imediat grupuri de luptă peste tot și pretutindeni și în rîndurile studenților, și în rîndurile muncitorilor *indeoseb*: etc. etc. Să se organizeze imediat detașamente formate din 3 pînă la 10, pînă la 30 etc., de oameni. Să se înarmeze imediat ei singuri, fiecare cum poate, care cu un revolver, care cu un cuțit, care cu o cîrpă îmbibată cu gaz pentru a da foc etc.”²⁾

La sfîrșitul lui august 1905, am fost trimisă la Geneva pentru a mă ocupa de toate problemele de ordin tehnic ale Comitetului Central. Atunci l-am văzut pentru prima oară pe Vladimir Ilici. După ce am sosit la Geneva, m-am dus la locuința „Ilicilor”. Așa numeam noi casa unde locuiau Vladimir Ilici, Nadejda Konstantinovna și mama acesteia — Elizaveta Vasilievna. Numai Vladimir Ilici era acasă. M-a primit în camera lor comună (care era bucătărie și sufragerie totodată) și a început să mă întrebă despre toate; despre Petersburg,

despre Comitetul din Petersburg, despre ce se întîmplă în Rusia. În primăvara și în vara anului 1905 avuseseră loc congrese ale medicilor, ale personalului didactic, ale avocaților și ale altor categorii de intelectuali; ei creaseră diferite uniuni care se asociaseră într-o „Uniune a uniunilor”. I-am povestit lui Vladimir Ilici despre lupta dusă de noi împotriva liberalilor la aceste congrese și în aceste uniuni. Vladimir Ilici m-a ascultat și, la sfîrșit, mi-a spus: „Știi ceva? Trebuie să prezinți un raport despre toate acestea coloniei noastre rusești de aici”. Am rămas descumpănită, deoarece nu mai prezentasem niciodată un raport. Dar Vladimir Ilici m-a convins că este foarte necesar să-l fac. Pregătind raportul, mi-am putut da seama ce dascăl și tovarăș minunat era Vladimir Ilici. El mi-a indicat cu multă răbdare lipsurile planului și, apoi, ale tezelor raportului. Ședința a fost prezidată de el, iar după ce am expus raportul, mi-a arătat din nou, în cîteva cuvinte, greșelile.

L-am cunoscut prima oară pe Vladimir Ilici ca orator la întrunirea social-democraților ruși de la 20 octombrie (2 noiembrie) 1905. Lenin a făcut o expunere despre evenimentele politice din Rusia. Cuvîntările lui Vladimir Ilici și se întipăreau în memorie pe toată viața. Vladimir Ilici influența în așa măsură pe ascultători, cuvîntările lui erau pătrunse de o asemenea logică de fier, înfîntareori îndrăzneală cineva să-i aducă obiecții în mod direct, deschis. Cînd Lenin și-a ținut raportul, erau de față și menșevici, dar, în tot acest timp, ei n-au scos nici măcar o singură exclamație. Nimeni nu l-a întrerupt pe Ilici. După terminarea expunerii nici un menșevic n-a luat cuvîntul împotriva lui Lenin. Ei și-au exprimat obiecțiunile cu privire la tezele lui Vladimir Ilici abia a doua zi, în discuții particulare.

În aparență, Vladimir Ilici vorbea foarte simplu. De obicei se plimba de colo pînă colo, uneori își vîra degetul mare în răscoiala vestei, alteori își întindea brusc brațul drept cu arătătorul înainte. Mai tîrziu, ascultîndu-l pe Plehanov, l-am comparat fără să vreau cu Vladimir Ilici. Plehanov era un orator strălucit, vorbea frumos, știa să ridice și să coboare vocea, făcînd între timp tot felul de gesturi, ca un actor, dar n-avea forța logicii lui Lenin, puterea lui de convingere.

Vladimir Ilici era întotdeauna deosebit de atent față de tovarăși. Voi povesti un caz din viața mea personală, caz petrecut la sfîrșitul lui octombrie, tot în anul 1905. Locuiam pe atunci la o pensiune din Geneva. Într-o zi, Vladimir Ilici a venit la mine și a început să-mi pună întrebări despre activitatea dusă alături de Bauman la Moscova și despre perioada cînd am stat împreună cu acesta la închisoare. I-am povestit că Bauman era ținut izolat și că ne străduiam să stabilim legătura cu el și să-l punem la curent cu toate evenimentele. Judecarea procesului nostru fiind amînată, am intervenit ca Bauman să fie eliberat pe cautiune, dar n-am reușit. După ce m-a ascultat, Vladimir Ilici mi-a spus: „Nadia” a obținut eliberarea lui Nikolai Ernestovici, dar aceasta n-a fost spre binele lui, căci, cîrînd după punerea în libertate, el a fost ucis de sutele negre”. Și, abia după ce mi-a spus aceasta, Vladimir Ilici mi-a înțins un ziar englezesc, în care se anunța asasinarea lui Bauman. Cunoșcînd prietenia mea cu Bauman, Vladimir Ilici nu voise să aflu din ziar despre moartea lui.

Iată și alte exemple, de data asta din altă perioadă, după înstaurarea Puterii Sovietice, pe cînd îndeplineam funcția de secretar al C.C. al Partidului: Vladimir Ilici îl dojenea adeseori pe A. D. Tiurupa pentru că își neglija sănătatea. Ilici spunea că fiecare comunist este un bun al statului și ca atare nu se cuvine să fie irosit. Cînd Lenin a aflat că Dzerjinski se surmenase într-atît, încît avusese o hemoptizie și că nu voia să se odihnească, mi-a telefonat și mi-a propus ca C.C. al Partidului să adopte o hotărîre, prin care Dzerjinski să plece în concediu, pentru două săptămîni la Narofominsk. Pe atunci, la Narofominsk se afla cel mai bun sovhoz din preajma Moscovei și Dzerjinski putea să aibă acolo o

alimentație foarte bună. Vladimir Ilici, care studia totul pînă în cele mai mici amănunte, (înuse seamă și de faptul că acest sovhoz nu avea telefon și că, deci, Dzerjinski nu va putea telefona la Moscova și se va putea odihni astfel mai bine. Vladimir Ilici se îngrijea să se procure încălțăminte sau o căciulă cutărui tovarăș, sau să se pună carafe cu apă și pahare pentru vizitatori în toate sălile Consiliului Comisarilor Poporului.

Aș vrea să vorbesc despre neobișnuita modestie a lui Lenin. La întrebarea: „ce limbi vorbiți?” — dintr-un chestionar — el a răspuns că știe „engleza, germana, franceza — prost, italiana — foarte prost”. În realitate, nu era de loc așa. Țin minte că în iunie 1920, cu puțin înainte de Congresul al II-lea al Cominternului, au venit la Moscova doi reprezentanți ai partidului socialist francez, printre care și Marcel Cachin, unul dintre întemeietorii Partidului Comunist Francez. Cînd membrii C.C. s-au adunat în biroul lui, Vladimir Ilici m-a așezat lîngă el, deoarece eu, cunoșcînd limba franceză, puteam la caz de nevoie, să-l ajut în discuția cu tovarășii francezi. Discuția a durat o oră și jumătate și în tot acest timp Lenin a vorbit foarte curgător în limba franceză cu tovarășii oaspeți. În tot cursul convorbirii, a trebuit să-l ajut pe Vladimir Ilici numai cu două-trei cuvinte.

Vladimir Ilici prețuia foarte mult factorul timp. Ședințele C.C. erau fixate de obicei la ora 10 dimineața. Vladimir Ilici deschidea ședința nu mai tîrziu de zece și un sfert. Timpul acordat vorbitorilor era limitat foarte strict, de obicei la două minute. Vladimir Ilici îi controla pe vorbitori cu cronometrul. El nu permitea conversații în timpul ședințelor. Deîndată ce începea cineva să vorbească, amănîta cu degetul, făcea: „St! St!” și arăta prin gesturi: „Scrieți! Dacă vreți să comunicați ceva tovarășului, atunci scrieți-i, dar nu deranjați pe ceilalți cu discuțiile voastre”. De aceea, în timpul ședințelor, avea loc un foarte intens schimb de bilețele. În timp ce conducea ședința, Vladimir Ilici își făcea însemnări pentru concluzii și, totodată, schimba bilețele cu cei de față. Era interzis să se fumeze în ședințe și, cu atît mai mult, să se iasă din sală. De aceea, mulți dintre fumători, procedînd ca niște școlari, se așezau în spatele sobei enorme de teracotă ce se afla în biroul lui Vladimir Ilici și fumau la gura sobei. Cînd se trecea la vot, Vladimir Ilici spunea ironic, mijindu-și șiret ochii: „Dar cum votează meșterii sobari?”

În ziua celei de a 50-a aniversări a lui V. I. Lenin, eu eram bolnavă și n-am putut să-l vizitez. Voiam totuși să-i fac o surpriză plăcută. Scotocind printre lucruri, am găsit o caricatură a cunoscutului desenator Karrik, care înfățișa sărbătorirea aniversării narodnicului Mihailovski. În fața unei mese acoperite cu o bucată de pînză, stătea Mihailovski, profund emoționat. Într-o mină ținea ochelarii, pe care-i scosese de pe nas, iar în cealaltă o batistă cu care tocmai își ștergea lacrimile. Mihailovski era înconjurat de Iujakov, Miakotir Struve și A. M. Kalmikova, iar în fața mesei stăteau doi copii: un băiețuș îmbrăcat în costum de marinar și o fetiță cu părul împletit într-o codiță atît de subțire, încît — așa cum se întîmplă de obicei la acea vîrstă — semăna cu o codiță de șoricel. Aceștia erau „pui lui Marx”, veniți să-i salute pe narodnici. I-am scris lui Lenin că, pe vremea aniversării lui Mihailovski, ne aflam încă în faza copiilor lăriei, dar acum reprezentăm un partid mare și aceasta, datorită muncii, talentului lui Vladimir Ilici. Lui Lenin i-a plăcut caricatura

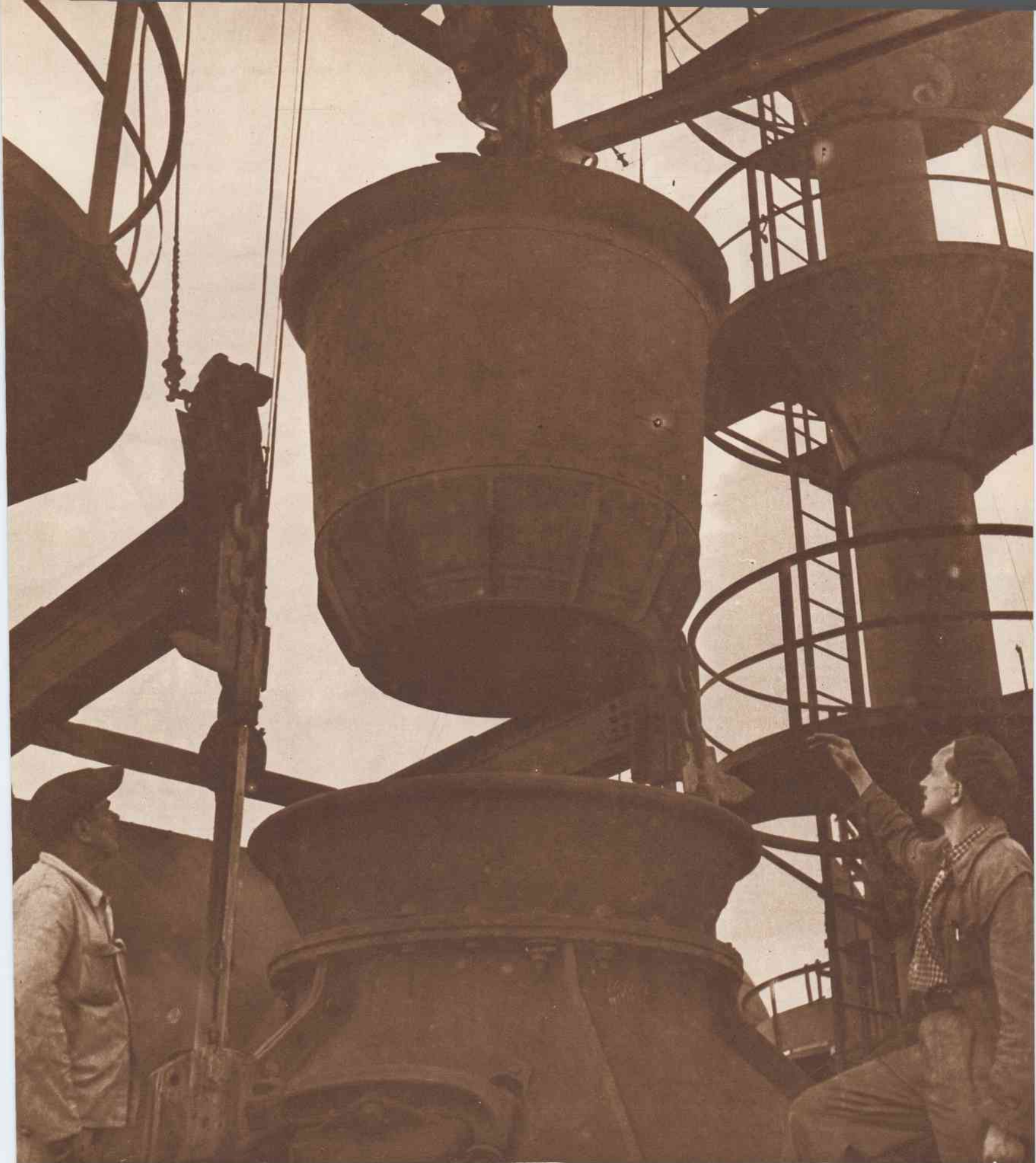
Seara, luînd cuvîntul la adunarea organizată de Comitetul din Moscova al P.C. (b) din Rusia cu prilejul aniversării lui, Vladimir Ilici a arătat caricatura celor prezenți. În cuvîntare rostînd, el a ridiculizat tîmlierile festive, a zugrăvit pe scurt calea străbătută de partidul nostru, a vorbit despre greutățile ce ne stau în față și ne-a îndemnat să nu ne îmbătăm de succese, să nu ne îngîmfăm. În această cuvîntare a lui Lenin, ca și în întreaga lui activitate, au ieșit în evidență trăsături ce făceau parte organică din ființa sa: modestie excepțională, luciditate în apreciere a situației, dispreț față de elogiuri și fraze pompoase.

¹⁾ Este vorba de soția lui N. E. Bauman, Kapitolina Polikarpovna Medvedeva care purta numele conspirativ „Nadejda Konstantinovna Kuzmina”.

În romînește de Yvonne HASAN-SOLOMON și I. PORUBIN

¹⁾ V. I. Lenin, Opere vol. 8, pag. 124.

²⁾ V. I. Lenin, Opere vol. 9, pag. 315.

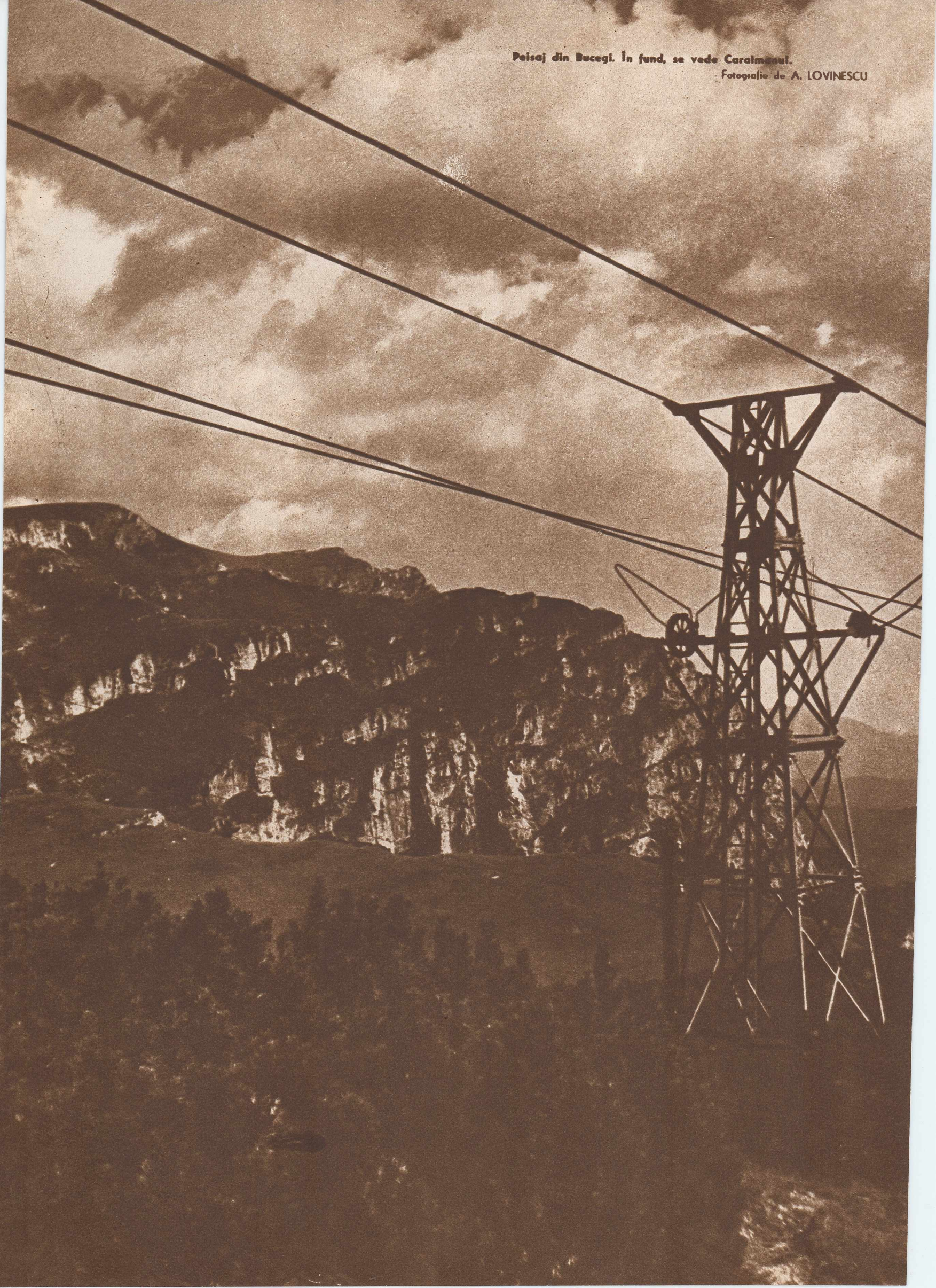

Combinatul metalurgic Reșița. Maistrul lăcătuș Gh. Marinică și inginerul Richard Saffinger urmărind funcționarea gurii de încărcare a furnalului.

Fotografie de M. IVANCIU

Peisaj din Bucegi. În fund, se vede Caraimanul.

Fotografie de A. LOVINESCU

De puțină vreme, spectatorii bucureșteni pot vedea pe prima scenă a țării una din cele mai valoroase lucrări ale dramaturgiei noastre originale. Este vorba de piesa „Citadela sfărîmată” a talentatului dramaturg Horia Lovinescu, cunoscut nouă din spectacolul „Lumina de la Ulmi”, prezentat în stagiunea trecută de Teatrul Municipal. Ne-am adresat unora dintre interpreții principali ai piesei cu rugămintea de a ne spune câteva cuvinte despre rolurile lor.

Îată ce ne-a răspuns artista poporului Lucia Sturdza-Bulandra, interpreta savantei Dinescu:

„Personajul pe care îl întru-chipez îl află din înseși replicile ce le rostesc pe scenă, din acțiunile sale. În familia Dragomireștilor, această așa-zisă „citadela” burgheză pe care o vedem de-a lungul acțiunii sfărîmându-se, ea, bunica de 70 de ani, este aceea care aduce un iz proaspăt de tinerete. Pasiunea pentru munca ei științifică, dragostea ei de viață și de oameni mereu vie o fac să-și găsească de la început locul în lumea nouă; de altfel, orînduirea burgheză o încorsetase întotdeauna și ea este aceea care, încă din 1943, îi simte sfîrșitul inevitabil: „Familia voastră o să plesnească ca un dovleac răscopt la prima izbitoră”, le spune ea Dragomireștilor, ca apoi să adauge: „E mult timp de cînd mi-am găsit o alta (familie—N.R.) mai mare, mai frumoasă: omenirea”.

De-a lungul piesei, ea este purtătoarea sigură și puternică a adevărului, de ea se sprijină cei slabi dar cinstiți, care-și caută drumul (cum sînt nepoții ei Petru și Irina), de ea se tem vestigiile lumii putrede. Nu zadarnic Petru spune despre ea că: „E singurul om întreg din casa asta”. Ca apoi să-i mărturisească: „cînd intri mata în casă, bunico, parcă se deschid ușile și ferestrele!”

Trebuie să spun că acest rol mi-a plăcut mult de la început: sub asprimea ei aparentă, bătrîna savantă ascunde un suflet de aur, o rară prospețime de simțire, o mare puritate și intransigență morală”.

Actorul Emil Botta, interpretul personajului Matei Dragomirescu, a făcut și el câteva aprecieri interesante asupra rolului său:

„În ultimul tablou al piesei, Petru are câteva replici concludente pentru caracterizarea fratelui său, Matei: „Uneori, spune el, Matei îmi apare ca un simbol. Al nopuții unei lumi vechi, roasă pe dinăuntru de atîtea otrăvuri încît nu mai poate zidi nimic”.

Și, într-adevăr, acesta este Matei: intelectualul burghez cu gîndire alambicată, gratuită și sterilă. Chinuit de nerealizarea lui, de veșnica dorință de a evada din lumea în care el e veșnic protestatar în numele personalității lui așa-zis singulare, deosebite, excepționale.

Incapacitatea lui de a face ceva, egoismul său primitiv, și le ascunde în spatele unui narcisism rafinat, al unor preocupări pseudo-savante despre „funcția magică a verbului”.

Și e cu atît mai primejdios, cu cît, așa cum spune și bunica, el vrea să îmbete și pe alții cu vorbe și năluci. Acest „plăsmuitor de miraje” l-a derutat pe fratele său mai mic, Petru, amestîndu-i mîntea tînără și aprinsă de teorii mistice, cu apologierea evadării din reali-

ACTUALITĂȚI TEATRALE

— De vorbă cu interpreții „Citadelei sfărîmate” —

tate. El e autorul moral al plecării voluntare pe front și al orbirii lui Petru; dar, mai ales, al orbirii lăuntrice a acestuia. Și tot Matei este acela care a amestît-o cu năluciri și pe Irina, în numele „unei mistice a dragostei celor aleși”, și e gata să o arunce și pe ea în prăpastia destrămării sufletești.

Matei e un personaj anacronic. El nu suportă aerul tare, proaspăt, al noii lumi. Întruchipînd intelectualul burghez destrămat și steril, care, în condițiile noii lumi ce se făurește sub ochii lui reci, morți, începe să-și simtă inutilitatea, el cade, (în ultimul act Matei se spînzură), pentru că nimic nu îl ține la suprafață, pentru că nu are nici un crez”.

Unul dintre rolurile cele mai complexe ale piesei este cel al Irinei, iubita lui Matei. Marcela Rusu, interpreta Irinei, ne-a conturat astfel personajul:

„Irina, ruda îndepărtată a Dragomireștilor, venită în casa lor pentru a-și continua studiile, are prospețimea și stăruința de viață a unei adolescente cu o sensibilitate vibrantă, hrănită și de o literatură romantică. De-a lungul piesei, ea își afirmă cele două mari dominante ale firii ei: pe de o parte

tendința puternică de a se valorifica, ca om, dorința de a munci intens, de a-și găsi un rost în viață; pe de alta, dragostea ei aproape mistică pentru Matei, omul care a fascinat-o cu nălucirile lui, cu căutările stranie în lumea „ideilor pure”. O vreme, Irina a crezut că aceste două mari tendințe se pot identifica și a pus în dragostea ei pentru Matei întregul său potențial de viață. Cumplita ei dramă începe însă o dată cu trezirea din beția mistică în care o cufundase Matei: ea începe să-i vadă adevăratul chip, să-i simtă sterilitatea intelectuală și inutilitatea. Ea înțelege, cu prețul unor sfîșietoare suferințe, că incapacitatea lui de a se adapta se datorește nu superiorității sale neînțelese, ci găunoșeniei și slăbiciunii sale. Irina nu va cruța nimic pentru a-l salva pe Matei din descompunerea morală, pentru a-și salva dragostea căreia îi dăruise, fără rezerve, întreaga sa ființă. Dar totul e zadarnic, pentru că Matei însuși e o ficțiune, o nălucire. Cînd își va da seama că acesta a mințit-o, că e un laș care preferă moartea unei vieți active, va porni, îndurerată dar nu învinsă, să-și refacă viața: „Mi-e sete de lucruri

adevărate. Trebuie să rup cu tot trecutul, să rad totul pînă-n temelii, dacă vreau să trăiesc”. Acestea sînt ultimele ei cuvinte.

Tînărul actor Matei Gheorghiu ne-a vorbit despre Petru, personajul pe care îl interpretează în piesa „Citadela sfărîmată”.

„Petru este cel mai tînăr vîlstar al iluzoriei citadele a familiei Dragomireștilor. Spirit viu, dinamic, el simte platitudinea și meschinăria mediului în care se află și caută, după exemplul fratelui său Matei, pe care îl adoră, evadarea. Dar Petru va fi și el mințit de acest „plăsmuitor de miraje” care îi dă drept adevăruri nălucirile minții sale nevolnice. Tînărul de 18 ani va pleca pe front, purtînd pe buze formula falsă după care „a trăi primejdios” rezumă crezul vieții. Deșteptarea va fi groaznică: din război, Petru se întoarce orb și, ceea ce e mai cumplit, cu sufletul zdrobit. În întunericul în care va orbecăi, căuțînd adevărul, raza de lumină i-o va aduce mai întîi bunica sa, bătrîna fiziciană, progresistă, și, mai apoi, tînăra învățătoare Caterina. Petru înțelege cît de putred a fost adevărul lui Matei, înțelege nimicnicia lui și se rupe de el, arătîndu-i disprețul și ura lui. „De singurătatea ta, tu ești vinovat, îi spune el lui Matei. Și eu doream înțelegere și omenie. Cred că le-am găsit. Dar pentru asta, a trebuit să arunc pe foc textul vechi, cum spui tu. Oh, cu cîtă satisfacție am făcut-o! Știi ce înseamnă să descoperi umanitatea? Nimic nu se poate compara cu bucuria asta. Să simți în jurul tău oameni și să mergi cu ei”.

„Spre ce?”, întrebă Matei. „Spre o viață curată, fără miasme, de muncă dreaptă, de satisfacții cinstite. Spre o lume nouă”.

În această lume nouă, orbul Petru și-a găsit lumina. Lumina adevărului.

Artista poporului Lucia Sturdza-Bulandra și Maria Filotti, artistă emerită a R. P. R., într-o scenă din „Citadela sfărîmată”

Marcela Rusu și Emil Botta în rolurile Irinei și al lui Matei Dragomirescu.

SFÎRSIT

— reportaj —
de C. CHIRIȚĂ

Fotografii de M. IVANCIU

Din cronicile scrise sau nescrise ale anului 1944 s-ar putea afla câteva fapte...

...Spre mijlocul aceluiași an, de undeva din Europa, sau din nordul Africii, s-a ridicat în văzduh un grup de bombardiere. La o oră anumită, grupul s-a divizat în două formații. Una dintre ele s-a îndreptat spre București, cealaltă spre Brașov.

Prima formație de bombardiere s-a năpustit asupra cartierului Grivița. În fața unui morman de dărîmături, stătea neclintită o femeie. Acolo fusese o casă. Acolo îi amuțise pentru totdeauna familia. Bărbatul și fiul ei. Acesta din urmă avea 17 ani. Femeia se numea Iancso Rozalia și era bucătăreasă la familia Cantacuzino.

A doua formație a culcat la pămînt uzina I.A.R. din Brașov. Și o dată cu ea, case și oameni. Muncitorii priveau uimiți schelele de beton și gropile în care fuseseră înmormîntați laolaltă oameni, mașini, avioane. Viața fusese mizerabilă și pînă atunci. Dar viitorul, oare?... Această întrebare și-o puneau cu stăruință și un muncitor mărunțel, obosit, abătut. Pe nume Micu Moise.

Și cîteva ore mai tîrziu, într-o comună de lîngă Tîrnăveni, la Sălcud, un moșneag prăfuit bătea

la poarta bisericii, agitînd în mîna un plic. I-a ieșit în cale o servitoare. Și imediat după ea, un copil de 5 ani. O privea pe maică-sa cum plînge, dar nu înțelegea nimic. El nu-și cunoștea tatăl. Și nici nu mai putea să-l cunoască. Mortii nu vin niciodată înapoi de pe front. Îi lăsase copilului doar numele: Cîndea. Pronumele copilului: Nicolaie.

Și tot din cronicile anului 1944 s-ar mai putea afla ceva.

...E vorba de o fetiță de vreo 10 ani, care alerga pe dealurile pline de vii ale Focșanilor. Zburdalnică, băiețoasă, făcea lucrul acesta toată vara. Acum o atrăgeau și strugurii care începau să se coacă. Ea a fost prima care a văzut norul de colb în zare. Și a fost prima care a adus vestea în sat: „Vin rușii!”... Fata se numea Victoria. Victoria Marian...

Aceste fapte s-au petrecut în anul domnului una mie nouă sute patruzeci și patru.

Pe urmele unor bucăți de oțel

Eram la uzina de tractoare „Ernst Thälmann” din Orașul Stalin. Venisem pe urmele unor bucăți de oțel trimise aici de combinatul siderurgic din Hunedoara. În halele uzinei, aceste bucăți de

oțel se transformau în piese de tractor. Tovarășii de la redacția ziarului de uzină „Tractorul” mă anunțaseră că am prins un moment fericit. Din piese mari și mărunte, se încheaga, zilele acestea în uzină, ultimul tractor al planului cincinal. Ultimul tractor...

Am colindat uzina de la un capăt la altul. Mi s-au povestit momente din marile bătălii care-s-au dus în uzină, în cei aproape zece ani de cînd se fabrică tractoare. Am văzut, unul după altul, cele cinci tipuri de tractoare și am aflat că fiecare a însemnat o etapă în lupta pentru calitatea tractorului românesc. Încet, încet am descoperit și instrumentele industriale prin care treceau, cu repeziciune, piesele ultimului tractor al planului cincinal. Și, în același timp, am descoperit și cîțiva oameni care au fost martorii unor fapte de cronică din anul 1944.

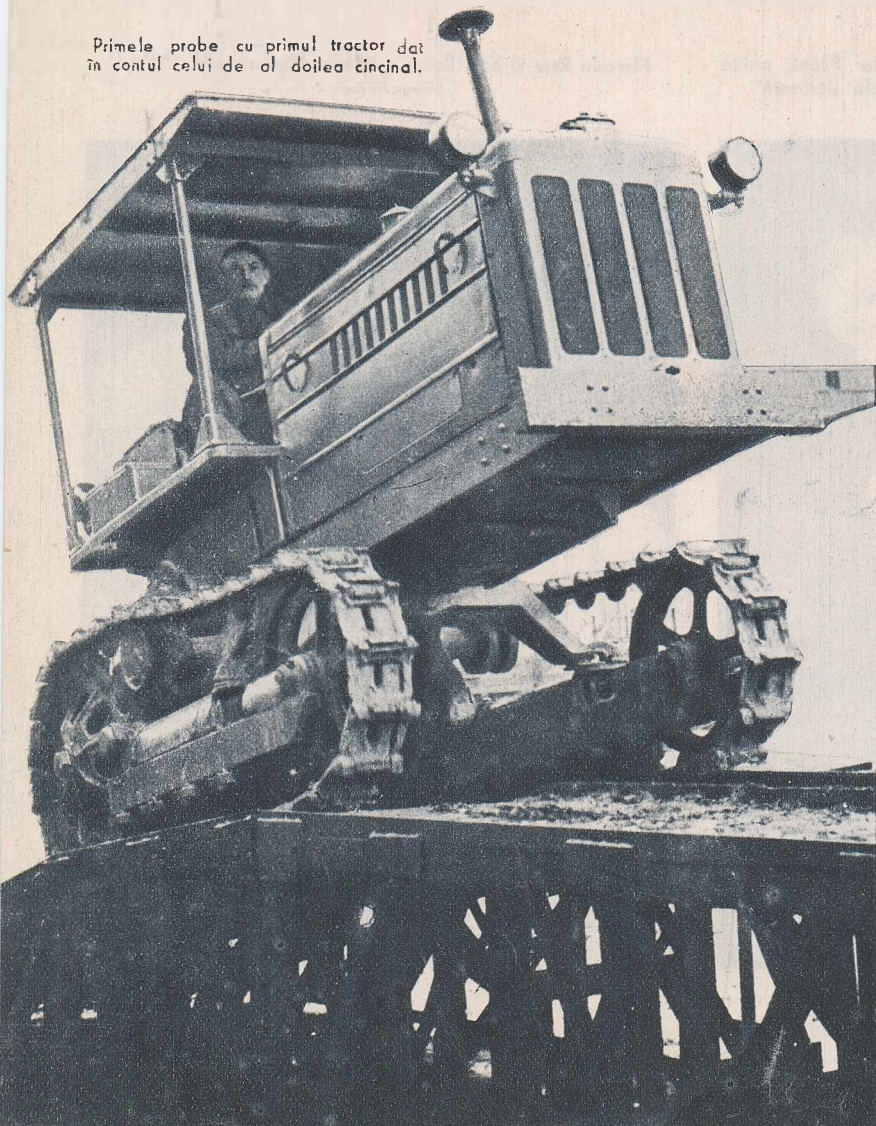
Uzina de tractoare, din vechea așezare de la poalele Tîmpei, e un orașel. Un orașel tînr, proaspăt și vesel, îmbogățit an de an cu noi construcții, în care află aproape tot ceea ce dorești. De la sală de teatru și

grup de oameni împărțit în șiruri drepte, precise. La capătul unui șir, apare un obiect. Acest obiect trece parcă din mîna în mîna, mereu înainte, așa cum lesne se poate observa pe unele șantiere de construcții, la transportul cărămidizilor. Cu deosebirea că obiectul respectiv este adus cu ajutorul unei benzi și cel care-l primește nu-l înmînează nepăsător, ci-i face mai înainte o anumită operație. Apoi îl trimite mai departe. Aceasta pe fiecare șir. Și în fiecare șir, se găsec tot felul de mașini. La capătul celălalt al șirului, piesa de motor e gata! Bucata de oțel sau fontă a devenit o piesă lucitoare, elegantă, rezistentă care poate să aibă mărimea unui trunchi de om, sau a unei roțițe de ceasornic. Și acest drum scurt, iute, sigur, nu se sfîrșește niciodată. Ca să se ajungă la acest sistem de bandă rulantă, s-au depus mari eforturi. Reorganizarea mașinilor a însemnat și reorganizarea concepției de muncă.

ȘI ÎNCEPUT

Eforturile colective ale uzinei au dus la victoria acestui sistem nou, mult mai productiv, de fabricație. Și, bineînțeles, la victoria asupra deprinderilor vechi, asupra rutinei și lîncezelii. Așa se fac astăzi piesele pentru motorul tractorului. Ele înaintează neconținut spre marginea halei, unde mîini iscusite le împreunează armonice. Un pas, doi, trei, din nou cîțiva pași, și iată motorul gata montat. Așa

Primele probe cu primul tractor dat în contul celui de al doilea cincinal.

DE

se făurește prima melodie, cea mai frumoasă, cea mai grea, cea mai răsunătoare, a imnului pe care-l înalță neconținut uzina de la marginea Orașului Stalin.

Brigadiera I...

Trecusem de mai multe ori printre șirurile de mașini. Mi sîi împrietenisem de acum cu cîțivi muncitori. La capătul liniei de blocuri-motoare știam că-l găsec pe frezorul Boroș Atila. Și ma știam că-l găsec întotdeauna vesel activ, plin de noutăți privitoare la activitatea echipei de fotbal uzinei, gata oricînd să trezească printr-o vorbă glumeață vreu tovarăș din jur, căzut în lîncezeală.

La linia de arbori-motor îl urmăream cîteva clipe pe bătrînul strugar Budacher Emil, calm, meticos, stăpîn desăvîrșit pe meseria sa. Linia de pistoane o cam ocoleam. Eram prea multe femei acolo. Mă convinsesem de acum că femeii cînd lucrează sînt tăcute, aproape posace. Căutam un prilej să intru

ci-nema, pînă la magazine alimentare și fabrică de sifoane. Fără să mai vorbim de terenurile de sport, parcurile, cartierele de locuințe, școlile profesionale. Uzina își are propria centrală electrică, oțelărie, turnătorie, forjă, ateliere de reparații, garaje, secții de bunuri de larg consum. Sectoarele caracteristice uzinei sînt însă cele în care se fac motoarele de tractor, șasiurile și montajul final al tractorului. Aici, bucățile de oțel și fontă suferă tot felul de metamorfoze, pînă ajung piese de tractor. În aceste fabrici, pe care înconjurîndu-le obosești, am întîlnit țagălele de oțel, cenușii, puternice, pe care le văzusem înroșite, zvîrcolindu-se ca niște șerpi în laminoarele Hunedoarei.

La prima vedere, uzina de motoare pare o îngrămădire nesfîrșită de mașini. Strunguri, freze, raboteze, mașini de alezat, de tot felul de tipuri și dimensiuni, defilează în fața ochilor. Cele mai multe sînt de proveniență sovietică. Și aproape lîngă fiecare mașină, oameni. Într-un singur loc, am zărit un șir de mașini supravegheate numai de doi oameni. Vreo douăsprezece mașini automate pentru roți dințate.

După cîteva drumuri prin uzină, începe să se fixeze însă precis imaginea. Ceea ce părea la început o îngrămădire de mașini capătă linii și contururi exacte. Dacă ai putea privi de sus această imensă hală, ai avea impresia unui mare

Victoria Marian

NCINAL

ai neoficial și mai natural în orbă cu vreuna din ele, dar parcă ereu prilejul trecea pe lângă mine. -am hotărât însă, pe neașteptate. na dintre strungărite mi se părea noscută. Parcă o mai văzusem ideova, și nu demult timp. Așa, -am pomenit lângă strungul ei. meia nu-și întorcea însă ochii re mine. Și să-i strig câteva vorbe nale (de genul „cum mai merge“ u „când terminați schimbul“) ste zgomotul strungului, mi se rea caraghios. Cu băieții era ceva. Un comentariu despre imul meci de fotbal, și calea deschisă. Nehotărârea n-a ținut să mult timp. Foarte repede a eput să mă prindă felul cum ra femeia.

Piesele erau mici. Operațiunea strunjire dura foarte puțin. ervenția ei la strung era aproape manentă. De aceea mi-a făcut teimpresia că e aprigă, vijelioa- Scotea și introducea piesele în sină din câteva mișcări scurte iuți, și îndemna la maximum sățiile strungului. Fără îndoială

că era una din fruntașele uzinei. Era mică de statură, zdravănă, cu brațe puternice. Fața ei crestată de necazuri și vîrstă părea întinerită de emoția muncii.

Mă întrebam dacă această vije- lioasă strungărite știe că piesele la care lucrează vor fi folosite la ultimele tractoare din seria planu- lui cincinal. Iată, găsiseam în sfîrșit prilejul de a intra în vorbă cu dînsa. Și tocmai cînd mă pregă- team să fac acest lucru, am zărit deasupra strungului o placardă pe care litere mari anunțau cu mîndrie:

„AICI LUCREAZĂ BRIGADA PĂCII“

— Aici lucrează brigada păcii?

Femeia s-a uitat la mine, apoi la placardă și, zîmbind de-a binelea, mi-a răspuns:

— Da!

— Și cum vă înțelegeți cu tova- rășii?

— Cu cine? Păi, în brigada aceasta nu lucrează decît femei...

Greșisem cu întrebarea, dar înce- putul fusese făcut. Puteam de acum să discutăm nestingheriți.

— Știți ce tractoare se fac din piesele acestea?

— Da! K.D.P.-uri. Noile ti- puri. Cum să nu știu! Ba știu și altele. Știu că unele din trac- toarele noastre răscolesc pă- mînturile îndepărtate ale In- diei.

— Nu, voiam să întreb...

— Despre ultimul tractor al planului cincinal? Piesele pen- tru el le-am făcut mai demult. Trebuia să-i grăbim nașterea...

Și cu aceleași mișcări iuți, vijelioase, strungărite scoase și introduse o nouă piesă în mașină.

Mă pregăteam să înnod discu- ția, cînd un semn făcut de cineva de la capătul liniei o determină să-și oprească brusc strungul. Și repede, repede, o porni într-acolo. Puțin contra- riat, am plecat după câteva clipe pe urmele ei. Am regă- sit-o lângă un post de prim- ajutor. Dar parcă nu mai era femeia de la strung. Pînă și figura i se schimbaseră. Cu ges- turi prudente, prevăzătoare, blînde, spăla mîna unui strun- gar, rînită de șpan. Mînuia cleștele și foarfecile ca o soră. O dată terminat pansamentul, nu uită să-l dojenească pe tînar, cerîndu-i mai multă atenție în timpul lucrului. Era numai maternitate în vorbele, pri- virile și gesturile sale. Mă gîn- deam la dragostea și căldura cu care trebuie să-și fi îngrijit copiii.

În drum spre strung, mă prezentă celorlalte membre ale brigăzii, pe care aflasem că ea o conducea. Și în câteva întîlniri de felul acesta, am aflat cîte ceva despre viața ei. O ascultam și o priveam me- reu cu atenție și, într-una din zile, îmi dădui seama de unde o cunoșteam. Îi văzusem

cunoscut-o pe Victoria Marian. Privirea mi-a fost însă atrasă de departe spre una din mașinile de la linia de cuzineți. Omul care lucra acolo se deosebea de ceilalți, pe care-i întîlnisem pînă atunci în uzină, prin proporțiile sale atletice. Un bărbat înalt, cuceafă groasă, cu umeri lați și piept bombat. Figură bărbătească, aspră. Aflasem că-l cheamă Dăineanu Ion și s-a calificat de puțin timp. Era o plăcere să-l privești cum lucrea- ză. Cînd făcea o mișcare cu brațul, aveai impresia că strungul tremură. Mașina părea o jucărie în mîinile sale. Iar piesele care ieșeau, la intervale scurte, regulate, din mași- nă, semănau și ele cu piese pentru jucării. Dar fără ele, motorul ulți- mului tractor al cincinalului nu se putea face.

Mă uitam în jur să-i aflu seamă acestui voinic, staturii și forței sale, cînd am descoperit, nu depar- te, o față subțirică, măruntă, plină de grație și frumusețe. Contrastul era izbitor. M-am apropiat de ea. Și în câteva clipe, m-am convins că-i vrednică și la vorbă, și la rîs. Fără să lase însă o clipă mașina nesupravegheată. (Mai tîr- ziu am aflat că era obișnuită, cu sau fără voia ei, cu asemenea discuții.)

— Și cum te-ai hotărît să pleci din Focșani? — am continuat con- vorbirea.

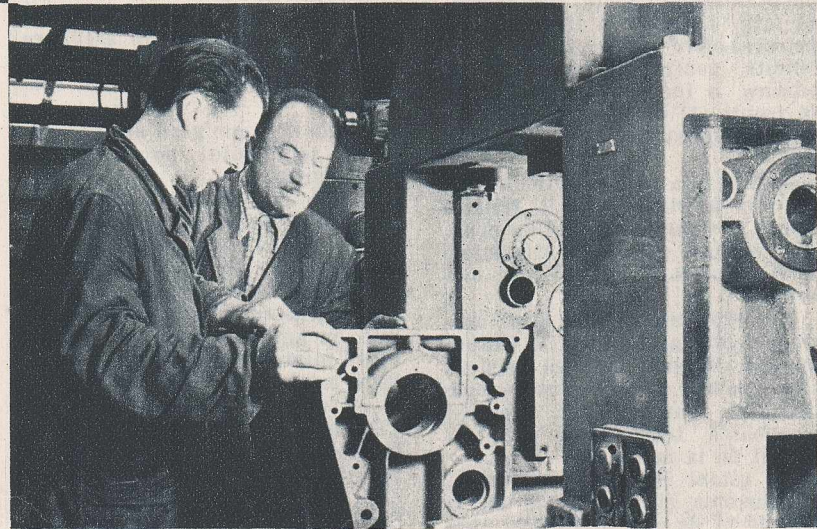
— Numai dacă eram băiat nu plecam...

— ?

— Păi, sînt atîtea vie pe acolo... rar în altă parte...

Fata rîdea ștrengărește. Îmi demon- stra nu numai prin vorbe, dar prin întreaga ei comportare, prin mișcările lejere, prin zîmbetul care nu-i dispărea de pe față, că-i place meseria și că s-a obișnuit cu dînsa.

— În școală, mă gîndeam uneori cu teamă că o să mă pierd în fața

Uneori cînd mașinile se odihnesc, inginerii și tehnicienii uzinei le cercetează pentru a le aduce noi îmbunătățiri și inovații. În fotografie: inginerul Dumitru Galeș (stînga) și tehnologul Ioan Petra.

fotografia pe un panou mare din curtea uzinei și în paginile zia- rului „Tractorul“. Femeia aceasta era una din mîndriile fabricii de motoare, membră în comitetul de partid al uzinei.

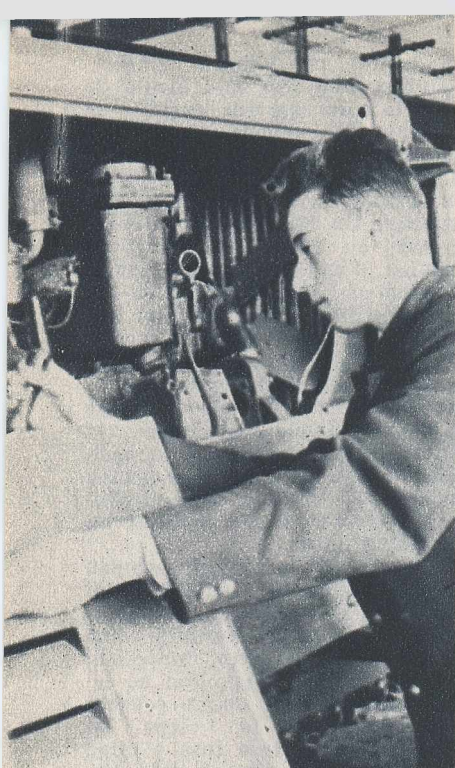
Și se numea.. da, numele ei era Iancso Rozalia...

După 11 ani

Linile de supape și cuzineți sînt vecine, apropiate. Dacă n-ar fi fost în apropiere, poate n-aș fi

mașinii. Și la început, chiar mi-a fost frică. Dar lucrurile grele nu se cuceresc numai cu forță. Noi, fetele, nu chiar toate, avem și alte meșteșuguri...

Care sînt aceste meșteșuguri nu mi-a mai spus Victoria Marian. Dar le-am înțeles cînd am văzut-o cum își plimbă alintător degetele pe mașină ca pe niște strune, cum îi zboară mîinile iute, dar elegant, ca niște rîndunele. Fata nu tăcuse însă, pentru că-i ghicisem gîndurile. Se întîmplase altceva,

Elevul Nicolai Cindea vrea și el să facă o ultimă revizie a motorului ultimului tractor al cincinalului.

pentru că figura-i devenise dintr-o dată serioasă și nu-și mai lua ochii de la mașină.

M-am uitat în jur. Aspectul obișnuit. Un singur om nu se afla parcă la locul lui. Un tânăr cu pulover roșu, care se plimba de ici colo, fără nici un rost. Oare fără nici un rost? Era prea frământat, obrajii de culoarea puloverului, nervozitatea îi tremura în degete.

Maistrul liniei m-a lămurit mai târziu. Tânărul era... mă rog, cel puțin interesat de felul cum lucrează fata. Aproape în fiecare zi își petrecea câteva timp lângă ea. O felicită pentru ălcușința sa, o admira, o îndemna să fie mereu în frunte. E drept că între timp mașina lui stătea cam... nefolosită.

— Nu, fata nu-i de vină — îmi spunea maistrul. Ea îl trimite mereu la strung, dar nici nu poate să-l alunge cu forța. Altminteri ar fi muncitor bun... și nu-i nici urfitei.

Îmi explicasem într-o clipă ușurința fetei la discuții în timpul lucrului. Maistrul mă rugă insistent să nu cumva să pomenesc numele tînărului. Parcă și așa n-o să-l recunoască toate fetele și toți băieții de la motoare...

Mă uitam la Victoria Marian, la tineretea și frumusețea ei. O fată de 21 de ani, posesoarea unei meserii care face cînstă femeii, stăpînă pe viața ei, cu viitorul strîns în mîinile sale. Oare știa dînsa cît se leagă toate acestea de cuvintele pe care le-a rostuit, neștiutoare, cu aproape 11 ani în urmă, într-o dimineață de august, pe dealurile Focșanilor?

O singură învățătură...

În termeni de fabricație, tractorul se compune din motor și șasiu. Ca și motorul, șasiul se făurește într-o adevărată uzină. Și aici, mașinile sînt aranjate după procesul de fabricație, pe bandă

rolantă. Cu mici excepții, aici se fabrică toate celelalte piese care compun tractorul, de la carcasa și bușe, pînă la axe și piulițe. Priveliștea se aseamănă mult cu cea de la uzina de motoare de peste drum. Aceeași afluență de tineri, femei lucrînd cot la cot cu bărbații, aceeași predominanță de mașini sovietice. Și, s-ar putea spune, aceiași oameni, harnici, atenți, preocupați să dea la timp piesele pentru ultimele tractoare ale planului cincinal. Într-o măsură, lucrul acesta e adevărat. Dar oamenii diferă mult unii de alții și ca înfățișare, și ca trăsături proprii, omenești.

Am cunoscut aici un om foarte ciudat în aparență. Mărunțel și slăbuț, să-l pierzi printre degete, pe nume Micu Moise, maistrul-șef la linia de piese mici. L-am cunoscut în mai multe etape, dar niciodată îndeajuns. Cîteva vorbe, pe care mi le-a adresat însă într-o zi, m-au ajutat să pătrund în sufletul lui...

Mai întîi, n-am reușit să mă țin după el. Dispărea pe nevăzute. Mărunțel cum era, nu trebuia decît să-l pierzi din ochi o clipă, două, și-l și înghițea masa aceea frământată de oameni și mașini.

— Muncitorii mi-au vorbit mult despre dumneata — i-am spus într-o zi. Te-aș ruga...

Dar n-aveam pe cine să mai rog. Maistrul dispăruse...

În altă zi, l-am găsit lîngă o strungărie, o muncitoare energică, de origine germană. O privea de mai mult timp cum lucrează la mașină. Cu sfîclicie parcă, a intrat în vorbă cu dînsa:

— Lucrezi frumos. Bună metodă. Numai puțin și-l întreci pe Dionisie... Vrei să-l întreci? Atunci ar trebui să ascuți un pic alt fel cuțitul. Numai un pic.

Și a început să-i arate, pe îndelete, cum ar trebui ascuțit cuțitul.

Nu pot să știu dacă Dionisie a fost întrecut. Știu numai că acea mică schimbare în ascuțirea cuțitului însemna o nouă metodă de muncă, cu un mai mare randament.

Altădată, l-am găsit după terminarea schimbului povestind într-un grup:

— Era mic prichindelul, supus mai dihai greșelii, dar profesorul nu l-a iertat. „De ce nu le-arați și colegilor tăi?” — l-a întrebat profesorul. Elevul l-a răspuns curajos: „Eu nu mi-am pierdut timpul, eu am învățat!” „Poate nu-i ajută mîntea pe unii, sau poate n-au prins încă dragoste de carte” — i-a spus din nou profesorul. „Treaba lor, eu am învățat!” zicea mereu elevul. „Dar tu de unde-ai învățat?” „Din cărți”. „Și cărțile cine le-a făcut?” „Oamenii, oameni învățați!” „Dacă gîndeau și oamenii aceștia ca tine, de unde mai învățați tu?” Elevul s-a hîlbîit, dar n-a mai putut răspunde.

Și maistrul le-a spus repede „bună ziua” muncitorilor, strecurîndu-se ca o zvîrlugă.

Ce-or fi înțeles oamenii din povestea asta, nu știu. A doua zi, însă, la gazeta uzinei a venit un tînăr cu un articol, în care mulțumea maistrului Micu Moise pentru faptul că l-a ajutat să devină strungar fruntaș. Mai departe, tînărul, pe nume Zăinescu Ioan, candidat de partid, se angaja să-l învețe meseria de strungar pe un alt tînăr, Ștefănescu Ovidiu. Simplă coincidență pesemne. Articolul a fost, bineînțeles, publicat.

Cînd l-am întîlnit din nou, nu l-am mai iertat:

— Tovarășe Micu, degeaba te-ascunzi. Te-am dibuit. Te găsesc mereu prin secție, chiar cînd nu ești aici.

De astă dată, el rămăsese mirat.

— Spune-mi ceva despre metodele pe care le aplici în conducerea secției...

— Eu nu aplic decît o singură metodă, o singură învățătură...

Cuvintele acestea le-a rostit rar și accentuat. Înțelegem că nu va mai adăuga nici o vorbă. Și într-adevăr, s-a îndepărtat. De astă dată, cu pași înceteți.

Mai târziu, cînd am aflat că e membru în comitetul de partid al uzinei, l-am descifrat vorbele. Maistrul Micu Moise aplică o singură învățătură în munca sa. Învățătura partidului. Și aceasta înseamnă modestie, ajutor permanent tovarășilor, curaj în promovarea cadrelor și, în primul rînd, înțelegere, blîndețe, dragoste.

Nu e de mirare de ce secția sa era printre fruntașele uzinei și trimisese înainte de vreme la montaj piesele pe care le urmăream de la sosirea mea în întreprindere.

Să dăm mîna cu viitorul...

În hala mare a montajului final, asistam la ultimele etape ale bătăliei pentru tractoare. Ele îmbogățeau, concretizau întreaga activitate a uzinei.

Corpurile tractoarelor înaintau pe bandă, într-un ritm lent, solemn. Din cînd în cînd, mersul lor se oprea și atunci grupuri de oameni răsăreau în mijlocul lor, împreună cu mișcări grave, nepripite, silueta de fier a tractorului. Cu fiecare metru parcurs, tractorul își îmbogățea înfățișarea, devenind, în sfîrșit, corespondentul exact al cuvîntului pe care-l reprezintă.

Uneori, gigantică hală se cufunda clipe întregi într-o tăcere inexplicabilă. Erau foarte rare aceste clipe. Nu plutea nici un zgomot, nici o mișcare. Atunci se putea observa bine fețele emoționate ale acolora care știau că unul din tractoarele pe care le montează va fi ultimul tractor al primului nostru cincinal.

Cu creta în mîna, șeful secției se îndrepta spre unul din tractoarele montate. Fața lui, ursuză de obicei, strălucea. Începu să deseneze rar cîteva semne... Da, era ultimul tractor...

Muncitorii după muncitori veneau în jurul tractorului. Îl priveau. Unii în tăcere, alții schimbînd cîteva vorbe în șoaptă, alții strîngîndu-și mîinile. Își opreau parcă vorbe, strigăte, urale, în gîtlej. Știau bine că peste cîteva zile, după primul rodaj, cînd tractorul va fi gata de a porni pe ogoare, vor fi pe deplin îndreptățiți să sărbătorească evenimentul. Și a atunci...

Cîteva timp mai târziu, am văzut din nou tractorul aproape în același loc. Sus, în cabină, se urcase însă un băiețuș. Uimirea nu-mi era stîrnită de faptul că vedeam acolo un băiat. Ci de faptul că pe tractor îl vedeam tocmai pe acel băiat. Sînt sigur că nici cel mai îndrăzneț, cel mai nebanatic copil n-ar fi făcut lucrul acesta. Nu era numai vorba de prezența în hală a acolor doi maistri ale căror priviri constituiau bariere de netrecut. Era însă și bariera pusă în față de

propria ființă. Să te urci pe acest tractor? Pe această mașină care întruhipa rodul unor eforturi eroice? Nu era în nici unul din elevii școlii profesionale a uzinei atîta cutezanță. Și, totuși, un băiat slăbuț, blond, rușinos, aș crede cel mai cuminte elev din școală. Cîndea Nicolai, s-a îndreptat calm, neascunzîndu-se de nimeni, plin de sfială, spre tractor. S-a urcat încet, sus în cabină, s-a așezat pe locul tractoristului, a luat în mîna o manetă și, senin, a început să privească viitorul.

Cred că nimeni în lume nu l-ar fi putut opri și n-ar fi îndrăznit să-l oprească să ajungă acolo. Cîndea Nicolai, urcat pe ultimul tractor al planului cincinal, privea viitorul. Se vedea tractorist la S.M.T.-ul din Luduș sau Tîrnăveni, trecînd cu mașina sa puternică peste ogoarele din Sălcudul natal. O vedea pe maică-sa, nu plîngînd de bucurie, ci rîzînd, cu brațele întinse spre el. Se vedea, mai departe, oprind tractorul, coborînd, sărutînd mîna maică-sii: „Am venit să mă vezi, mamă, și dacă ai nevoie de ceva...”

Micul elev mi-a destăinuit cu sinceritate și emoție gîndurile sale. I-am strîns mîna. Copilul acesta intruhipa viitorul...

Sfîrșit și început de cronică...

Din cronicile scrise și nescrise ale ultimilor ani s-ar putea afla cîteva fapte...

...La începutul anului 1945, conducerea partidului a dat sarcină muncitorilor de la I.A.R. din Brașov să pornească la construirea primului tractor românesc. Gazele reacționare din interior și din străinătate nu-și ascundeau batjocura și neîncrederea: „Vreți să construiți tractoare? Voi importați, pînă și sape din străinătate...”

La 27 decembrie 1946, pe poarta uzinei de tractoare din Brașov pîtrundea hotărîtă o femeie: Iancu Rozalia, fostă bucătăreasă la prințul Cantacuzino. Cu o zi înainte pe aceeași poartă, ieșise primul tractor românesc I.A.R. 22.

La 13 august 1950, muncitorii d la uzina de tractoare au primit telegramă prin care Comitetul Central al Partidului îi felicită pentru construirea tractorului 5.000.

„Clasa muncitoare poate fi mîndră că numără în rîndurile ei astfel de muncitori fruntași al căror succese sînt un exemplu pentru toți oamenii muncii din țara noastră”.

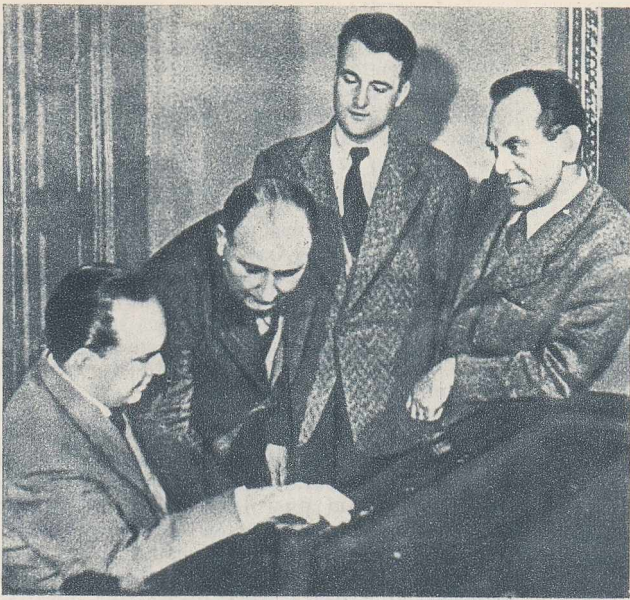
Printre muncitorii fruntași care ra le erau adresate felicitările, s număra și comunistul Micu Moise.

La începutul anului 1951, sosit în uzină o proaspătă absolventă a Școlii metalurgice di Arad, Victoria Marian. Ea a început să lucreze la primele piese ale noului tip de tractor pe șeni K.D.-35.

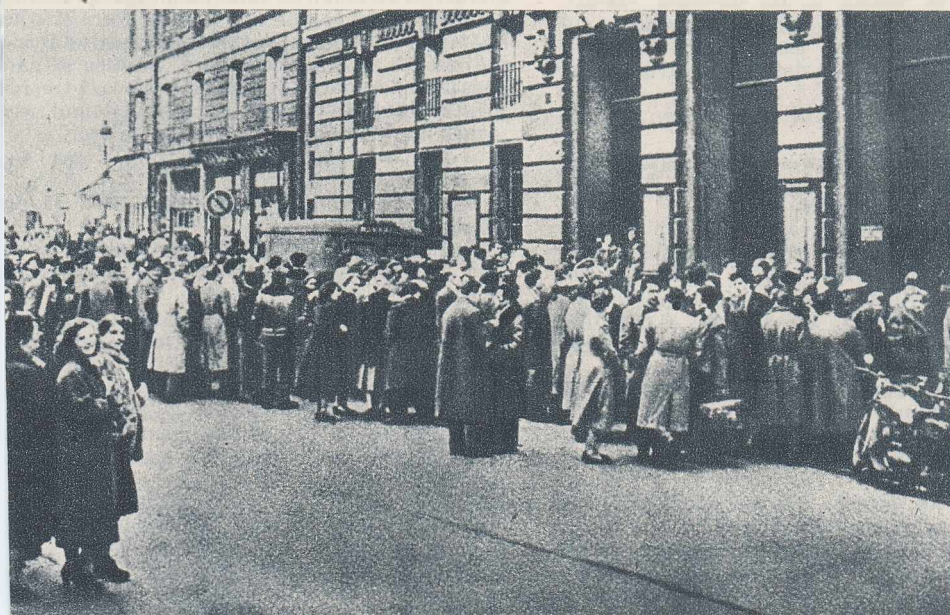
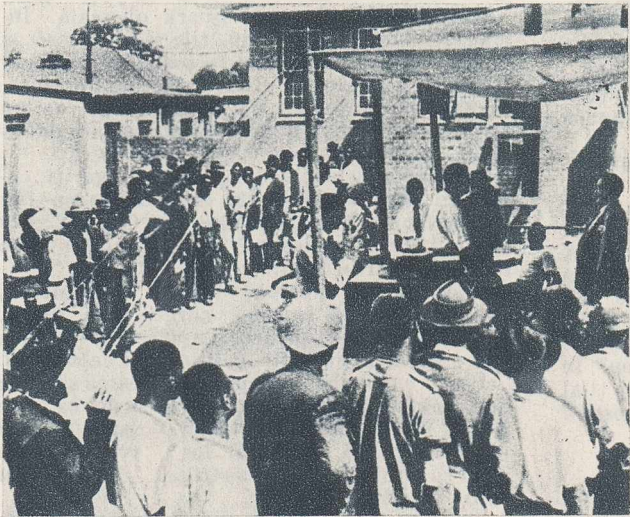
Și tot din cronicile ultimilor ani s-ar mai putea afla ceva...

...Într-o zi friguroasă de prim vară, un băiețandru blond și sfîclic elevul Cindea Nicolai, s-a urcat pe unul din tractoarele montate cu cîteva minute înainte și a început să privească viitorul... Tractor acela era ultimul tractor al primului nostru plan cincinal...

Acest din urmă eveniment s petrecut în anul puterii popula una mie nouă sute cinci zece cinci, luna martie, ziua șapte...

Cunoscutul compozitor brazilian Claudius Santoro a făcut recent un popas de 3 săptămâni în R. Cehoslovacă. Primit cu căldură de public, compozitorul Santoro, care este și unul din laureații Premiului Internațional al Păcii, a avut un rodnic schimb de experiență cu muzicienii cehoslovaci. În fotografie: compozitorul brazilian prezintă unor colegi din Praga noile sale compoziții.

Paralel cu intensificarea luptei sale împotriva aștătorilor și război imperialiști, poporul francez își întărește și lupta pentru satisfacerea revendicărilor sale economice. Fotografia prezintă una din zecile de greve care au avut loc în tima vreme în Franța; greva funcționarilor de la Institutul pentru asigurări sociale din Paris.

PE OGOARELE CHINEI NOI

Au pornit tractoarele! Priviți-le, nu vi se par cunoscute? Da, sînt tractoare românești, trimise poporului frate chinez de către oamenii muncii din R.P.R. În fotografia noastră vedem mulțimea de jărani muncitori chinezi, adunați pe cîmp spre a saluta începerea muncilor agricole de primăvară, la care iau parte acum și tractoare fabricate în R.P.R. În medalion: un aspect de la festivitatea care a avut loc la unul din S.M.T.-urile din regiunea Hopei, cu prilejul recepționării de către autoritățile chineze a tractoarelor și mașinilor agricole sosite din R.P.R. La microfon: Hsien-tung, locțiitorul ministrului agriculturii al R. P. Chineze.

Asemenea delicvenților de drept comun, toți negrii din Africa de Sud trebuie să se prezinte în fața autorităților rasiste spre a fi înregistrați în fișe speciale. În felul acesta, „stăpînii-albi” socot că-i vor putea intimida pe sclavii negri, că vor înăbuși orice încercare a acestora de a-și cere drepturile furate.

LUPTA CONTINUĂ

În ciuda votului trădător al Bundestagului cu privire la ratificarea acordurilor de la Paris, milioane de germani cinstiți din apusul Germaniei luptă cu îndrăjire împotriva celor ce pregătesc un al treilea război mondial. La München, peste 40.000 de muncitori au participat la o mare demonstrație, purtînd pancarte cu inscripții antirăzboinice și avertizînd asupra pericolului de moarte pe care îl reprezintă planurile agresive americane ale cliii revanșarde de la Bonn ↓

fotocronica
FLACĂRII

LA ȘOSEA

— schiță —

de Camil BACIU

Ilustrații de Tio PELTZ

Cunoașteți șoseaua la începutul primăverii? Cunoașteți aburul albăstrui care se ridică deasupra lacurilor, coroanele copacilor care au un luciul stins, cunoașteți izul pământului care se zvîntă? Sînt numai lumini difuze, ca și cum aerul ar fi un fluviu diafan ce curge înspre lacuri, formînd vârtejuri luminoase în dreptul arborilor, al boschetelor, al caselor.

Te apropii de fereastră și valurile grele de lumină te ametește; te tulbură aromele. Te ațîță, te îndeamnă să umbli. Te aștepti să se întîmple ceva, să descoperi ceva, să te întîlnești cu cineva. Dar nimeni n-ar putea să spună ce anume așteaptă să întîlnească la șosea, ce anume așteaptă să se întîmple. Ți se pare că un dirijor a ridicat bagheta și nu numai urechea e gata să primească melodii, dar ochiul e avid de culori, obrazul de căldura soarelui, nările de arome — simțurile așteaptă primele măsuri ale acestei simfonii care nu începe; se aud doar pași, risete și multe murmure.

Astfel îmi apare șoseaua în fiecare după-amiază, cînd deschid fereastra căminului și privesc de-a lungul ei. Ceilalți locuitori ai Bucureștiului vin la șosea; noi, studenții căminiști, stăm la șosea. Dacă vreți, sîntem o insulă în acest fluviu sau o banchetă așezată în plină orchestră. De aceea ni se pot ierta multe — și plimbările lungi, și vremea pierdută la pervazul ferestrei.

Primăvara asta tîrzieală mi-a părut totuși timpurie. Și „timpuriul” s-a datorat unui vînticel cald și unei fete. Vînticelul a venit pe nesimțite, a clătinat perdeaua și cînd m-am ridicat să închid fereastra l-am simțit ca pe o mîna

de copil. „Hei, dar a venit, a venit...” mi-am spus. Și privind jos, spre linia troleibusului, am zărit o fată plimbîndu-se. Avea părul lung, de un blond cenușiu, și mergea alene, cu paltonul deschis. Deșus, și pieziș — cum priveam — i-am zărit totuși gleznele subțiri, și mai mult am simțit decît am văzut că e grațioasă.

Și primăvara, și fata grațioasă — erau cam multe pentru un căminist care învață. Am rămas la fereastră pînă cînd Matei, intrînd în cameră, m-a luat de ceafă, m-a așezat pe pat și a mîrșit: „Învăță, hibridule!” — după care s-a așezat pe celălalt pat și a început să tocească.

A doua zi, Matei a deschis fereastra, s-a întins — și cînd se întinde nu mai rămîne mult loc în cameră — și-a tras doi pumni în piept ca „să se mai dezmoartească”, apoi a mormăit: „Cine-i asta pletoasă, care alunecă așa?”

M-am apropiat. Era tot fata de ieri și, într-adevăr, pășea astfel încît părea că alunecă.

— Asta se strîmbă, mă, fir-ar... — a spus Matei.
— Ce-mi bați capul? Nu vezi că e singură?
— Și? Unii și singuri se strîmbă.

Mie fata îmi plăcea.

— Nu înțelegi nimic, mă. Ascultă-l pe cobzarul lui Sevcenko... *Roșu ca rubinul / A-nflorit călinul / Parc-a ris o fată / Legîndu-și sînul... / ...Spre Dumbrașa verde / Pașii lin și-i pierde...* Omul se plimbă de primăvară. Ai vrea poezie să se miște ca tine, cu numărul 46 la un picior și 47 la altul?

— 45 la amîndoi, tovarășe. Și la urma urmei, poart-o sănătos.

A treia zi, am văzut-o din nou. Nu se făcea s-o fluier, așa că am fredonat primele măsuri dintr-un concert, tare și prost, ca o goarnă. A ridicat ochii și a zîmbit. „Așa, carevasăzică — a mormăit Matei — vă dați întîlnire sub nasul meu! Și acum ce aștepti? Du-te jos”.

— Cum am să dau năvală așa?
— Uite la el, ghiocelul! Nu ți-e rușine? În an faci bancuri și sari peste mese și aici ți-ai pus capul sub aripă. Nu cum va te-ai îndrăgostit?
— Ești nebun, frățioare!
— Hai jos, cu mine!
— Da? Hai!

Mi-am dat seama, în vreme ce fugeam pe scări, că ghetele mi-au cam îmbătrînit și că pantalonii ar merita să fie oarecum călcați.

Pe cît de vijelios am coborît, pe atît ne-am domolit cînd am ajuns jos. Matei a tușit, s-a îndreptat, a mai tușit o dată, apoi mi-a șoptit:

— Eh, să te văd...
— Pe mine? Tu m-ai adus aici... Haide acum...

— Da' ce-s bulevardist, să mă agăț așa de om?
— Atunci?
— Uită-te. Asta e voie.

Fata s-a apropiat. Avea un led n cafeniu și dedesubt, un pulover verde și o fustă scoțiană, largă. A zîmbit iar și a trecut mai departe. S-a întors însă după doi pași și a întrebant:

— Nu vă supărați, nu știți cît e ceasul?
— Vreo... vreo cinci... șase — s-a hîlbîit Matei, luat prin surprindere.

— Mulțumesc — a răspuns și, parcă întinzînd mîna sub nasul nostru, a scos-o puțin din mîneca lodenului, a privit la un ceas extraplăt și a adăugat: „E chiar „cinci-șase”, vreo cinci treizeci...”

Își bătea joc de noi. Zîmbea, dar ochii ne cercetau neprietenoși, cu răceală.

— Nu vă supărați, n-aveți cumva o ferigă la dumneavoastră? — a întrebant deodată Matei, foarte politicos. V-aș mulțumi din suflet, o caut de cîteva luni...

Trebuie să mărturisesc că am căscat gura, ca și fata.

— Am o ferigă, dar e acasă — a răspuns. Puțeti să veniți oricînd...

În sfîrșit, intrasem în vorbă; Matei a plecat apoi și am rămas singuri. Nu era încă seara asfințit, dar umbrele începuseră să se lungească, să

se subțieze. Fata m-a întrebant cum e la cămin, dacă dormim mulți în cameră, dacă e curat, dacă nu stricăm peretii. Eu răspundeam, vesel că mă plimb și că am cunoscut-o, mai mult trîgînd cu ochiul decît privind profilul ei curat, puțin aspru.

— Se duce dracului — a spus fata deodată, oarecum grosolan pentru înfățișarea ei elegantă și delicată.

— Cine se duce dracului?
— Căminul. Casa. Asta a fost o dată a noastră, asta și aia din spate, unde încă mai locuim. Dar voi o faceți praf, o să ajungă un hambar...

Și iar s-a uitat cu privirea aceea rece. A fost o străfulgerare. Mi s-a părut că am gustat ceva sălcie, și că gustul mi s-a răspîndit în degete și în minte.

— E cămin de stat — am spus. Aici stau zeci de studenți; stau bine. Avem baie, am instalat și alte dușuri de curînd, am făcut club și sală de lectură. Nu erau lămpi pe toate coridoarele — am pus. Dacă vă amintiți, ați lăsat instalația de calorifer puțin stricată... Am reparat-o noi, injectorul merge acum ca o seringă... Și tencuiala am refăcut-o, mai ales la bucătărie... Dacă vreți, invitați-vă familia, verii, unchii, mătușile, să vină să asculte o audiție la cămin. Azi vin ei aici, în altă zi vă duceți dumneavoastră să vizitați casele ter naționalizate...

— Mitocanule! — a spus fata și nările au început să-i tremure.

Dumneavoastră, care cunoașteți lumea cît de cît, bănuiviți cîtă ură de stăpîn pentru propria-i slugă se ascundea în vorba asta. Și-a strîns lodenul, a ris silit, și a uitat din nou la ceasul ei frumos, de aur, și a plecat cu pași repezi.

M-a cuprins parcă o ușoară oboseală. Înțelegeți? Așteptasem trei zile s-o cunosc și așteptarea asta, cînd stai la șosea, în mijlocul aromelor și luminilor, e de zece ori mai plăcută, dar mai chinătoare. Și iată, arătăm ca un actor care, descoperindu-și inima în fața publicului, se trezește cu o coajă de ou în cap.

Priveam boschetele și copacii înmuguriți, casele cu arcade, ferestrele împodobite cu fier forjat, frumoasele balconașe venețiene. Casele astea toate le ridicaseră părinții noștri și le locuiseră părinții ei.

Peste lacuri, apărea, uriașă, maiestuoasă, Casa Școlii și șoseaua curgea spre dînsa. Niciodată, ca în clipa aceea, n-am simțit șoseaua mai a noastră, cu toate grădinile și culcile ei.

Dinspre troleibus, începură să sosească și fetele de la cămin. Mergeau la braț, chicotînd ca niște fetițe, ducînd serviete, teuri, dosare. Alături de ele — parcă era tatăl lor — venea Matei.

— Ei, trubadurule — a strigat — cum a ieșit cobza? Parcă... aha!...

În clipa aceea într-un turism puțin coșcovit, alături de un domn cu fular de mătase și mînuși galbene — care conducea — a trecut fosta stăpîna a căminului, cu capul dat pe spate, pozînd într-o indiferență rece, provocatoare. Se șilea să pară degajată, dar simțeam cum se crispează trecînd printre sutele de oameni care pășeau domol, ase menea unui fluviu ce se rostogolește ușor.

— Aha — a spus Matei din nou — așa care vasăzică.

Fetele îi ascultau monologul, fără să înțeleagă nimic.

— Cum se plimbă pe șoseaua noastră — am spus încet. Cu ce ură se plimbă pe șoseaua noastră...!

Ciuda îmi alungase gustul sălcie, ca și cum l-ar fi ars cu un fier înroșit. Înc puseră să s-aprindă lumînile și tot ce era difuz în începutul asta de primăvară, tot ce era proaspăt și tuburător mă cuprîndea din nou, de astă dată parcă îndeaproape, ca ceva al meu, cunoscut și drag.

Fetele și-au dus lucrurile în cameră și apoi au pornit cu toți — noi frecînd un cîntec și Matei mormăindu-l, amestecîndu-ne cu perechile ce se îndr. ptau, mereu mai mult către lacuri.

Și în urma noastră, sub cerul limpede, izvorau luminile orașului.

LA MAREA SĂRBĂTOARE A POPORULUI MAGHIAR

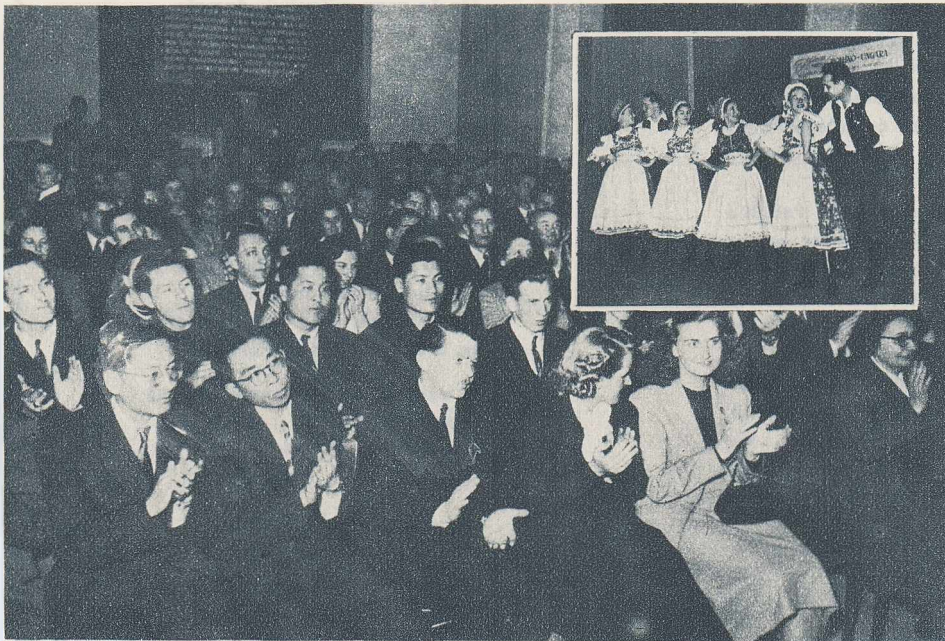
Aniversarea a zece ani de cînd poporul ungar, eliberat de sub jugul fascismului de către glorioasele oști sovietice, a pornit pe drumul unei vieți noi, a prilejuit și în țara noastră numeroase manifestări sărbătorești. Poporul nostru, pe care burghezo-moșierimea îl îndemna la vrajbă împotriva poporului ungar, a participat în aceste zile din toată inima la sărbătoarea milioaneilor de prieteni din Ungaria populară.

Relatările despre succesele obținute de R.P. Ungară pe drumul construirii socialismului au fost salutate cu bucurie de oamenii muncii din țara noastră prezenți la adunările organizate în cinstea mării sărbători a poporului frate maghiar. Oamenii de cultură și artă din R.P. Ungară, sosiți în R.P.R., au fost obiectul unor calde manifestații de simpatie. Filmele maghiare au atras și entuziasmat un numeros public.

...Numai cîteva fapte, dar care vorbesc de la sine despre prietenia ce leagă popoarele noastre, prietenie făurită în lupta împotriva asupritorilor fasciști, prietenie care astăzi se dezvoltă în lupta noastră comună pentru construirea socialismului și apărarea păcii.

Aspect de la Adunarea festivă, consacrată celei de a zecea aniversări a eliberării Ungariei, ce a avut loc în Capitală.

La Casa Ziaristilor din Capitală, a avut loc o manifestare în cadrul căreia echipa artistică a casei de cultură „Petofi Sándor” a prezentat un program de cîntece și dansuri populare ungare.

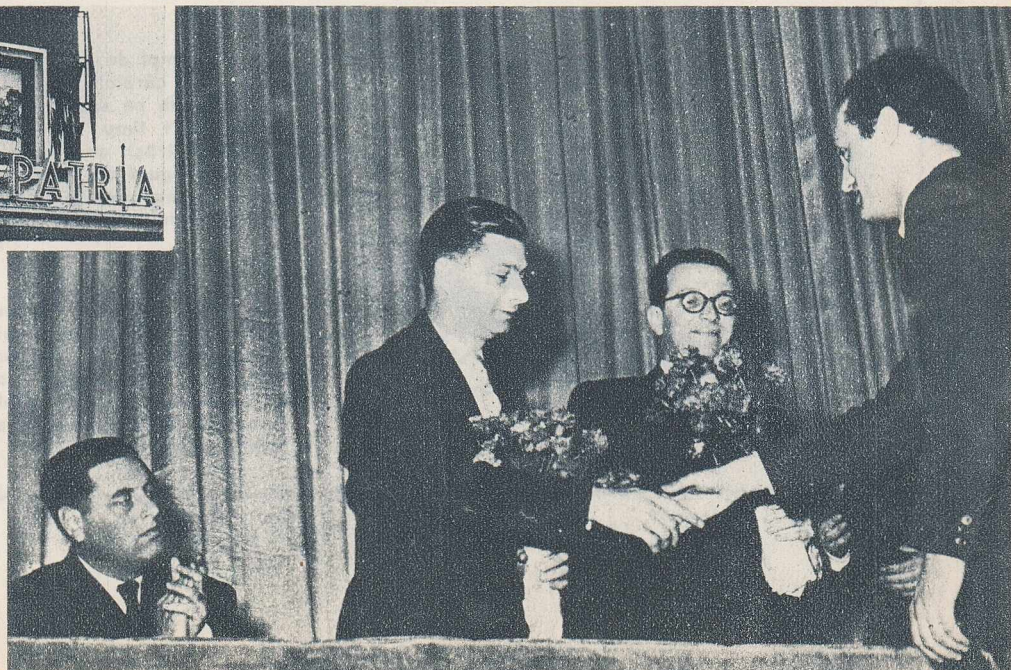

Lily Neményi, solistă a Operei de Stat din Budapesta, în rolul „Cio-Cio-San” din opera lui Puccini, pe scena Teatrului de Operă și Balet al R. P. R.

La librăria noastră nr. 17 din Capitală a fost deschisă o expoziție de cărți în limba maghiară.

Între 5-10 aprilie a avut loc Festivalul filmului maghiar. În fotografie: cineasții unguri Zoltan Fabry și Revesz Karaly, primiți cu flori la deschiderea Festivalului în sala „Patria” din București.

Josef Attila

poet al clasei muncitoare

Acum cincizeci de ani a văzut lumina zilei, într-o căsuță de la marginea Budapestei, cel care avea să devină primul și cel mai mare poet proletar maghiar, Iozsef Attila, fiul unui muncitor și al unei spălătorese. Erau vremuri grele. Maică-sa avea de întreținut trei copii. Pe cel mai mic, pe Iozsef, îl dădu de suflet unei familii de țărani. Revenit, după câțiva ani, la oraș, micul Iozsef își ajută mama, alții cîț poate s-o facă un copilandru de 7 ani. Vindea apă cu paharul la cinematografe, vindea moriști de hîrțile și ziare, căra coșuri și pachete la hală... Mai tîrziu, s-a angajat cu ziua la munca cîmpului. După moartea mamei sale, lucrează ca servitor pe remorcherele din port.

În aceste condiții amarnice și-a terminat liceul, ziua agonisindu-și existența, iar noaptea învățînd. Sub ochii săi de copilandru s-a înălțat și s-a prăbușit Comuna maghiară din 1919. Sub influența luptei clasei muncitoare el scrie de timpuriu versuri revoluționare, pentru care, în anul liceului, e judecat de un tribunal fascist; pentru același motiv e silit, mai tîrziu, să părăsească universitatea din Szeged.

Setos de învățătură, încearcă zadarnic să urmeze cursurile universi-

tății din Viena și apoi la Sorbona. Revenit în țară, poetul, care debutase la revista „Nyugat” (Occidentul), devine redactor la „Szép Szó” (Cuvîntul frumos). Mizeria și boala, condiții oferite poetului în societatea burgheză, îl împing sub roțile trenului, în 1937. Sinuciderea sa e de fapt una dintre marile crime ale societății burgheze, cu atît mai grea cu cît astăzi poetul n-ar împlini decît cincizeci de ani!

Numeroasele volume de versuri rămase în urma lui aduc mărturie nu numai a unui mare răzvrătit, ci și conștiința unui poet pe care partidul comunist l-a înzestrat cu o concepție științifică despre lume. În slujba mărețelor idei ale marxism-leninismului, cuvîntul său devine cu adevărat „O armă automată”, așa cum și-a dorit el.

Continuator al minunatei tradiții a lui Petöfi Sandor și Ady Endre, poetul este indisolubil legat de poporul său, de patria sa. În poezia sa, el militează pentru unirea tuturor celor ce muncesc din toate țările, împotriva exploataților. De aici și împletirea dragostei pentru patrie în suferință, cu internaționalismul proletar. Cu drept cuvînt el a putut spune în vestitul său poem „La Dunăre”:

Arpád și Zalán, Doja și Werböczy—popoare
în mine sînt de-a valma — slavi, turci,
romini, tătari,
în inima aceasta, trecutului datoare
c-un viitor de pace — contemporani maghiari!

Mama

Duminicile înspre seară,
o cratiță lua de toarte,
zîmbea-n făcere și pe urmă
se odihnea un pic în umbră.

De la prea milostivii domni
în cratiță-aducea mîncare,
întram în pat și mă gîndeam
cum ei mîncîcă străchini pline.

Era ea, maică-mea, azi moartă,
— spălătoresele mor iute —
se-mpleticesc de-atîta umbrel
și de spălat le doare capul.

Drept munți, au rufele murdare
și nouri: aburii mașinii;
iar aerul de vrea să-l schimbe,
se urcă-n pod spălătoreasa.

O vîd, stă ghem peste mașină.
Făptura-i zăbredă și mică
a prăpădit-o Capitalul —
să v-amintiți, o, proletari!

De-atîtea munci se gîrbovesc
și nu știam că nu-i bătrînă,
în vis purta șorț alb ca spuma
și-o saluta atunci poștarul.

În romînește de Eugen JEBELEANU

Profită sfîntul capital

La lămpi de gaz frămînti aluau?
Arzi cărămizi, arzînd la față?
Palma pe sapă și-a crăpat?
Te vinzi cîț timp mai pari fișneajă?
Zaci? Te tîrăști cu coșu-n piață
ori sapi o gură de canal?
Înveți sau nu ceva în viață?
Profită sfîntul capital!

Pe vine ceapa o aduni?
Ori în benzină speli mătase?
Croiești cîte-un costum mai bun?
Ori spînteci capre gălăgioase?
Muncești? Tot te concediază.
Hoț, cerșetor sau biet telal,
cu-o labă lumea rea te apasă.
Profită sfîntul capital!

Scrii cîte-un vers bolnav de dor?
Prepari și șunci de Praga poate?
Sîrîngi izmă? La cărbuni cobori?
Contabil-șef, ții lungi socoate?
Cu fir pe șapcă, ros în coate,
la Szamaz, ori pe-al Senet mal?
Cîț timp primești salariu, din toate
profită sfîntul capital!

ÎNCHINARE

Tac, proletare, că-ți ajunge!
Doar nu te-așteaptă-un prînz regal.
Cîț sînt pe glob stăpîni ai muncii,
profită sfîntul capital!

În romînește de Veronica PORUMBACU

V. I. Lenin și I. V. Stalin la Gorki — grup sculptural de Friedman și Belostoțki

VIZITÎND MUZEUL LENIN-STALIN

La câțiva pași de piața Victoriei — în simbolică vecinătate a statuii care exprimă recunoștința poporului nostru eliberat față de glorioasa armată sovietică eliberatoare, acolo, la capătul șoselei Kiseleff, se înalță impunătorul edificiu al Muzeului „V. I. Lenin — I. V. Stalin” de pe lângă C.C. al P. M. R.

Străbătînd sălile muzeului, te oprești cu emoție și luare aminte în fața fiecărui tablou sau facsimil, fotografie sau sculptură, răsfoind astfel filele unei cărți minunate, cartea din care sorb învățătură oamenii înaintați din toate țările lumii, cartea despre marele Partid Comunist al Uniunii Sovietice.

De la căsuța din Simbirsk pînă

la nopțile albe de la Smolnii, de la anii primelor cercuri marxiste și pînă la uriașa desfășurare a forțelor proletariatului rus în Octombrie 1917, de la primele numere ale ziarelor „Iskra” și „Proletariatii Brdzola” și pînă la triumful socialismului pe a șasea parte a globului, este o întreagă perioadă istorică. Filă cu filă, cartea acestei istorii glorioase este înfățișată în imagini vii în minunatele săli ale Muzeului. Sînt imagini care-ți vorbesc despre eroismul și înțelepciunea, despre imensa capacitate teoretică și organizatorică a marelui geniu al omenirii V. I. Lenin și a continuatorului operei sale, I. V. Stalin, despre lupta lor neînfricată în fruntea celor mai buni fii ai

poporului care a sărîmat, pentru prima oară în istoria lumii, jugul imperialist și care astăzi făurește comunismul.

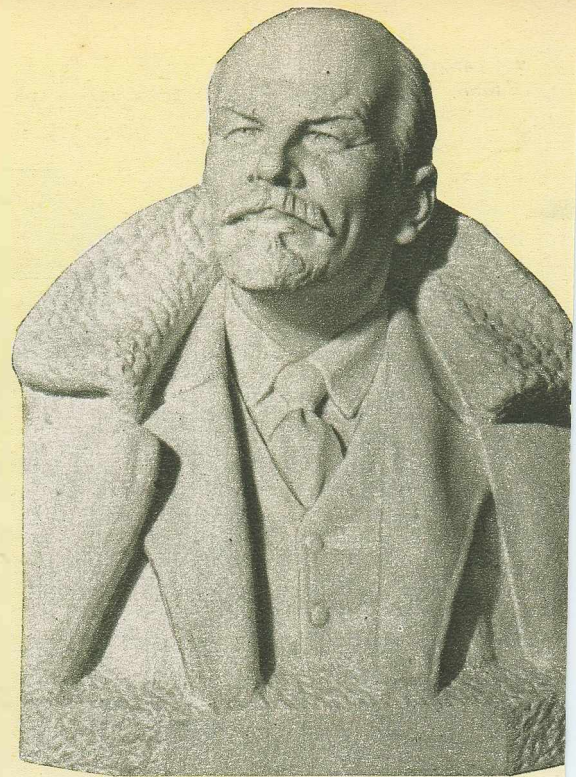
★

Dacă vei răsfoi cartea de aur a Muzeului, unde vizitatorii — veniți în grupuri sau individual — își înscriu impresiile, vei citi cuvinte care exprimă recunoștința oamenilor muncii față de Partidul Muncitoresc Român pentru crearea acestui lăcaș dătător de forță, de încredere în izbînda cauzei socialismului. Este acolo exprimată în cuvinte simple, dar cu atît mai convingătoare, admirația fierbinte față de eroicul proletariat rus și glorioul partid care l-a condus din

victorie în victorie. Așa simt cazan-giile de la uzinele „23 August”, cursanții cercului de studiu al Istoriei P. C. U. S. de la uzinele „Clement Gottwald”, țărani muncitori fruntași, maiștri ai recolte-lor bogate din regiunile Cluj și Hunedoara, studenții Universității „C. I. Parhon”. „Muzeul ne ajută la ridicarea nivelului ideologic și politic și lupta lui Lenin și Stalin ne îndeamnă să muncim și mai mult pentru ridicarea nivelului profesional, pentru întărirea capacității de apărare a patriei noastre” — notează colectivul de ofițeri și soldați ai unității militare 03704. Alături de inscripții în limba coreeană, maghiară, rusă, găsești însemnări scrise stîngaci de mînuțe

Aspect din sala a VII-a a Muzeului, închinată Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

V. I. Lenin — sculptură de M. Wagner.

A VII-a conferință generală (din Aprilie) a P. M. S. D. (bolșevic) din Rusia
— Pictură în ulei de Lidia Agricola.

V. I. Lenin ple

de copii. „Am văzut notele Lenin — scrie Lazăr Georgeta. nu sînt încă pionieră, dar o să dau silința să fiu...”
Unii vizitatori își exprimă er-
ția în versuri; astfel unul citea
din Maiakovski:

Să fii comunist
aceasta
știi ce-i?
Să gîndești,
să-ndrăznești
și să urci!

Iar altul, al cărui nume nu l-
putut descifra, transcrie aici
poezie originală:

Prin luptă dirză ne-nfrică
Ați sfărîmat lanțul robiei,
Voința voastră-nflăcărată

V. I. Lenin vorbind la uzinele
„Putilov”, în mai 1917 —
pictură de Brodski.

Decembrie 1907.

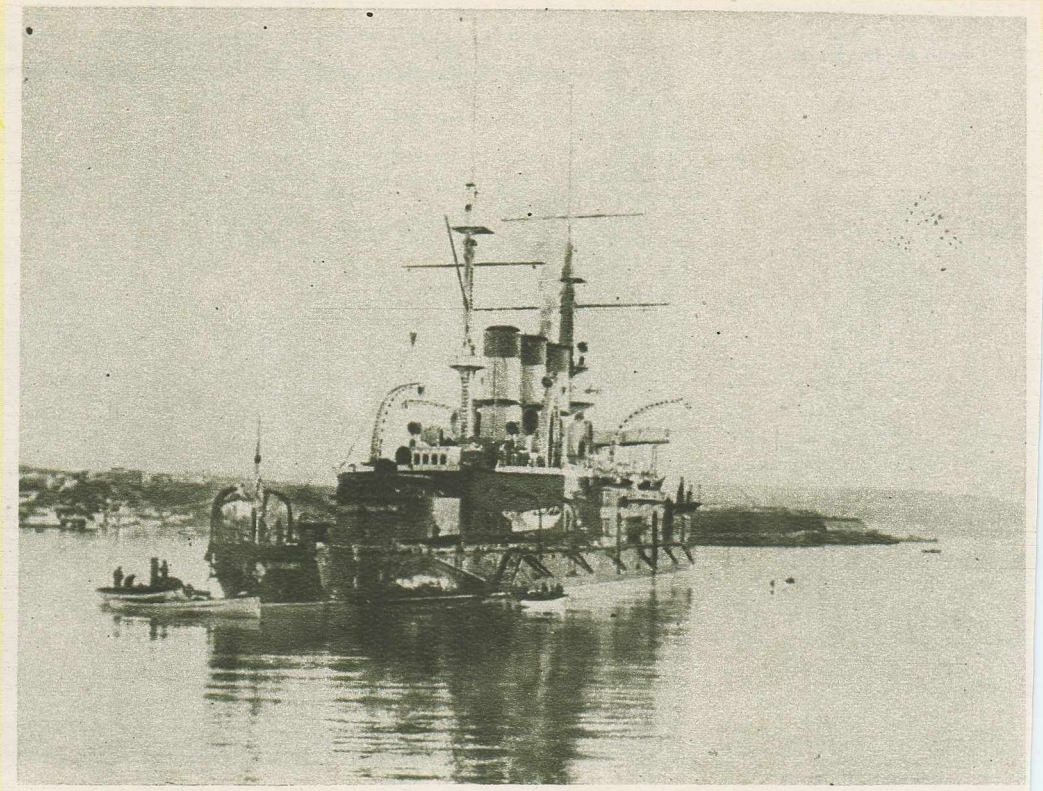
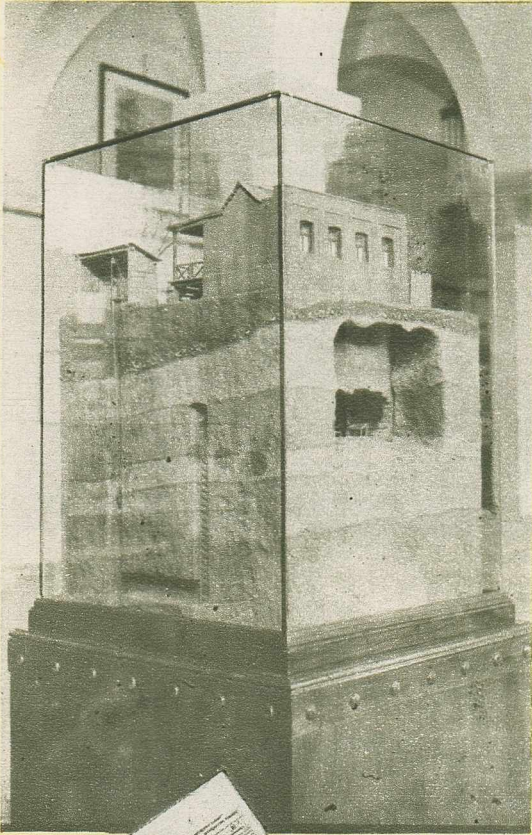
A stăvilit o grea urgie.
În vasta voastră măreție
Veți străluci în vechi de vechi.
Vă va fi luptei mărturie
Eliberarea lumii-ntregi!

Iată cuvinte simple, nemește-
șugite, stingace, izvorite însă din
inimi entuziaste, din suflete mari,
din sentimente mărețe. Sînt mărtu-
rii ale făuririi conștiinței noi
a poporului muncitor, educat de
partid, mîndru de libertatea sa,
conștient de misiunea sa istorică.
Sînt mărturii ale încrederii în
drumul pe care pășim mereu îna-
inte, drumul deschis pentru prima
oară în istorie de gloriosul Partid
Comunist al Uniunii Sovietice, dru-
mul lui Lenin și Stalin.

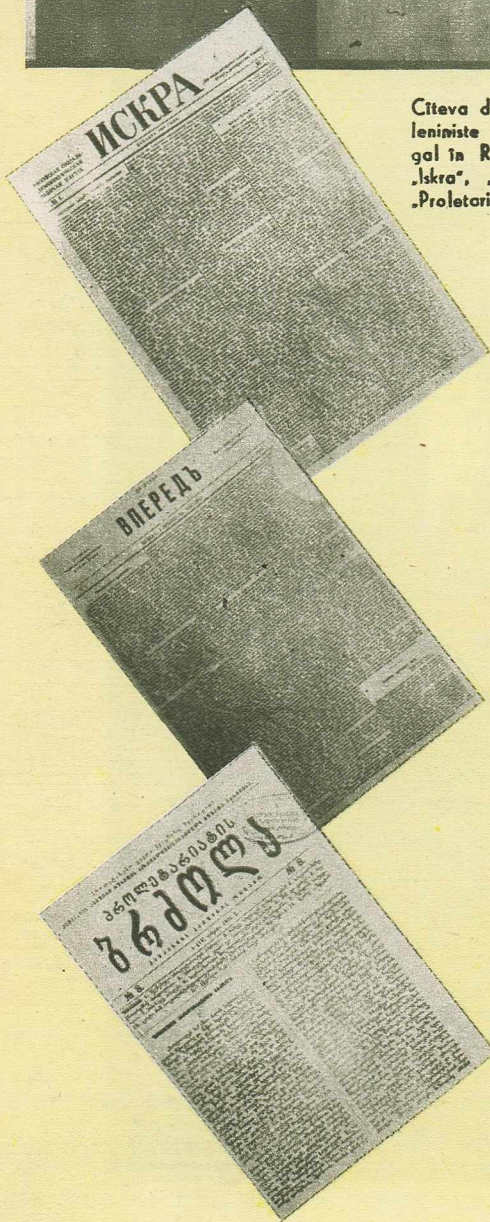
Sosirea lui V. I. Lenin la Petrograd, în aprilie 1917 — de Skubko.

Macheta tipografiei ilegale din Avlabar.

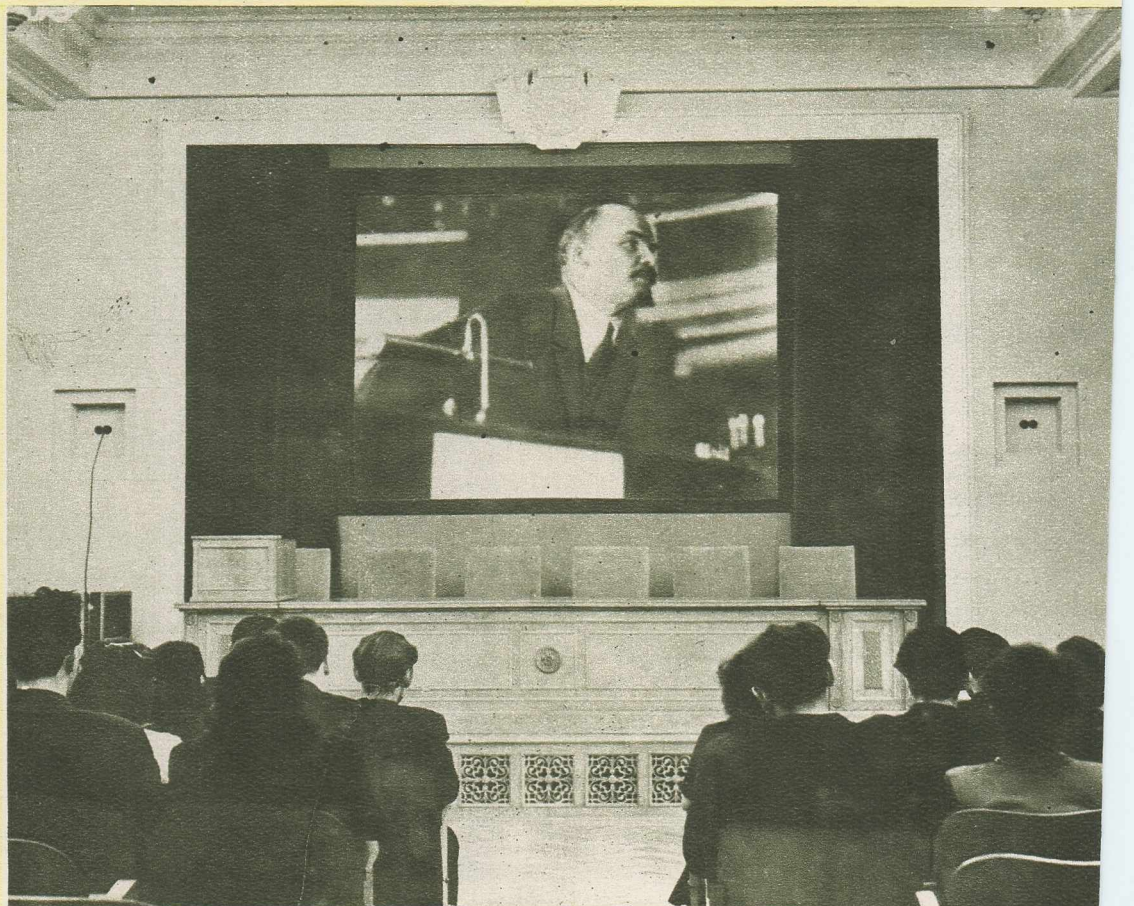

Crucișătorul „Potemkin” pe care a izbucnit răscoala marinarilor în iunie 1905.

Cîteva dintre ziarele leniniste apărute ilegal în Rusia țaristă: „Iskra”, „Vpered” și „Proletariatul Brzolo”.

În sala de cinematograful a Muzeului. Vizitatorii vizionează un film evocînd momente din viața și lupta lui V. I. Leni

Tânărul inginer examinează grîul de toamnă de pe ogorul țaranului individual Ion Ghiciu. — N-ai semănat bine, tovarășe Ghiciu, trebuia să folosești semănătoarea!

Într-una din zilele acestui început de primăvară, pe șoseaua ce duce de la Afumați spre Cătrunești, putea fi văzută următoarea scenă: Spre o margine a drumului, acolo unde clisa groasă trecea cu mult peste trei lafuri de palmă, o droșcă se înămolise fără speranțe de a ieși la liman. Trăsură, cal și stăpîn se trudeau mai bine de o jumătate de oră să plece din loc.

Să-i cercetăm pe rînd: trăsura e mărunță și rablagită. Căluțul ostenit și înclădat; cu coama sa zbîrlită și înghețată, răbufnind pe nări fuioare de aburi, pare mai de grabă o sălbăticiune căzută în laț. Omul e un omuleț. Pufoaica zdravănă și pantalonii căpșușiți nu pot să ascundă un trup firav ca de adolescent. Dar mustăcioara sa deasă și trăsăturile aspre ale feții îi înfățișează deîndată ca pe un om ce a trecut de mult de douăzeci și cinci de ani. În toată făptura sa se poate observa un conținut neastîmpăr: de la vorbele sale repezi și ascuțite, pînă la mișcărilor iuți ale ochilor negri și la agitația continuă a brațelor. În față cu bocancii în noroi și smucește dîrlogii animalului. Nici nu observă apropierea unui țaran ce pășeste încet dinspre Cătrunești. E numai la un pas de el cînd îi spune:

— Nu vă mai chinuiți, tovarășe inginer. Mai bine ați face calea-întoarsă. Cunosc eu gloaba asta. E bătrînă și ologită a dracului... Iar după un timp: „poate aveți o țigară?..“

Inginerul ia mîna de pe dîrlogii și o duce la buzunar, să-și caute tabacherea. O deschide și spune:

— Ia mai multe. Cîte vrei!... Uite ce te rog, nene Zaharia. Apucă-l dumneata de dîrlogii și luați-o către casă. Fii fără grijă. Cînd simte miros de iesle, merge el. Eu plec mai departe pe jos...

Și se îndepărtează deîndată, cu pași mărunți și repezi, smucind cu putere bocancii ce se înclăzau la tot pasul în glodul lipicios.

Drumul pînă la Cătrunești atinge aproape 24 de kilometri. A mai rămas aproape jumătate, dar tânărul îi parcurge în mai puțin de două ore. Intră ca o furtună în sediul sfatului, unde se interesează de

reportaj de Ilarie MURGU

Fotografii de M. IVANCIU

agentul agricol Dumitru Bărbulescu. „Încă nu a sosit la sfat“ — i se spune.

— De ce să sosească? E mai comod să stai acasă!... Aș dori să vorbesc atunci cu președintele sau secretarul sfatului.

— Nu e nimeni la sfat la ora asta — răspunde aceeași voce. E doar cinci și jumătate... Iar mai apoi, adaugă: vă caută cineva de la București.

Acest „cineva“ sînt eu. Inginerul mă examinează de sus pînă jos și izbucnește, apropiindu-se:

— Mata ești venit din partea I.C.A.R.-ului?

— Vă înșelați... încerc eu să protestez.

Dar inginerul n-aude, nu vede. Și-a vîrît o mîna în buzunar și scoate un pumn de mazăre, pe care mi-o așază în palmă:

— Mazăre spartă... Iată ce vor trebui să semene colectivității din Livezoi, dacă nu ne veți trimite sămînță la timp. Azi vom merge din casă în casă să controlăm semînțele. Vii și dumneata.

Mi se adresează cu atîta hotărîre, încît nu găsesc cuvinte să-i răspund. Reușesc, totuși, în cele din urmă, să-i explic că nu sînt nici pe departe agronom, ci ziarist, venit să scriu despre activitatea sa. O umbră de dezamăgire trece pe fața inginerului. Vrea să-mi zică ceva, dar în aceeași clipă intră pe ușă agentul agricol, care spune dintr-o răsufare:

— Deputații vor sosi în cîteva clipe. Cîteva sateui s-au oferit să sprijine voluntar acțiunea de controlare a semînelor. În special membrii organizației de partid...

O clipă, agronomul îl privește țintă, apoi ochii îi devin blînzi, copilăresc de senini. Spune încet:

— Așa, măi Gheorghie. Bată-te să te bată norocul!...

Și-atunci pricepi dintr-o dată că omul acesta poate trece în cîteva clipe de la cea mai cruntă minie, la cele mai duioase sentimente. Sau, cum se spune mai ades:

„E iute și mînios, dar încolo bun la suflet ca pîinea caldă“.

Așa l-am cunoscut pe tânărul inginer Nicolai Mitrican, proaspătul șef al circumscripției agro-zooveterinare din comuna Afumați, raionul Brănești. Dar pe cît mi s-a arătat de dibaci și hotărît în munca sa de agronom, pe atît a apărut de nepriceput și de stîngaicî cînd i-am cerut să-mi vorbească despre activitatea și planurile sale. Cu ce mi-au povestit mai mult alții decît el, am putut să alcătuiesc mai jos această scurtă istorioară adevărată, despre primele gînduri și fapte ale unui proaspăt absolvent al Institutului de agronomie. Întîmplările s-au petrecut în aceste zile de primăvară ale anului 1955.

★

Aș putea să încep cu ultimele cuvinte pe care și le-au urât colegii la întrunirea tovarășească din acea zi din februarie 1955, care a urmat examenului de stat. Sau aș putea să urmăresc planurile înaripate ale tânărului Mitrican, pe care acesta și le-a făcut tot timpul drumului spre Brănești.

Nu. Îl voi lăsa mai bine să aștepte, jignit și decepționat, în fața ușii președintelui Sfatului popular din Cătrunești, pînă cînd acesta „va găsi timp“ pentru el, așa cum s-a petrecut în cea de a doua zi a carierei sale de agronom.

În sfîrșit, e anunțat că poate să intre. Tovarășul Militarul e însă grav și puțin prietenos. Nu poate înțelege îndeosebi ce sînt circumscripțiile agrozooveterinare, care s-au înființat de curînd.

— Dumneata îmi spui că în mare aveți sarcina de a spori producția la hectar, de a răspunde metodele înaintate, de a răspunde de îndeplinirea planului pe comună... Dar acestea sînt și sarcinile noastre, ale sfatului. Nu văd...

„Nu vede rostul acestor circumscripții“ — își spuse în gînd Nicolai

Mitrican. De fapt, președintele ar trebui să vadă bine însemnătatea circumscripțiilor. Un inginer agronom sau zootehnist va putea, fără doar și poate, să îndrume mai bine activitatea de zi cu zi a țaranilor, decît un funcționar al sfatului. Dar tocmai această autoritate pe care inginerul o va căpăta în fața sătenilor pare să-l nemulțumească pe președinte...

„Așadar, frumos început, tovarășe inginer, — își spuse Mitrican simțindu-și inima mică și jignită. Ei bine, o să vedeți cu toții în curînd că treburile pot merge și alt fel“.

Dar necazurile și greutățile se țînură lanț și în zilele următoare. La Afumați, unde a fixat sediul circumscripției, lipsea cu desăvîrșire o clădire potrivită, lipsea locuință pentru șeful circumscripției, lipseau mijloacele de transport pentru deplasare în comunele Cătrunești și Găneasa, care fac parte din circumscripția sa, iar sfatul popular de aici se arăta îndeajuns de nepăsător la toate necazurile sale.

O ușoară urmă de dezamăgire și descurajare îl încercară. Dar o rușine îl cuprinse aproape în aceeași clipă. „Nu-mi cunosc nici oamenii, nici terenurile cuprinse în raza mea, și m-am și pus pe oftate, ca o babă!... Întîi la drum, băiete! Așa, fără cal, fără mașină, „per pedes apostolorum“, ca în anii studenției“.

O săptămînă întregă nu făcu altceva decît să cutreiere circumscripția. În sate, la oameni, în colective și Gostaturi.

„E adevărat, drumul de la cămin la facultate era mai scurt și mai ușor“.

Iar după șapte zile de umblet, totul îi părea nebulos, fără margini și ordine, ca și cînd ar fi căzut singur și stîngher în mijlocul unei lumi necunoscute. Figuri de oameni, de case, de locuri, toate i se roteau fără ordine în cap.

Era obosit și dezamăgit de-a binelea cînd, sîmbătă, se urcă în autobus spre a se întoarce spre București. Alături de el, doi țărani vorbeau. Unul dintre ei spunea:

— Ne-a sosit un agronom tînăr. A venit la noi, de parcă ar vrea

să întoarcă lumea pe dos. Și, bietul, e un pirpiriu...

Nu, așa nu mai merge! Va trebui să se gîndească serios la mutarea sa în București. Pesemne că nu e potrivit pentru teren. În aceeași seară vorbi cu un prieten și află c-ar găsi un post în Ministerul Industriei Chimice. Tot atunci îi spuse și logodnicei sale că vor amîna căsătoria fixată pentru săptămîna viitoare. „O vom face după ce mă voi instala la București”.

Dar o zi de odihnă îi adună din nou gîndurile tineresti. „E o mare rușine!... Să dezerteze de la datorie după șapte zile de muncă?” Săptămîna ce vine va încerca să-și înfrîngă ezitățile și abia la sfîrșitul ei va mai vedea ce e de făcut.

A doua zi, încrederea în sine era aproape cu totul restabilită. Se întoarse la Afumați cu un plan amănunțit de lucru. La intrarea în sfat, agentul veterinar Tudor Dușman îl anunță că e căutat de cineva.

— Eu vă caut, se apropie de el un bărbat între două vîrste, întinzîndu-i mîna. În lipsa și fără voia dumatilă, am făcut o treabă: am mobilizat pe cei din Afumați în seara aceasta la căminul cultural unde auzeam că vreți dumneata să ții o conferință agrotehnică. Și, rîzînd, continuă: pe mine mă cheamă Gheorghe Dinghilă și sînt secretar de partid aici, la Afumați.

Nicolaie Mitrican îi strînsese mîna cu emoție și ceru să vorbească mai multe cu el. Iar cînd fură numai ei doi, îi povesti pe îndelete și de la inimă toate neajunsurile. Dinghilă rise din nou.

— Lasă. După masă vei vedea că oamenii sînt bucuroși să te asculte și să te respecte.

În seara aceea, a trăit, de fapt, prima întîlnire adevărată cu oamenii în mijlocul cărora fusese trimis să muncească. Pînă acum, peste tot în circumscripție, apăruse fugitiv și abia atunci sătenii din Afumați îi cunoșteau cu adevărat, auzindu-l vorbind.

Sala căminului era plină pînă la refuz. Sătenii mai în vîrstă ocupau primele locuri din față. Urmasii apoi femeile, bărbații și tineretul. Cum ziua fusese călduroasă, cei care nu încăpuseră în sală ascultau de afară, rezemați în coate pe pervazurile geamurilor deschise.

Nicolaie Mitrican începu cu curaj și rumoarea se stînsese în cîteva clipe. Vorbea rar și tare, urmărind privirile ascultătorilor. Oamenii îl ascultau atenți, dar de la o vreme, unii începură să se miște pe lași, iar alții să-și zvrile ochii în altă parte. Inginerul spunea tocmăi:

— ...Îngroparea bălegarului duce apoi la o mai intensă activitate a microorganismelor, care fac ca materia organică să se descompună...

Deodată cineva îl întrerupse:

— Numai să aducă cei de la cooperativă din vreme microorganismele din astea.

Inginerul surise încurcat și, după ce explică ce sînt microorganismele, continuă:

— ...Așadar, materia organică se descompune în substanțe nutritive, lucru care face să se acumuleze azotul, ceea ce determină ca humusul...

— Ce-i aceea nutritivă? — strigă cineva.

— Cum vine, adică, să cumulezi ceva?

— Ce-i azotul?

— Ce-i humusul?

Mitrican își simți sîngele năvălindu-i în obraji și urechile sfîrîndu-i de rușine. Își înghiți nodurile în gît, zîmbind stingher:

— Humusul — începu el cu ultimul cuvînt pe care-l auzise — e o substanță...

— Și substanța ce este?

Acum se încurcă de-a binelea. O clipă, avu senzația că nu va mai putea rosti un cuvînt. Cineva se ridică și spuse:

— Așa nu merge, tovarăși. Dacă vorbim toți deodată, tovarășul inginer nu va putea să ne explice. Să tăcem și dînsul va vorbi pe înțelesul tuturor.

Era Gheorghe Dinghilă, secretarul organizației de partid. Rumoarea se potoli și tînarul inginer începu iar să vorbească. Încordat la culme, controlînd atent fiecare expresie și făcînd uz de toate resursele sale de sinonime, prelungi discuțiile aproape cu o oră. La urmă, cînd se îndreptă spre casă, capul îi vîjîia îngrozitor și cămașa i se lipise leoaică de spinare. Auzi cum, totuși, cineva se trudea să-l ajungă din urmă. Era Gheorghe Dinghilă, care începu să-i vorbească rîzînd tare, ca întotdeauna:

— A fost bine, tovarășe inginer,

Oamenii mi-au spus că au învățat foarte multe lucruri interesante. Iar cît privește restul, nu te mai gîndi. A doua oară n-o să se mai întîmple.

...Peste două săptămîni, în dimineața zilei de 20 martie, o surpriză plăcută: în fața casei în care se afla încartiruit, se oprise o droșcă din care îl văzu sărînd pe Tudor Dușman.

— Avem cu ce merge la Cătrunești! Jucăria asta cu două roate ne-a fost repartizată nouă și o vom putea folosi cînd vom dori. Calul e cam bolnăvior, dar trage el. Am telefonat la Cătrunești pentru a se organiza mobilizarea oamenilor la conferință.

Un timp rece, neașteptat, țesuse promoroacă fină pe ochiurile adormite ale geamurilor și albise coama căluțului. Dușman suflă în pumni și, apucînd hamurile, urni trăsuri.

Mergînd prin sat, Mitrican putu să observe cu mîndrie și bucurie că sătenii nu-l mai priveau chiorși și că mulți dintre ei își scoteau pălăria, salutîndu-l bucuroși.

Pînă la Cătrunești opri de cîteva ori trăsura și, coborîndu-se, cercetă loturile însămîntate, pentru a controla dacă frigul ce se năpustise peste pămîntul neînzăpezit nu pișcase grîul răsărit. Pe urmă își desfăcu geanta și începu să-și recitească conferința pe care o va ține. Dar aproape deîndată, observă un lucru care-l supără cumplit. Peste arătura de toamnă, un cioban bătrîn mîna din urmă o turmă de oi.

— N-am făcut treaba asta după capul meu, spuse moșul, cînd tînarul îl luă la rost. Tovarășii mai mari m-au îndrumat. Ziceau că pămîntul a prins o pojghiță de gheață care înabușă grîul și e musai să o spargem cu oile.

— E de două ori treabă proastă. În primul rînd ologiți oile, făcîndu-le să calce în bălți înghețate, iar pe urmă ne stricați semănăturile. Dacă nu vrei să ai de furcă cu mine, întoarcete-te îndată în sat!...

Intrau aproape într-un cap al Cătruneștilor, cînd tînarul apucă iar să-și revizuiască conferința. Încă de la primele fraze, strîmbă din nas: „...astfel, o îmbinare armonioasă între elementele fertilizante din sol și îngrășămînta naturală va asigura...”

Înlocui „îmbinare” prin „împietire” și căută sinonime pentru armonioasă și fertilizante. Dar pînă la urmă schimbă întreaga frază: „numai în felul acesta puterea care stă în pămînt se va putea uni cu bălegarul ce-l răsturnăm noi”.

La Cătrunești, unde Nicolaie Mitrican își propusese să verifice sămînța rezervată de săteni însămîntărilor de primăvară, lucrurile s-au desfășurat aproape după voia sa. Deputații și membrii de partid care s-au oferit să-l sprijine în muncă s-au strîns cam tîrziu, dar tot s-au strîns pînă la urmă. S-au format cîteva echipe care, după un instructaj amănunțit din partea inginerului agronom, au pornit din casă în casă.

În majoritatea lor, sătenii nu se pricepeau încă să încerce puterea de germinație a sămînțelor și inginerul le arătă cum trebuie să semene în ghivece sau în străchini un pumn de o sută boabe luate dintr-un sac, din care vor trebui să încolțească cel puțin nouăzeci. Altfel, sămînța e slabă și trebuie neapărat înlocuită. Și acest din urmă lucru se făcu în multe case, convingîndu-i pe săteni să schimbe între ei grîul sau sămînța de legume, după ce le-a explicat că valoarea nutritivă a grîului nu înseamnă că e mai mică dacă forța sa de germinație s-a dovedit scăzută.

Colectivei din Livedea, unde fasolea era patruzeci la sută spartă și mazărea mîncată de gîrgărițe, inginerul se angajă să-i procure, în cel mult zece zile, sămînța de înaltă calitate de la I.C.A.R.-Moara Domnească.

...Iată și a treia săptămîna a lunii martie sfîrșită — se gîndi el în timp ce, în ziua următoare, se întorcea agale spre Afumați. Bilanțul era evident, de o mie de ori mai îmbucurător. „Biata fată, mă va socoti de bună seamă sărît cînd îi voi spune deseară că nunta noastră se va putea totuși face în scurtă vreme!...”

Frigul mai stăruia cu încăpățîinare, dar semne de îndreptare a vremii începeau să se a-rate.

Droșca mergea agale, la voia căluțului care-și înteeța și își potolea singur pasul. Pe cer, o lună mare, lucind ca un disc de aramă, se lăsa mîngîiată de firele subțiri de nori călători, surzînd hoștește. În dreapta și în stînga drumului, răsirate și ghemuite între spinări-le arcurilor, sticleau în lumina ei ochiuri de bălți ca niște cioburi de oglinzi. „Trebuiau grabnic făcute și aci canale de scurgere. Altfel începerea însămîntărilor se va amîna cu cîteva zile”.

Din adîncurile întunericului, o boare caldă primăvăratică le dezmiarda obrazii. Mitrican își aminti deodată: de-a lungul acestei nopți, cele două anotimpuri, iarna și primăvara, își dădeau mîna. Era noaptea lui 21 spre 22 martie, echinoxul de primăvară.

În dimineața următoare, inginerul putea să se bucure de același gînd: primăvara dorea, se vede, să se conformeze anul acesta prescripțiilor calendaristice. Prima ei zi era atît de luminoasă și caldă, că gospodarii Afumaților putură să iasă în cămașă și laibăr să privească voioși soarele cald și strălucitor. A doua zi, timpul se încălzi atît de mult, încît spre prînz inginerul dădu fuga la S.M.T. și, urcîndu-se pe unul din K.D.-uri, scoase o coloană întreagă de tractoare pe ogoarele întovărășiiților din comună.

Ing. Mitrican explică sătenilor Nicolaie Dumitru (Mijloc) și Isărescu Dumitru — cum trebuie verificată puterea de germinație a diferitelor sămînțe.

— Tovarășul președinte dorește să vă vorbească urgent — află el la întoarcerea în sat.

— Doream să-ți vorbesc urgent — îi spuse tovarășul Melinescu, când se găsiră în birou — din mai multe motive. În primul rând, ca să te felicit pentru frumoasa activitate din această săptămână. Ai fost spirit. Lucrul acesta m-a îndemnat să fiu și eu mai grijuliu cu dumneata și să-ți fac rost de o droșcă. De asemenea, de azi încolo vei avea un sediu pentru circumscripție. O casă frumoasă, cu trei încăperi. Dar...

Și președintele făcu o pauză, să-și poată încreți fruntea:

— ...Sînt informat că ai dat o dispoziție ca loturile zootehnice și izlazarile comunale care aparțin sfatului să nu mai fie lucrate anul acesta cu țărani individuali, ci numai cu S.M.T.-ul. Cred că nu te-ai gândit bine.

— În privința asta, n-a fost nevoie de prea multă chibzuială. Dispoziția ministerului e clară.

— Cu toate acestea, iată o dispoziție din partea raionului, semnată chiar de tovarășul inginer Manea Nicolae, în care se spune tocmai contrariul.

— Pentru mulți, desigur, lucrul acesta ar fi avantajos. În special pentru administratorii acestor loturi... Cu unii individuali se pot tranșa multe lucruri convenabile... Raionul a comis probabil o greșală. Oricum, aceste loturi vor fi lucrate cu tractoarele S.M.T.ului!

Și repetă aceeași frază din nou, după patru ore de discuție cu președintele, când ieși din birou.

★

Săptămîna care urmă începu furtunoasă și agitată.

În fiecare zi, tînărul inginer se afla în alt sat. Înafară de conferințele ținute în cadrul cercurilor agrotehnice, el își propuse sarcini noi și importante: controlarea utilajului agricol și repararea lui în cel mai scurt timp, confecționarea de răsaduri calde, transportul îngrășămintelor pe teren, terminarea stropirii și curățirii pomilor... Când calul era beteaș și nepuținios, ceea ce se întîmpla foarte adesea, aștepta căruțe sau mașini ocazionale, dar mai de grabă o apuca pe jos. Așa făcu, numai în patru zile, peste o sută de kilometri.

Pe lângă harta raionului și instrucțiunile de la centru, el putu să-și alcătuiască una proprie, înțregită și bazată pe observațiile și experiența sa personală. Putu, astfel, să constate că planurile de cultură întocmite la centru nu erau pretutindeni cele mai bune, cum ar fi, de pildă, cultivarea sfeclei de zahăr pe un teren ca cel de la Găneasa, unde 80 de hectare nu sînt propice acestei plante. Când se ivi ședința de la raion, pe care secția agricolă a sfatului o organiza lunar, tovarășii fură peste măsură de uimiți de verva tînărului vorbitor și mai ales de mulțimea de fructe coapte după o activitate atât de timpurie. Laudele primite îl îndrăjiră și mai mult, și-l făcură să-și ia angajamentul că va termina înainte de termen repararea tuturor uneltelor agricole.

Un agronom bătrîn, ce ocupa în cadrul raionului aceeași funcție ca și el, îi spuse după ședința:

— E bună și treaba aceasta de apostolat pe care o faci, dar nu trebuie să uiți că și munca de birou își are rostul ei.

Vorbea și se chinuia în același timp să înfășoare un sul de hîrtie

kilometrică, plin cu zeci de rubrici, linii și pătrățele. Încît părea mai degrabă o stofă de costum scoțian.

Tînărul inginer nu-i răspunse, dar gîndi, în schimb, la o metodă de simplificare a rapoartelor, pentru a-și răpi cît mai puțin timp din munca sa de teren. Așa putu să colinde fiecare gospodărie, din fiecare comună a sa, pentru a îndruma oamenii să se îndrepte degrabă cu uneltele spre centrele de reparație. Acolo unde uneltele lipseau cu desăvîrșire, organiză chiar el încheierea de contracte cu S.M.T.-ul, pentru ca acesta să lucreze pămînturile țărănilor cu gospodării individuale. Treburile decurgeau destul de rapid și mulțumitor. Numai în curtea chiaburului Petre Nicola din Afumați se poticniră o vreme.

— Ar merge treaba, dacă n-ar fi huiduma asta! — spusese chiaburul. Nu se poate repara și pace.

„Huiduma” era un tractor al său, pe care agronomul îl găsi moțîind în mijlocul curții.

— Nu vrea să se miște?

— Nu și iar nu. Și, doară e interesul meu să-l văd înviat!...

Inginerul controlă tractorul cu atenție, atît cît îl putea ajuta pricepera sa în ale tehnicii, și peste o oră se întoarse cu agronomul sectorului S.M.T. și cu un mecanic de aici. Chiaburul trebui să admită că mașina putea fi reparată. Iar mecanicul de la S.M.T. îi dădu suflul în cîteva zile.

Dar lucrul cu care inginerul Nicolae Mitrican putu să se fălească într-adevăr, după prima lună a primei sale campanii agricole, fură cele trei asociații pentru cultivarea plantelor textile, înființate la îndemnul său în Afumați, Cătrunești și Găneasa...

★

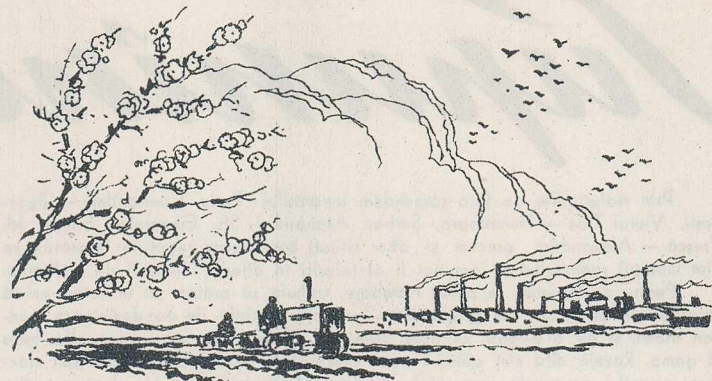
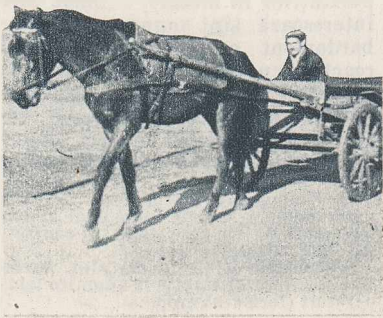
După cîteva săptămîni de la venirea sa în Afumați, la începutul lui aprilie, inginerul Nicolae Mitrican se afla din nou în fața oamenilor, strînși în sala căminului cultural. Le vorbea despre semănatul în cuiburi așezate în pătrat, pe care voia să-l încetețenească în apropiata campanie de primăvară. Oamenii îl ascultau atenți. Vorbea doar inginerul Mitrican, „agronomul nostru”!

— Ceea ce am făcut în ultima vreme împreună sînt lucruri frumoase, dar mărunte. Ele m-au ajutat înainte de orice să ne cunoaștem și să ne împrietenim. Adevărata luptă o dăm, însă, pe ogor. Acolo, vom arăta cum contribuim la cele 10.000.000 tone cereale pe care ni le cere partidul.

Ascultîndu-l cum vorbește, oamenii își dădeau coate, șoptindu-și:

— Nu e de loc mic și slăbuț agronomul nostru... Se prinde la trîntă cu toate greutățile...

Cu această „cutiuță pe roțile”, inginerul Mitrican Nicolae străbate zeci de kilometri zilnic.

Frumosul chip al țării mele!

de Victor TULBURE

D

in munte se pornesc pîraie
Cu unde limpezi, reci și repezi.
Drept semne c-ale iernii sîraie
Poți Dochio, să le mai lepezi.

Că-n codru, răscolind tufișuri,
Martîn, flămînd de-o iarnă, bietul,
Se-ndeasă iar în smeurișuri.
Iși cată iarăși murăretul.

Pe cîmp duc veste ghiocaili
Că-i vreme de tractor și pluguri,
Livada-și sună clopoșei
De frunze proaspete și muguri.

Sămînța prinde colț în glie,
Pe pașiștii miei prind cornițe
Și cîntă-n slăvi o ciocîrlie
Și trec pe uliți școlărițe.

Din cer coboară-n serpentină
Trudite stoluri călătoare,
Poiana e de cîntec plină,
Pădurea-i plină de cîntăre.

Nu-i pasăre sub bolta verde
Să n-aiibă cuibul ei anume,
Ci numai cucul urma-și pierde
Strîgîndu-și numele prin lume.

Poteca-n două îi-o desparte
Un rîu cu ape fremurate
Și-n el cîtești ca într-o carte:
Cu poze vii și răsturnate.

Auzi, din funduri minerale,
Pikhamere, izbînd în straturi,
De toate cîte-s ale tale
Auzi și vezi și nu te saturi.

Respiră aer dens și tare
Cu piept de foc și fier uzina,
Iubim ce-i viu și ce e soare,
Din răsputeri urîm rugina.

Iubim cu patimă curată
Lumina mai presus de toate,
Căci mina ni-i descălușată,
Iar cîntecul în libertate.

Căci totul dat e să dezmierde
Privirea și mîndria noastră:
Pămîntul ca o mare verde
Și cerul ca o mare-albastră.

E primăvară! E lumină.
Hulubii poposesc pe schele,
Tu, pace, pururi înșenină
Frumosul chip al țării mele!

Spre viitor zvîrlirăm puntea
Hulubii i-am trimis în lume,
Tu, țară, încunună-ți fruntea
Cu-al păcii nimb, cu-al slavei nume!

Supunind ATOMUL

Prin materialele de față răspundem tovarășilor: Radu Constantiniu — București, Viorel Tioc — Hunedoara, Șerban Atanasie — Sft. Gheorghe, Stancu M. Trușcă — Alexandria, precum și altor cititori care ne-au rugat să le arătăm ce sînt izotopii radioactivi și cum pot fi ei folosiți în diferite domenii de activitate.

Pentru a răspunde la prima întrebare, trebuie să arătăm că în natură există diferite elemente care au proprietatea naturală specială de a-și dezintegra spontan atomii și de a emana, cu aceste prilej, cu viteze foarte mari, raze, alfa, beta și gama. Razele alfa sînt atomi ionizați (nuclee) de heliu; razele beta sînt electroni negativi, iar razele gama sînt radiațiuni electromagnetice. Un element radioactiv poate emite o parte din aceste radiațiuni sau pe toate. Fenomenul acesta se numește radioactivitate, iar printre elementele care-l prezintă, se numără radiul, uraniul, thoriul etc.

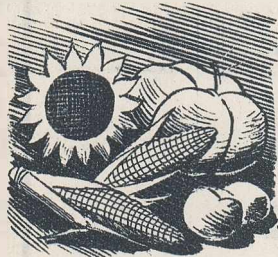
Oamenii de știință au descoperit însă că fenomenul de dezintegrare atomică poate fi produs și pe cale artificială, deci într-un chip mult mai convenabil din punct de vedere economic. În acest scop, atomii acelui element, hotărîți spre dezintegrare artificială și care se caracterizează printr-o serie de proprietăți chimice specifice, sînt supuși unui așa-numit „bombardament” cu particule alfa emise de o substanță radioactivă sau cu neutroni de-o anumită energie, produși cu ajutorul anumitor reacțiuni nucleare.

În felul acesta, după operația care a avut loc, atomii elementului „bombardat” au devenit izotopi¹⁾, care ei înșiși pot fi radioactivi, în cazul că emit una din particulele alfa, beta sau gama. Ei pot fi izotopii aceluiași element bombardat sau pot fi izotopii altui element; acest lucru depinde de reacțiunea nucleară efectuată.

Izotopii radioactivi sau atomii marcați, cum li se mai spune, dețin, pe baza noii proprietăți dobîndite, facultatea de a emite radiații ce impresionează placa fotografică și care pot fi urmărite și măsurate cu anumite aparate de precizie. Se desprinde clar că de mare importanță are această calitate a izotopilor radioactivi, de a-și semnala prin radiații prezența, de oriunde se găsesc.

În natură, în organismele animale și vegetale, în diferite procese industriale și de altă natură, se petrec multe lucruri și fenomene ascunse care scapă și celor mai perfecționate aparate. Simpla utilizare, în locul elementului necesar, a izotopului său radioactiv (care, am văzut, are întocmai aceleași calități plus radioactivitatea) permite urmărirea îndeaproape a felului cum se comportă acel element, în mod obișnuit. Dar despre aceasta, cit și despre perspectivele ce se deschid țării noastre prin folosirea izotopilor radioactivi, vor vorbi oamenii de știință cărora li s-a adresat redacția noastră.

¹⁾ Se numesc izotopi, atomii aceluiași element, care au mase — greutăți atomice — diferite.

FOLOSIREA IZOTOPIILOR RADIOACTIVI ÎN AGRICULTURĂ

de prof. univ. N. GIOSAN

locuitor al Ministerului Agriculturii și Silviculturii

Am vizitat nu demult o unitate socialistă a agriculturii noastre. Printre cei cu care am stat atunci de vorbă a fost și un bătrîn țaran, cu pletele ninse. Am discutat cu dînsul despre munca din gospodărie, despre succesele și lipsurile ei. La sfîrșit, înainte de despărțire, moșneagul s-a uitat peste țarla, cu pleoapele strînse, de parc-ar fi vrut să zărească, în miopia lui, ceva în depărtare, și mi-a spus: „am să mă încapăținez să mă țin în viață, pînă după ce oi vedea și pe ogoarele noastre crescînd bucatele cu folosul energiei atomice... După cîte am văzut prin ziare, sorocul aista nu mai e departe... Dacă Uniunea Sovietică ne dă ajutor...”

I-am reținut vorbele cu emoție și le-am cîntărit tot timpul de atunci. Este într-însele toată setea de realizări pașnice ce caracterizează azi poporul nostru, toată încrederea în viitor, în roadele prieteniei noastre cu U.R.S.S.

„Cînd oi vedea și pe ogoarele noastre crescînd bucatele, prin folosința energiei atomice...” Da, „sorocul” acesta nu e departe. Și nu e departe, deoarece în Uniunea Sovietică începuseră folosirea experimentală a izotopilor radioactivi în agricultură, s-au făcut încă acum cîțiva ani.

Rezultatele experiențelor de azi sînt din cele mai interesante și mai îmbucurătoare. Astfel, într-unul din sovhozurile de lîngă Moscova, prin tratarea sfeclei cu razele gama emise de cobaltul metalic radioactiv, conținutul de zahăr al rădăcinilor acestei plante a sporit în unele parcele de două ori, iar recolta a sporit și ea cu 10-14%. Aceasta e o singură experiență. Dar cîte altele nu sînt încă!

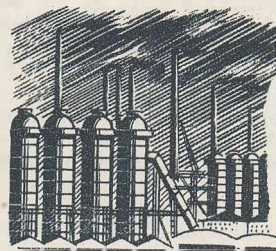
Pentru agricultură, folosirea atomilor marcați (izotopii radioactivi) are o importanță hotărîtoare privind munca de cercetare științifică și, pe baza acesteia, crearea de noi soiuri de plante și rase de animale cu înaltă productivitate, îmbunătățirea sistemului de lucrare a solului, aplicarea îngrășămintelor, stimularea creșterii plantelor etc. Atomii marcați permit pătrunderea celor mai ascunse taine ale naturii, pătrunderea a însuși procesului intim al formării materiei și al vieții organismelor. Să ne gîndim, bunăoară, la fotosinteză — unul dintre cele mai importante fenomene ale vieții. Atomii marcați permit adîncirea pînă în cele mai mici amănunte a acestui admirabil proces prin care, sub acțiunea luminii, organismul vegetal produce, din bioxid de carbon și apă, materie organică.

Cu ajutorul izotopului radioactiv al carbonului, bunăoară, se poate urmări, ca într-o oglindă, asimilația bioxidului de carbon de către frunzele unei plante, precum și felul cum acesta se transformă în substanță organică. Cunoscîndu-se, deci, și stăpînindu-se acest proces, el poate fi canalizat în direcția dorită de cercetători, pentru a duce la transformările cantitative și calitative dorite. Folosind izotopii radioactivi, se pot, de asemenea, urmări dezvoltarea și repartizarea sistemului radicular (a rădăcinilor) în sol, precum și procesul absorbției de către plante a îngrășămintelor minerale. Căci, datorită atomilor marcați, elementele hrănitoare din îngrășămintele pot fi urmărite începînd de la compoziția lor în sol, pînă la apariția radioactivității din ele, în frunzele plantei. Tot în felul acesta se poate studia dezvoltarea rădăcinilor în funcție de felul cum e

lucrat solul, de temperatură, de îngrășămintele, irigație, și, pe baza rezultatelor cercetărilor, se pot elabora metode agrotehnice corespunzătoare.

O largă utilizare o vor căpăta atomii marcați în lupta împotriva dăunătorilor culturilor. Și cele mai înaintate metode de azi în privința studierii factorilor distrugători și a combaterii lor, vor părea mîine, niște arme copilărești în fața uriașei puteri a atomilor marcați. Izotopii radioactivi (al arsenicului, As^{90} , de exemplu) ne vor permite studiul acestor fenomene în toată complexitatea lor: stabilirea efectelor insecticidelor, a relațiilor între plante și organismele parazitare, migrația și mișcările în sol ale insectelor dăunătoare etc.

Toate cele de mai sus sînt numai cîteva exemple de felul cum vom putea folosi pe viitor, energia atomică, în agricultura noastră.

INDUSTRIA METALURGICĂ ȘI UTILIZAREA ATOMULUI MARCAT

de prof. univ. Ștefan MANTEA

directorul Institutului de cercetări metalurgice al Academiei R.P.R.

Cele perspective se deschid industriei noastre siderurgice și metalurgice, prin înhămarea și folosirea acestui „cal năzdrăvan”, care e atomul marcat²⁾. Despre aceasta se pot scrie tomuri întregi și se poate vorbi zile fără număr. Căci, după cum arată experiențele ce se fac în U.R.S.S., utilizarea izotopilor radioactivi în aceste domenii este aproape fără limită.

Este știut că reacțiile ce se produc în timpul proceselor metalurgice sînt legate de mișcarea atomilor. Așa stînd lucrurile, folosirea izotopilor radioactivi (trasori) ne permite lesne să urmărim comportarea unor atomi dați, care iau parte la reacție. Astfel, folosindu-se un izotop radioactiv al carbonului, s-a putut studia difuzia¹⁾ carbonului, stabilindu-se că viteza de difuzie este de o sută de ori mai mare în fierul alfa²⁾ decît în fierul gama. În aceleași condiții, prin folosirea izotopului radioactiv al cuprului, s-a putut determina mecanismul oxidării acestuia, precum și coeficientul de difuziune al cuprului și zincului în alamă.

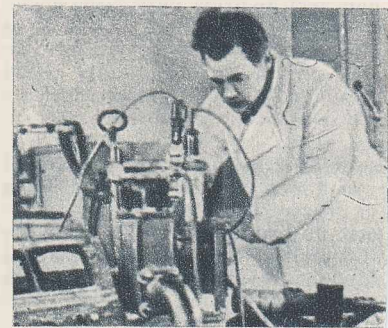
În același fel se pot executa analize cantitative excepțional de precise, pentru determinarea impurităților în metale. Probele care interesează sînt supuse unui bombardament cu neutroni, într-un reactor (cuptor atomic), pentru ca impuritățile să devină radioactive; apoi, cu ajutorul unui detector ultrasensibil, se pot determina componenții chimici, chiar

¹⁾ Fenomenul pătrunderii atomilor unui metal A în interiorul unui al doilea metal B, cu care este în contact, datorită mișcărilor proprii.

²⁾ Fier alfa și fier gama sînt variații ale fierului stabile la anumite temperaturi (forme alotropice).

dacă ei se află în cantități infinitesimale. Această metodă se aplică la analiza metalelor și aliajelor, la analiza minereurilor, la determinarea azotului în metale etc.

Folosind pastile de cobalt, sulf sau fosfor, și îngropate în căptușeala furnalului la diferite adîncimi și niveluri, se poate urmări cu precizie consumul de material refractar în timpul exploatarei. Dacă fenomenele de radioactivitate măsurate din afară au dispărut în dreptul pastilei, sau dacă în metalul topit au apărut asemenea fenomene — după natura izotopului constatat și poziția lui cunoscută în căptușeală — se poate ști în orice moment gradul de uzură al căptușelii, cîte rînduri de cărămidă au fost roase și cînd trebuie oprit furnalul pentru reparații.

Folosirea atomilor marcați în siderurgie permite cercetarea metalului topit și perfecționarea și accelerarea șarjelor de oțel în fotografie: R. A. Karasev, colaborator științific al Institutului de metalurgie a Academiei de științe a U.R.S.S., supraveghează vaporii de metal cu ajutorul izotopilor radioactivi.

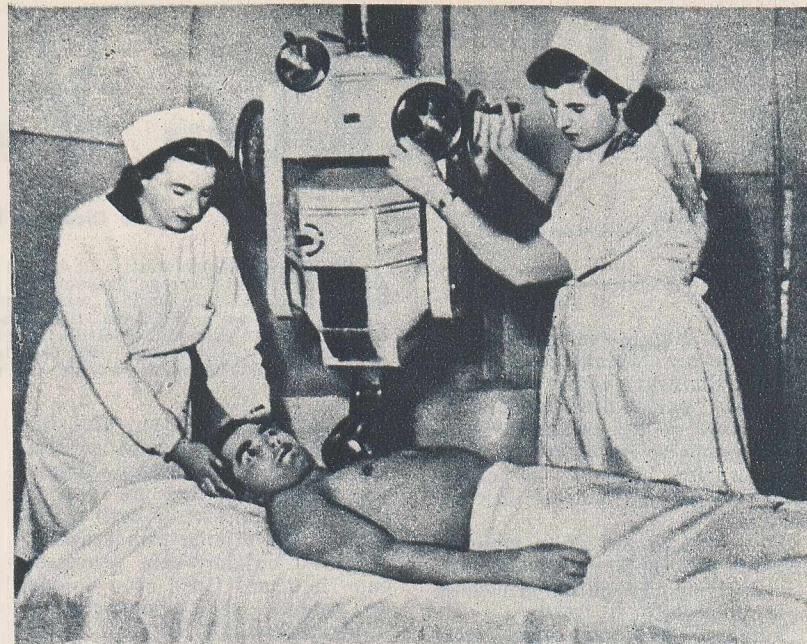
Pentru preîntâmpinarea accidentelor și mărirea siguranței în exploatarea a metalelor, o importanță deosebită o prezintă descoperirea defectelor interne aflate în piesele metalice. Razele X folosite pînă acum în acest scop, sînt înlocuite prin raze emise de un focar constituit din izotopi radioactivi. În acest fel se utilizează izotopii de iridiu sau cesiu pentru studiul pieselor turnate din aliaje ușoare. Tot în materie de control, o largă utilizare o are cobaltul radioactiv. Cu ajutorul lui se poate verifica cu succes calitatea cazanelor de locomotivă, a cazanelor de aburi de înaltă presiune, a carcaselor de furnale, precum și a celor mai felurite piese metalice turnate sau forjate, cu grosimi ce pot merge pînă la 300 mm.

Metoda izotopilor radioactivi mai poate fi utilizată cu deosebit succes și în procesele de extragere și rafinare a metalelor. În cercetarea repartiției sulfului între zgură și metal, la studiul reacțiilor între fazele solide și lichide (studiul coroziunii), pentru măsurarea gro-

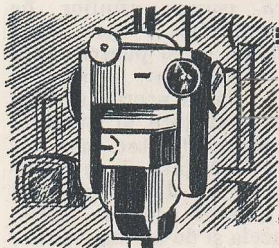
simii acoperirilor metalice, și în foarte multe alte împrejurări.

În ce privește metalurgia, prelucrătoare, folosirea izotopilor radioactivi prezintă, de asemenea, o gamă extrem de largă. Așa, bunăoară, problema aflării vitezei de uzură a cutitelor pentru așchieria metalelor poate fi rezolvată simplu cu ajutorul atomilor marcați. Se introduc în metalul sculei izotopi radioactivi, iar așchiile obținute în timpul prelucrării mecanice a pieselor sînt supuse analizei, stabilindu-se în felul acesta cantitatea de izotopi radioactivi pe care ele o conțin, adică cantitatea de material roasă de pe sculă. Această metodă se folosește și pentru studiul uzurii altor piese de mașini și, în special, a cilindrilor de motoare cu combustie internă.

Acestea, și nenumărate alte utilizări ale atomilor marcați în industria siderurgică și metalurgică în general, vor ușura și îmbunătăți munca tovarășilor noștri, vor duce la îmbunătățirea considerabilă a producției, la reducerea rebuturilor și a prețului de cost.

Tot în U.R.S.S. este folosit cu succes, în prezent, pentru tratarea tumorilor maligne (cancerose), izotopul radioactiv al cobaltului — cobalt-60 — care emite radiații gama uniforme. Tratamentul se face cu ajutorul unei instalații speciale comandate de la distanță. În fotografie: un bolnav este pregătit pentru tratament.

ÎN SLUJBA SĂNĂTĂȚII OMULUI

de conf. dr. Costel NICOLAU
directorul Institutului de hematologie, laureat al Premiului de Stat

Mă gîndesc la hematologie¹⁾, pe de o parte, și la energia atomică, pe de altă parte. Și mă mai gîndesc cum asocierea lor poate fi deopotrivă favorabilă, sau defavorabilă vieții. Totul depinde de scopul inițial propus: acela de a lupta pentru viață sau împotriva ei. În funcție de scopul urmărit sînt și experiențele care se fac azi în lume, în ce privește aplicarea energiei atomice în hematologie.

De o parte sînt experiențele celor care utilizează energia atomică în scopuri de distrugere a omeniilor. Aceștia studiază acțiunea nocivă asupra sîngelui și organelor hematopoetice²⁾, ca rezultat al experiențelor ce au avut atîtea consecințe asupra oamenilor pașnici, atinși la distanțe mari de efectul exploziilor nucleare.

De cealaltă parte stau experiențele vieții. „Cum mai pot fi folosiți atomii marcați pentru a lupta mai bine împotriva bolilor și pentru prevenirea lor?” Iată întrebarea pe care și-o pun azi savanții sovietici, savanții țării de democrație populară. Și această frămîntare nobilă și-a găsit întruchiparea, în Uniunea Sovietică, în nenumărate aplicațiuni de cea mai mare însemnătate.

Se știe că în organism se petrece sinteza hemoglobinei — pigment roșu, cu conținut de fier, al globulelor roșii din sînge. Pentru a putea urmări acest fenomen în vederea cunoașterii cauzelor unei anemii, se introduce în organism o cantitate infimă de atomi de fier marcați. Urmărind apariția fierului radioactiv în componența globulelor roșii se poate stabili precis cum anume și cu ce viteză se formează hemoglobina și, în concluzie, cauza anemiei.

Observații deosebite de prețioase s-au făcut și se fac la Institutul

¹⁾ Ramură a medicinei care se ocupă cu studiul sîngelui.

²⁾ Organe ca măduva osoasă, splina, careabrică globulele roșii și albe din sînge.

Central de hematologie și transfuzie a sîngelui, din Moscova, asupra atomilor marcați aflați în sînge ce se transfuziază. Prin acești atomi marcați, sîngele introdus în corp devine el însuși „marcat”. În felul acesta el permite cercetătorilor să stabilească durata vieții globulelor sale roșii, în funcție de conservarea lui prealabilă și, deci, să se indice care mod de conservare e cel mai bun.

Pînă acum obstacolul cel mai mare care stătea în fața medicinei era acel al imposibilității cunoașterii mai profunde a metabolismului, al aceluși permanent schimb de substanțe ce are loc în organism. Folosirea izotopilor radioactivi vine să împlinească cu succes această carență, care a ținut în loc multe cercetări și descoperiri.

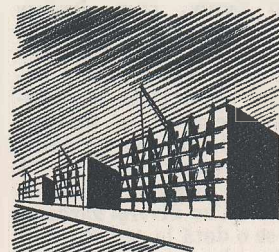
E de ajuns, de exemplu, să se dea unui bolnav care suferă de o anumită afecțiune a glandei tiroide iod radioactiv, pentru ca participarea acestuia la cele mai tainice schimburi de substanțe din glanda tiroidă să fie imediat înregistrată de un mic aparat, aplicat pe gîtul omului.

Dar izotopii radioactivi sînt folosiți azi în Uniunea Sovietică nu numai pentru cercetări, ci și pentru tratamente. Astfel, în tratarea tumorilor maligne (cancerose) — problemă atît de spinosă pînă acum — medicina sovietică a făcut, prin folosirea atomilor marcați, pași însemnați înainte. Cu ajutorul radiațiilor cobaltului radioactiv s-au obținut succese în vindecarea cancerului pulmonar. În același timp, s-au obținut realizări și prin metoda nouă a introducerii directe, în diferite tumori cancerose, a unor ace radioactive sau soluții radioactive cu izotopi de fosfor sau aur.

Izotopii găsesc de asemenea aplicarea și în tratarea unor boli de sînge cum este poliglobulia — maladie ce se manifestă prin creș-

terea foarte mare a numărului globulelor roșii din sînge. E suficientă administrarea unei cantități infime — cîtiva milicurie — de fosfor radioactiv, prin injecții intravenoase, pentru ca după patru-șase săptămîni, numărul globu-

lelor roșii să revină la normal. Rezultatele obținute pînă acum de savanții sovietici dovedesc marea grijă ce se poartă în Țara Socialismului, omului, sănătății sale, și ne sporesc încrederea în realizările noastre de miine.

ÎN CONSTRUCȚIILE VIITORULUI

de prof. Ing. D. PRAPORGESCU

Ca și în alte domenii de activitate, și în construcții există numeroase probleme a căror rezolvare este foarte anevoioasă și complicată numai cu mijloacele ce au stat pînă acum la dispoziția tehnicii. Cei ce lucrează în acest domeniu cunosc din proprie experiență această realitate. În lucrările de cercetări asupra elementelor de construcție și a materialelor de construcție se ivesc felurite cazuri ca: fisuri în construcțiile de beton armat, infiltrații de apă la fundațiile clădirilor și altele — care pun problema determinării cauzelor ce le-au produs. Această muncă este anevoioasă și cere aparataje costisitoare.

Folosirea izotopilor radioactivi aduce noi posibilități de cercetare și rezolvare a acestor probleme. Iată, bunăoară, problema determinării permeabilității materialelor poroase, folosite în construcții. Astăzi, ea necesită studii grele, cu aparataje complicate. Folosind izotopi radioactivi gazoși și măsurînd viteza lor de trecere prin aceste materiale, se pot stabili calitățile lor de permeabilitate.

O altă problemă care preocupă pe cercetătorii din construcții este aceea a fisurării pieselor de beton armat, atît în lucrările de laborator, cît și la construcții deja executate. În operația de descoperire a fisurilor din construcțiile executate se folosesc azi razele Röntgen, care dau multe dificultăți și nu întotdeauna rezul-

tate concludente. Folosirea izotopilor radioactivi va ușura mult această operație, ca și multe altele. De exemplu, cu ajutorul izotopilor radioactivi introduși în lichide ușor volatile, în diferite locuri ale încăperii, se va putea verifica eficacitatea instalațiilor de ventilație din ateliere și clădiri industriale, în care se produc gaze toxice sau praf, măsurîndu-se radioactivitatea aerului, atît lîngă pompele aspiratoare, cît și în diferite alte locuri.

Am vorbit la început despre infiltrațiile de ape subterane ce pot periclită fundațiile clădirilor. Oricine, fără să lucreze în construcții, își poate da seama cît de migăloasă este identificarea originii acestor ape infiltrate, în vederea luării măsurilor tehnice necesare apărării clădirilor. Treaba aceasta complicată va putea fi rezolvată introducînd izotopi radioactivi ca în Na. 24 Cl. (sare radioactivă) în sursele de apă învecinate construcției și verificînd apoi prezența radioactivității în apele infiltrate. În același mod se pot determina cu mare precizie și locurile în care sînt sparte unele conducte de apă înglobate în planșee, fără a mai fi nevoie să se desfacă întregul planșeu și fără a se întrerupe exploatarea.

Folosirea izotopilor radioactivi în cercetările științifice din construcții deschide perspective largi pentru dezvoltarea tehnicii construcțiilor în țara noastră.

POETUL VESNIC VIU

Tot ce-am făcut
al vostru-a rămas —
și rime,
și teme,
și cîntec,
și glas...

Pe bună dreptate se poate afirma astăzi despre Maiakovski, ceea ce afirma Belinski despre Pușkin: „El face parte din fenomenele veșnic vii și în veșnică mișcare ce nu se opresc la punctul la care le-a surprins moartea, ci continuă să se dezvolte în conștiința societății”.

Au trecut 25 ani de la moartea marelui poet al Revoluției și faptele ne arată că formularea aceasta i se potrivește în totul.

Număra 37 ani cînd cele „150.000.000” ale sale — care i-au dat și titlul poemului bine cunoscut — i-au spus pentru totdeauna „Noapte bună...”

Era la 14 aprilie 1930.

În plină primăvară.

De atunci, în adevăr „fenomen veșnic viu și în veșnică mișcare”, Vladimir Maiakovski — poziție de clasă, efort artistic, tradiție luptătoare — „continuă să se dezvolte în conștiința societății” în așa măsură încît actualitatea cea mai vie, în nenumărate prilejuri, îi recheamă exemplul, îi confirmă valabilitatea, îi solicită prezența ce se dovedește activă și reimpres-pătătoare, mereu părtașă la ale noastre, mereu în fruntea invincibilelor armate ale păcii și socialismului.

În conștiința oamenilor din masele cele mai largi, ca și în practica forurilor artistice de cea mai înaltă specializare, cîntărețul cel mare al Marii Revoluții din Octombrie a introdus o nouă idee, o idee motor, exemplificînd-o cu întreaga lui operă, dar și formulînd-o el însuși astfel: „Nu acela e poet care dezvoltă teme lirice doar ca să se vaiete că e bolnav de dor și de amor, ci poet e acela care consacră luptei poporului toate forțele sale, sporînd cu arma cuvîntului arsenalul proletarietului”.

Volodea

S-a născut la 19 iulie 1893, în satul Bagdadi din Georgia.

Un pui al pădurii caucaziene.

Tatăl său, Vladimir Konstantinoviici Maia-

kovski, era șeful ocolului silvic local.

Despre originea sa, poetul avea să ne spună mai tîrziu, cu mîndrie:

Am un bunic
cazac,
altul — zaporozian,
iar eu, prin naștere,
sînt georgian.

Tatăl murînd în 1906, Maiakovski se mută cu mama și surorile sale la Moscova, unde în scurt timp face cunoștință cu nevoi tot mai mari, dar și cu „primul bolșevic pe care l-am văzut eu, Vaso Kandelaki” și cu închisoarea.

La închisoare — ne relatează autobiografia lui — „am citit toate noutățile. Simbolistii — Belfi și Balmont. M-a interesat noutatea formală. Dar este ceva străin.

de Cicerone THEODORESCU

Cu prilejul comemorării a 25 de ani de la moartea lui Maiakovski, publicăm articolul poetului Cicerone Theodorescu, laureat al Premiului de Stat, care a tradus în românește o mare parte a versurilor marelui poet sovietic. „În gura mare”, „Lenin e cu noi”, „Vladimir Ilici Lenin” — iată doar cîteva dintre operele lui Maiakovski cunoscute de cititorii noștri în traducerea lui Cicerone Theodorescu. În prezent tov. Cicerone Theodorescu lucrează la traducerea altor lucrări ale lui Maiakovski, printre care și poemele „150.000.000” și „Harașo” (Poemul lui Octombrie).

Temele, imaginile nu sînt din viața mea. Am încercat să scriu tot atît de bine despre altceva. Dar despre altceva nu poți să scrii în felul acesta. A ieșit o plic-tiseală revoluționar-plîngăreță...”

L. V. Maiakovskaia povestește cum la 2 mai 1910, cînd Volodea se aștepta să fie deportat, fu eliberat pe neașteptate, după a treia arestare: „Apariția lui Volodea acasă a fost neașteptată. Bucuria ne-a fost imensă. Volodea a venit spre seară. Îmi amintesc cum își spăla mîinile și cum, așa, săpunit, cu mîinile ude, ne îmbrățișa și ne săruta mereu, spunînd: „ce fericit, ce fericit sînt că mă aflu iarăși cu voi!”

La închisoare — își amintește el mai tîrziu — „nu voiam să stau liniștit. Făceam scandal. Ei mă mutau mereu de la o secție la alta”. Despre ce „scandal” era vorba, se poate vedea din denunțul gardianului Serov, care declara furios că Maiakovski „instigă la nesupunere pe deținuții politici”.

Dintre toate, celula 103 a închisorii Butirki i-a lăsat o amintire neagră care greu l-a mai părăsît, de atunci, din august 1909.

Anecdotica vremii spune că — deși trecuse destulă vreme de la necazurile lui cu diverși gardieni — aflîndu-se o dată la teatru, garderobiera i-a dat tocmai numărul 103. Maiakovski a făcut o grimasă de dezgust, rugînd-o să-i mute pantolonul și să-i dea alt număr!

De altfel și în poemul „Iubesc”, cu 12 ani mai tîrziu, motivul celulei 103 revine.

Îndrumarea lui Gorki

Ilustrînd un principiu fals și zadarnic, al înfrumusețării realității, au existat tendințe — izolate — de a încorpora uriașei opere maiakovskiene, ca o contribuție pozitivă, unele dibuiri de început, înfocate experimentări și impetuoase teribilisme de junete.

Este evident că nici un poet mare, și Maiakovski în primul rînd, nu are de loc nevoie de asemenea ocrotiri de doică benevolă. Critica sovietică a combătut radical aceste concepții greșite.

Că ideile lui Maiakovski despre artă în genere — iar despre pictură, cinematograful și poezie în special — erau de la început destul de hotărîte, deși nu îndeajuns de clarificate în practică, despre asta vorbește cu prisosință activitatea lui publicistică din coloanele ziarului „Nov” (Moscova, 1914) unde își bătea joc de „Balmont cel ce plînge într-o fustică scurtă...” și de simbolistii care cîntau „în șiruri inutile, în sunete draguțe...”

El se rostește foarte răspicat, în aceeași revistă, cu privire la

țelurile artei adevărate: „Cuvîntul ne trebuie pentru viață. Noi nu recunoaștem arta inutilă”.

Dar chiar dacă protestul poetului se ridică împotriva tentaculelor orînduirii burgheze și a teoreticienilor și slujitorilor artei burgheze, totuși din butoiul care începuse să crape, țîșneau și se scurgeau peste tot șiroaiele ideologice ale clasei încă stăpînitore.

Pe de o parte, sub pretextul că apără pe Pușkin, pe Dostoievski și pe Tolstoi, dușmanii revoluției atacau furibunzi pe „barbarii” și „viitoristi”, printre care se găsea și Maiakovski, încercînd să-i asmută astfel și împotriva clasicii. Cu clasicii, tocmai sugrumătorii mișcării revoluționare se împănau a face, chipurile, corp comun...

Pe de altă parte, în înseși manifestările poeziei protestatere, în mijloacele ei de „epatare” folosite de pe poziții noi, nu puteau să nu se imbiie anumite prelungiri și pîrăiașe din „butoiul” care crăpa, nu puteau să nu se strecoare anumite influențe ale vechilor moduri poetice, căpătînd de pildă forma inovațiilor forțate, gustate în sine, rupte de realitate, teribiliste:

Mi-oi coase pantalonii
cu care ies în tîrg
din catifeaua vocii mele —
iar pentru-o bluză galbenă
cu falduri grele,
trei metri am să-mi tai, dintr-un amurg!

În năzuințele, în căutările, în rătăcirile — deși mai degrabă în zburătăcirile — primilor pași pe drumul adevărului și vieții, de o însemnătate neprețuită și profundă, au fost înțelegeră, sprijinul, creditul, pe care Gorki le-a acordat lui Maiakovski de la început și fără nici un fel de rezervă: „Luați-l de exemplu pe Maiakovski. El este tînar, are de abia 20 de ani, este zgomotos, neînfricat, dar are, fără îndoială, mult talent. El trebuie să muncească, să învețe și va scrie poezii bune, pline de miez. Am citit cartea lui de versuri. Ceva m-a făcut atent. Această carte este scrisă cu cuvinte adevărate.” („Despre futurism”, aprilie 1915, articolul în care Gorki releva cu deosebire pe Maiakovski dintre poeții Severianin, Burluk, Kamenski).

Și cu alt prilej Gorki a repetat părărea sa. A repetat-o tocmai în mijlocul unor dezlănțuiri de voci potrivnice, care încercau să înăbușe glasul poetului: „Maiakovski nu este futurist sau mai știu eu ce... El este Maiakovski pur și simplu. Poetul. Un mare poet”.

Prețuirea lui Gorki, și mai ales acest fel al său de a prețui: îmbrățișarea caldă și neprecupețită — nu aprecierea cu bucătica și pe tîrguială, care mai mult jignește — sprijinul său ferm, curajos, în momentul de cumpănă, accentul

vibrant și firesc al creditului acordat marelui talent care mai zburătăcea, toate acestea cît de mult vor fi cucerit inima poetului, cît de adînc au rodit în ea și ce decisive au fost pentru întreaga lui dezvoltare ulterioară!

Opera lui în întregime și tot mai organizată, tot mai spornică, s-a contopit cu entuziasmul și efortul constructiv al celor mulți. El sfărîmă vechile tipare tocite și este tot mai preocupat de conținuturile reale ale vieții, alungă idolii înșelători și verva scilpitoare a scamatoriilor futuriste. Își creează tipare de expresie mai bune, mai frumoase, mai limpezi, mai adevărate și tocmai de aceea mai accesibile înțelegerii maselor largi.

Pe toată întinderea epocii, domina încă ochiul cîinilor de pază ai burgheziei. Pentru viața și lumea nouă, ca și pentru viața și lumea creației noi, acest ochi de pază nu știa să acorde decît o indiferență, înghețată și pierdută „privire generală”, tot așa de generală, de înghețată și de indiferență ca privirea demontabilă și portativă a unui ochi de sticlă.

În anii aceia și de-a lungul anilor ce au urmat, mulți profesii ghiftuiți și oameni cu merite necunoscute, deci incontestabile, s-au mirat foarte că scriitorii ca Gorki sau Maiakovski oameni cu merite cunoscute, deci „contestabile”, nu-i urmează, ba încă se și avîntă pe cărări incomode și nebătorite.

Cînd asemenea artiști de seamă se vedeau slujitori cu tot sufletul nu ai unor interese de grup, fie ele și poleite cu aur, ci ai cauzei celor exploatați, adică ai propriei cauze din totdeauna, multe capete de lemn și-au holbat în nedumerire, ba încă și ofensat, ochiul de sticlă:

— Cum e posibil?

Și a fost posibil.

Dar pînă atunci Maiakovski a avut de luptat din greu cu aceste priviri fără lumină proprie; se bătu cu destule îndărătnicii, neîncredere, inimității ce continuau să-i pipăie gîtul cu iscusite ondulații reptile; iar cei cu un singur ochi fură obligați să și-l îndrepte cu deznădejde spre trecut, invocînd iarăși și iarăși „apărarea clasicii” pasămite, refugiindu-se în „opera înaintașilor” cu care în realitate n-aveau nimic comun, sau căutînd înfrîngerilor consolări și reparații în posteritatea care, cum s-a dovedit, i-a respins și ea.

Drumul în revoluție

Între februarie și octombrie 1907, prin toate orașele vechii Rusii, burghezia — în coaliție cu menșevicii — întetea campania ei împotriva bolșevicilor, recunoscînd în ei, chiar prin furia acestei campanii, pe singurii apărători consecvenți ai revoluției.

Se puteau auzi și pe străzile Petrogradului mercenari, bărbați și femei, înjurînd de mama focului pe bolșevicii pe la toate răspîntiile.

Într-una din acele zile de agitație, calomniile și zvonurile, o matroană solidă, agitatoare voluntară,

proțăpita în tocuri la o asemenea răspintie, adunase o întreagă mulțime în jurul vocii ei răgușite: „...Bolșevicii! Ticăloșii! Or să ne facă, or să ne dreagă!“ Indrjită la culme, cu un patos de diavoliță apucată pe care din când în când și-l schimba în niște fașoane suferinde de inger lovit la aripă, cucoana azvîrlea lăturile sale verbale, în vreme ce florile de la pălărie îi bălăiau galbene parcă de indignare, răvășite de toate vînturile:

„...Bolșevicii! Ticăloșii! Or să ne facă, or să ne dreagă!“

Din mulțimea adunată se desprinsese atunci un tînăr voinic și o puternică voce de bas bubui pe deasupra capetelor, întrecînd palavrele cucoanei agitatoare:

— Puneți mîna pe ea! Am găsit-o!

Folosind tăcerea surprinsă care se făcuse o clipă, el se întoarse apoi către ascultători:

— Ea e! O cunosc... Ce bine că are florile alca galbene la pălărie. Mi-a furat 25 de ruble!

Și, întorcîndu-se către matroana înlemnită, i se adresă muștrator:

— Scoate banii, n-auzi? Scoate banii!

— Dumneata nu ești zdravăn... striga cucoana ca din gură de șarpe.

— Las-o frate, poate că te înșeli... sări unul.

— Poate n-o fi asta... adăugă altul.

Dar tînărul voinic o ținea morțis:

— Nu, nu, nu mă înșel. M-a furat. O cunosc după pălăria cu flori galbene. Nu vedeți? Semnalmente corespund. Ea e. Mi-a furat 25 de ruble!

Descumpănită, cucoana încerca să se aperse, tînărul îi da înainte că o cunoaște, lumea se împărțise în două tabere, pînă la urmă „adunarea“ se împrăștiase și oamenii își văzură fiecare de treburi.

Rămăseseră numai cîțiva în piața Petrogradului, cînd, nu mică le-a fost mirarea, asistînd la dialogul de închidere a disputei.

Cucoana: — Doamne, dumnezeule! Așa ceva nu mi s-a mai întîmplat... Dar nu-i nimic adevărat, din tot ce spui despre mine. Dumneata nu m-ai văzut niciodată. Și eu te văd pentru prima oară.

Tînărul: — Păi, vezi, madam? Dumneata singură recunoști că pentru prima oară vezi un bolșevic. Ei bine, ce-am spus eu despre dumneata este tot atât de adevărat ca și ce ai spus dumneata despre bolșevici. Du-te, te rog, acasă și... nu-ți vărsa nervii pe servitoare!

Tînărul cel voinic era, cum ați bănuț desigur, Maiakovski.

Această participare directă în vălmășagul evenimentelor era firească pentru temperamentul poetului. Dar participarea lui la lupta organizată n-a fost de bună seamă străină de faptul că în cursul anului 1917 — anul lichidării autocratice țariste — Maxim Gorki se afla la Petrograd, unde Maiakovski îl vizitase în mai multe rînduri. Atunci i-a sugerat Gorki să se inspire din actualitate. Să releve, le pîlda, în forme satirice răsturnarea țarismului. Să glorifice conștiința revoluționară a muncitorilor. Să închine versuri rezirii ostailor la o nouă conștiință.

Atunci, ca o urmare imediată a acestui îndemn, au și apărut în editura „Parus“ cele două caricaturi: „Domnia lui Nicolae ultimul“ și „Nicolae cel uitat“. Și puțin după aceea, evenimentele din februarie căpătără oglîndire, a urmat a aceluiasi îndemn, n „Revoluția, cronică poetică“.

Era mereu în mijlocul evenimentelor, în contact viu cu cei mulți care făceau cu simplitate și hotărîre o orînduire dreaptă, notîndu-și mereu chipuri, întîmplări și amănunte, făcînd de gîndă noaptea lingă focuri alături de oamenii muncii și de soldați. Poetul își amintea cu o firească mîndrie, totdeauna, cum ziarul din Petrograd de la începutul lui noiembrie 1917 scria că matrozii, mergînd la asaltul Palatului de larnă, cîntau o melodie pe versurile lui:

Rumegi sitari, hortosule,
și te-ndopi cu-ananas...
Ti se-apropie ziuă!
O să-ti iasă prin nas!

Erau versuri din cele pe care Gorki îl îndemnase să le scrie.

Din aceste adînciri în inima prezentului și zidite pe fundamentul acestuia aveau să se ridice, mai tîrziu, puternicele coloane ale operei sale, armătura fără moarte a marilor poeme „150.000.000“ și „V. I. Lenin“ sau bolțile cu sunet de orgă gravă ale „Poemului lui Octombrie“.

În anii de după marea revoluție

Devotîndu-și fără reticente geniul și munca pentru victoria omului nou și a construcției socialiste, dovîndu-se clipă de clipă înfocat pîrtaș la făurirea istoriei, Maiakovski dovedea totodată că poezia poate fi o strălucită armă politică fără a înceta să fie poezie; că tema nu este indiferentă marilor artiști; că harul poetic nu scade prin conținutul uman, ci sporște și în adîncime și în întîndere; că, în sfîrșit, acolo, unde există opinie, credință și talent, orice noroi zvîrlit pe aceste vestimente de preț ale sufletului omnesc nu însemnează niciodată altceva decît o nepulnicioasă injurie, o zadarnică trivialitate:

„Mai stărnite atmosfera vechiului carierism literar individual, a intereselor meschine și pline de răutate de la grup la grup, obiceiul de a se săpa unii pe alții...“ notează el cu amarăcinie atunci cînd înfățișează unele aspecte ale problemei „Cum se fac versurile“.

Poetul știe singur și cu mult mai bine decît mulți dintre sfătuitoarii săi așa zicînd dezinteresați, că nu are a-și potrivi bătăile inimii după „dicționarul complet al rimelor rusești de Abramov...“ și declară că nici prin gînd nu-i trece să scrie „după îndrumările date în cea de a treia ediție a manualului de poezie întocmit de Brodski“.

Contrarevoluționarii au putut să înțelească defăimările lor împotriva celui mai de seamă reprezentant al tinerei poezii sovietice, afirmînd pe toate cărările că producțiile sale „nu sînt înțelese de mase“; la rîndul lor clicile de bucheri literari și prea iscusitele tagme ale carieristilor au putut să manifeste îndoieli de manevră fie asupra „futuristului“, fie asupra „nejusteții politice“; de el, însă, de care — cum singur ne-o spune în altă parte — „au spînzurat toți cîinii morții...“, nu s-a lipit nici un moment deprimarea, istericaua lacrimogenă, ifosul burzuluiitului, într-un cuvînt „demobilizarea“ de care, pe meleguri ca ale noastre, se face uneori atîta caz, exact acolo unde este mai puțin cazul.

Tocmai pentru aceasta el și întreprucează pe treapta cea mai înaltă „spiritul revoluției“ și „conștiința scriitorului“.

E adevărat că Lenin însuși a avut aici un cuvînt de spus, pentru Maiakovski.

Se poate imagina ușor surusul unic cu care marele conducător va fi întovărășit acele cuvinte hotărîtoare pentru împrăștierea atmosferei nebuloase ce se întretinea încă în jurul creației poetului: „...recunosc lipsa mea de competență în acest domeniu (și acel unic suris, va fi înghețat atunci multe apetituri defăimătoare și va fi lipit de zid multe aere de specialiști), dar de mult n-am simțit o atare satisfacție din punct de vedere politic și administrativ. În poezia sa el își bate crîncen joc de ședințe și de comuniștii care șed mereu la ședințe. Nu știu cum stă cu poezia, dar în ceea ce privește conținutul politic, vă asigur că este perfect just.“

După cum se știe, era vorba de poezia „Șed și tot șed la ședințe“, apărută în „Izvestia“ la 5 martie 1922 și pe care redactorul ziarului, Steklov, nu voise să o publice.

Și cu un alt prilej, mai puțin cunoscut, Lenin s-a pronunțat în favoarea poetului.

Era vorba, de astă dată, despre noianul de hîrtii oficiale și despre „folosirea practică a decretelor“:

„Graba nejustificată cu care fabricăm decretul este — a spus Lenin — just înfățișată de Maiakovski“.

Aceste aprecieri au rispit mulți nori ce se îmbulzeau să acopere activitatea entuziastă a poetului. Ele i-au dat putere, încredere, curaj, lată de ce, cînd după cîțiva ani Maiakovski fu întrebare în cadrul unei serate literare: „De ce nu vă înțelege Lenin?“ — el întrebă la rîndu-i:

— De unde știți că nu mă înțelege?

— Păi, așa scria la ziar, cutare... și fu pronunțat numele unuia demascat mai tîrziu ca troțkist.

— Acesta nu mă înțelege, el, pe mine... replică Maiakovski. Și nu numai pe mine, dar nici pe Lenin! Eu țin bine minte: Vladimir Ilici a spus că poezia mea „Șed și tot șed la ședințe“ i-a dat o satisfacție enormă și că din punct de vedere politic ea este justă sută la sută...
În anul 1925, la cea dintîi conferință a scriitorilor proletari, poetul a relatat cum un alt troțkist, Voronski — socotit o vreme printre conducătorii noii mișcări literare — a avut cu el o discuție cam în termenii următori:

— Voi sînteți puțin... spunea Voronski. Și apoi... voi nu ne-ați dat un Lenin nou!
Maiakovski, care în 1924, după moartea lui Ilici, scriesese marelui poem „V. I. Lenin“, îl fulgeră de îndată pe interlocutorul său:

— Pentru noi, și vechiul Lenin e bun! E atît de bun, încît nu are nevoie să-l înfățișăm în hiperbole și elucubrații fantastice...
Nu hiperbole, ci adevăruri. Nu elucubrații, ci realități. Dar, firește, adevăruri și realități artistice, nu articole versificate, nu cromolitografii cu pretenție de artă.

Despre respectul poezilor față de marile teme ale actualității; despre considerația lor față de conținutul cuvîntului „luptă“, de exemplu, sau „steag“, considerație care nu se poate exprima prin simplă și găunoasă „vorbărie“; despre obligația absolută de a folosi nu pompoase „tirade“ politizate, ci expresia artistică, adîncă, a politicului; despre toate acestea probabil că nu de-a surda, nu într-o doară, ci tocmai ca să fie auzit și înțeles, a spus Maiakovski:

Trag, poezii, la tirade!
Bufonează bufonade,
scriu de foarte, ca să fie:
Luptă,
steag,
oțel,
redută,
dar această vorbărie,
Revoluției — ajută?

„Cu versurile dvs. în inimă, tovarășe Maiakovski!“

Căldura cu care ora întîmpinat de cititori în „teșirile pe teren“ de-a lungul Țării Sovietice, i-a confirmat poetului că merită să se trudească oricît, truda fiindu-i cu prisosință răspătită în condițiile construirii socialismului.

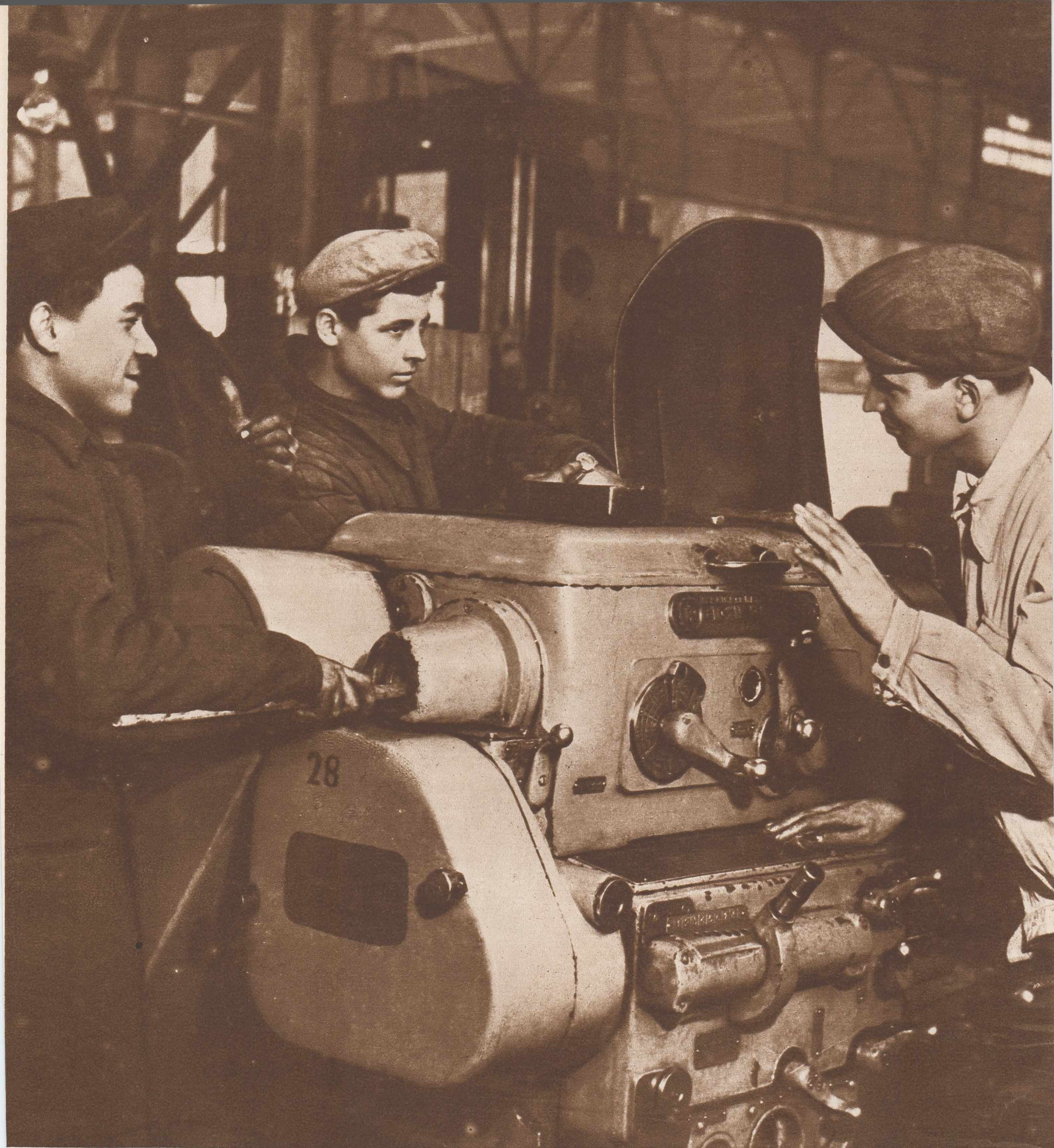
„Am citit țărănilor în palatul din Livadia. Am citit în ultima lună în docurile și la uzina Schmidt din Baku, la clubul Șaumian, la clubul muncitoresc din Tiflis, am citit de pe un strung sub zgometul potolit al mașinilor ce se opreau treptat.“

Neobișnuit consum de energie, de bună seamă, dar cu ce rezultate și cu ce îndreptățire la stima și iubirea oamenilor! Și cu cît creșteau această stimă și iubire, cu atît exigența poetului față de sine devenea mai aspră: „Pentru mine munca aceea de pregătire este atît de încredințată, încît 90 din 100 cazuri îmi amintesc pînă și locul unde în timpul celor 15 ani de muncă ai mei, au găsit și au căpătat forma definitivă anumite rime, aliterații, imagini“.

Nemulțumirea față de sine, nevoia de a pipăi cu maximă exi-

Clădirea Bibliotecii-Muzeu de Stat „V. V. Maiakovski“ din Moscova, în care poetul a trăit în anii 1925-1930.

- O fi trei „fix”, da' pînă nu curăj mașina, nu pleci..

În fotografie: utemistul Nicolae Coadă, cu tovarășii săi Petre Ghibuță și Andrei Teodorescu din sectorul mecanic al uzinelor „Progresul” Brăila, înainte de a ieși din schimb.

Fotografie de A. LOVINESCU

Mantia înflorată a primăverii
a prins a îmbrăca cimpia.

100 DE ANI DE FILATELIE INDIANĂ

La 1 octombrie 1954 timbrul indian a împlinit 100 de ani. Cu ocazia acestei aniversări, între 1-15 octombrie s-a organizat la New Delhi o expoziție filatelica internațională de mari proporții, la care a participat și țara noastră.

În această expoziție, au putut fi văzute toate emisiunile de timbre din India. Emisiunile apărute între anii 1854-1946 ilustrează stăpânirea colonialistă britanică; desenele timbrurilor înfățișând efigia regilor Angliei din epocile respective.

La 15 august 1947, cu ocazia proclamării Indiei ca dominion, au apărut două timbre, unul dintre ele înfățișând noul drapel de Stat.

Conform constituției sale din 26 ianuarie 1950, India se proclamă republică suverană.

Proclamarea republicii este ilustrată printr-o serie de patru timbre ale căror desene simbolice înfățișează un tânăr și o tânără indiană.

În memoria lui Gandhi, s-a emis în 1948 o serie de patru timbre, ale căror desene înfățișează portretul său. Restul emisiunilor de timbre înfățișează diverse zeiități, Poarta de Est, templele Bodh Gaya, Bhuvanessvara, Kandarya Mahadeva, Sotrunjaya, Palitana, Taj Mahal, templul de aur Amritsar, fortul roșu din Delhi, capitala țării, Coloana Victoriei din Chitorgarh etc.

Alte serii de timbre au fost emise cu ocazia centenarului primei hărți geologice a Indiei, jocurilor sportive asiatice, centenarului căilor ferate indiene etc. Șirul emisiunilor se încheie cu o serie de timbre ale căror desene redau figurile celor mai renumiți poeți și scriitori indieni; Habir, Tulsidas, Meera, Surdas, Ghali și Tagore.

ÎMPOTRIVA DOMINAȚIEI ENGLEZE ÎN CIPRU

Ziarele aduc știri despre noi manifestații anti-americe și antibritanice în Grecia și în Cipru. Manifestații prin care masele populare cer să se ună capăt dominației britanice în Cipru și alipirea acestei insule la Grecia.

Urmarea acestei presiuni a maselor o constituie — printre altele — și faptul că în Grecia s-a emis recent o serie de timbre al căror desen comun reproduce o parte din textul rezoluției Camerei Comunelor din Anglia privitor la problema insulei Cipru. Peste textul rezoluției, se întinde o pată de cerneală, exprimând în acest fel nerecunoașterea de către Grecia a acestei rezoluții care urmărește să mențină Ciprul sub stăpânirea colonialiștilor englezi.

PENTRU CEI MICI

I. SEBASTIAN

Noi sintem doi bieți cocosi!

— Bunicuțo, în ogradă doi cocosi sînt puși pe sfadă. Și ts mari... și-așa voinici că pisoiul, cu clipici s-a zburlit, a stuchit și-a fugit în goana mare, cu codița-n tre picioare. Lasă bunicuța-n poale caerul de lînă moale:
— Chiar așa?
— Da!

— Bunicuțule-n ogradă doi cocosi pornit-au sfadă. Și se ceartă, știi, la toartă!

Uite-atîta sînt de mari. Parc-ar fi doi armăsari. Saltă sprinteni, bat din pinteni, cucurigu și-și tot strigă:
„Fugi de-alcea că te ciup!”
„Creasta roșie-am să-ți rup!”
Bunicuțul, din lulea molcom pufăie. — Așa?
— Da!

— Măi băleți, colea-n ogradă doi cocosi pornit-au sfadă! Îs înalți cit casa asta; pîn'la horn le-ajunge creasta! Și s-au prins, mare, la trîntă... Parcă-s zmei, așa se-avîntă!

Își tot dau copili coate și pufnesc, pe înfundate...
— Chiar așa?
— Da!

Dar deodată prin ogradă, ciugulind ba un grăunte, ba gîngăni mai mărunte, țanțoși, trec cei doi cocosi.
— Zmeii, zmeii fioroși! (rîde ceafa de băleți). Iară „zmeii” sperieți cucurigu (parcă strigă):
„Noi sintem doi bleți cocosi. Aia... spune moși pe groși!”

Vine-n vale Făt-Frumos

Căținel, dinspre colnic vine-n vale un voinic. După chip, e Făt-Frumos; dară după bidiviu, nici nu știu de-i călare, sau pe jos. Are-un bidiviu focos... (cînd îl vezi zău nu crezi că-i un măturoid, stufos)

Și cum merge-așa, agale, deodată-i iese-n cale chiar un zmeu paraleu, cu un paloș fermecat... (cînd îl vezi, zău nu crezi că-i un biet berbec fărcaț).

Făt-Frumos, trop-trop, trop-trop calu-și mină în galop... și rotește volnicește, ghioaga cea bătută-n ținte... (cine-o vede nici n-ar crede, cit o fi el de isteț, că e doar un făcăleț bun de-ntins foi de plăcinte).

Dară zmeul paraleu, cînd văzu că Făt-Frumos, cel călare și pe jos, vine val-vîrtej, la vale,

mi se înturnă din cale și fugi, mîncînd pămîntul, colbu-n drum, involburîndu-l.

Își strunește Făt-Frumos măturoidul cel stufos:
— Pîrruuu! Căluțule zănatic, să mănînci ții-oi da jeratic. Într-o clipă, tu să-mi crești, năzdrăvan ca în povești... Flăcări tu să verși pe nări și să mi te-avînji în zări, peste munți și văi, ca vîntul... Prin văzduh, să zbori ca gîndul, hăt, pe celălalt tărîm, după zmeul cel hapsîn... să-l răpun, în trîntă dreaptă! Căci Ileana Cosînzeana tare-i mult de cînd m-așteaptă!

Ilustrații de Ioana OLTEȘ

A fost lansat un nou dans al „secolului american”. Cu urlete și țipete, cu tremurici din cap pînă-n picioare și cu salturi la întimplare. Perechea de dansatori topăie fără întrerupere ore în șir, chiar nopți întregi, pînă ce ambii dansatori cad la podea leșinați de oboseală.

Se pare, că dibăcia în arta de a face reclamă nu poate fi contestată americanilor. În dicționarul afaceriștilor reclamei, superlativul „cel mai” a devenit o expresie curentă. Astfel, în orașul New-York, pe lângă „cele mai mari clădiri” și „cel mai bine amenajat” port din lume, veți mai găsi și „cea mai sănătoasă gumă de mestecat” — care îndepărtează în mod automat... migrena, și „cel mai perfect ruj de buze”, care face ca sărutul să devină neîntrecut — precum și multe alte „cele mai” de felul acesta. New-York-ul se mai mîndrește și cu „cei mai perfecți curățitori de automobile”, deși tot în New-York există „cel mai mare procent de oameni care au vederea slabă” datorită murdăriei și aerului îmbăcsit care plutește deasupra acestui oraș supraaglomerat. Totodată, amatorii care urmăresc competițiile la care participă New-York-ul nu ascund faptul că orașul lor se află într-o dîrză întrecere cu orașul Chicago pentru titlul de... „cel mai murdar oraș din S.U.A.”

După cum reiese din „cel mai perfect ghid al New-York-ului și al împrejurimilor lui — ediția a 16-a” — pe care l-am cumpărat, New-York-ul posedă cea mai lungă stradă din lume: Broadway. Ea se întinde pe o lungime de 15 km. de-a lungul insulei Manhattan, începînd de la antrepozitele orașului de jos și pînă la cartierul Harlem, unde, în melodii ritmice dar pline de tristețe, negrii își cîntă mizeria și viața plină de umilințe ce sînt forțați s-o ducă.

Incultura centrului „cultural”

În centrul orașului, unde a VII-a Avenue întretaie Broadway-ul, se află o mică piațetă, numită Times Square. Numărul mare al localurilor de distracție ce s-au îngrămădit aici lasă prea puțin loc magazinelor. În goana lor pătimașă de a-și desface produsele,

„CULTURA” BROADWAY-ULUI

de J. MEISNER
publicist din R. Cehoslovaca

de a impune publicului un anumit local în detrimentul celuilalt, patronii au izbutit să înțese Broadway-ul cu reclame țipătoare, care învăluie strada ca o pînză deasă de păianjen. Vinătorilor de reclame din New-York le place să numească această parte a New-York-ului „răscrucea lumii”. „Cel mai perfect ghid” nu uită să sublinieze că Times Square reprezintă „cel mai important centru cultural al țării”.

Ziua și noaptea, sute de reclame luminoase încearcă să-l convingă pe trecător că e în interesul său să viziteze anumite localuri de distracție, sau să cumpere cine știe ce produse. În timpul nopții, pietonii sînt copleșiți de literele din neon care anunță ultimele evenimente politice sau... anănunțe asupra vieții intime a protagonistei revistei de mare „răsunset” care se joacă în aceeași seară într-unul din teatrele de pe același Broadway.

Reclama nu se oprește numai la efectele de lumină și afișele în culori țipătoare. Deasupra capetelor trecătorilor se ridică nori de fum cu aroma „celor mai fine țigări” — cum obișnuiesc să se laude patronii societății „Camel”.

Pe acoperișul casei de confecții Bond se aude zgomotul unei cascade artificiale. Clădirea e încadrată de figura unui bărbat și a unei femei, amîndoi de înălțimea a două etaje și îmbrăcați în costumul lui... Adam și Eva. Cînd firma Bond a avut geniala idee de a expune privirilor trecătorilor aceste nuduri, unii funcționari de la primăria orașului au atras atenția patronilor asupra faptului că există o lege care nu permite să se expună reclame de natură să atenteze la bunele moravuri. Patronii firmei Bond au „îmbrăcat” atunci manechinele în zeci de tuburi cu neon multicolore ca să se presupună că acestea ar reprezenta un veșmînt oarecare — astfel că funcționarii municipali au fost reduși la tăcere. Nu-i supără cu nimic faptul că în întuneric tuburile cu neon scot și mai mult în evidență scanda-loasa „reclamă”.

Două ore de exerciții în arta brutalității și crimei

Alături de întreprinzătoarea firmă Bond am surprins, îndreptată spre mine, în haosul de spirale de neon ale unui panou, privirea îngrozită a unei femei sub al cărei cap am citit titlul „celui mai palpitant” film american: „Crima din ziua de luni”. Nu departe de această reclamă am

În cadrul unei consfătuiri cu cititorii revistei noastre, ținută acum cîtăva vreme în sala clubului Metropolitan de Stat, mai mulți cititori ne-au cerut să publicăm material care să oglindească cîteva aspecte caracteristice ale culturii și artei decadente din S.U.A.

Pentru a răspunde acestei cereri, publicăm articolul trimis „Flacării” de publicistul ceh J. Meisner, scris în urma unei călătorii întreprinse de către acesta în Statele Unite.

putut vedea, pe alt panou, o femeie despuiată ce invită pe pietoni să vadă filmul care învață tinerele fete „cum se pot mărita cu un milionar”. Un indian care se prăvălea lovit în inimă de a glonte recomandă vizionarea filmului „Capul săgeții”, în care se putea vedea cum au fost exterminați indienii din Statele Unite.

Mai există și alte distracții — cum sînt localurile de dans, unde vizitatorul poate să se distreze cu dansatoarele de profesie numite „taxi girls”. Sau, pur și simplu, își poate alege una dintre nenumăratele femei care nu au nici un fel de serviciu și care se plimbă pe Broadway. Femeile acestea, cu toate că poartă rochii atrăgătoare și arborează o mină „fericită”, nu pot ascunde faptul că sînt flămînde și că tremură de frigul provocat de vîntul aspru ce suflă dinspre Hudson.

Privind reclamele deșănțate nici nu-ți vine să crezi că aceste valori de brutalități și pornografii pot fi socolite drept o „activitate culturală”. Este clar că maestrul celei mai josnice reclame au folosit fără rușine cuvîntul „cultură”, pentru a vinde mai ușor tot ceea ce este mai lipsit de gust și mai vulgar.

Poate că măcar o revistă culturală va descrie și altă față a New-York-ului, alte evenimente culturale, a căror existență va arăta falsul pe care îl comit experții în arta reclamelor — mi-am zis eu. Cu această speranță m-am

apropiat de un chioșc cu nenumărate ziare și reviste, în jurul cărora mișunau șomerii și taxi-girls-urile în speranța unui câștig de un cent.

La cererea mea de a mi se oferi o revistă culturală, vînzătorul îmi puse în mînă zeci de magazine pornografice. A fost foarte mirat cînd a văzut că, în sfîrșit, îmi aleg nr. 45 al revistei oficiale „Cue”. ce poartă ca subtitlu: „revista evenimentelor culturale ale săptămînii”. Se pare că vînzătorul era obișnuit să vîndă „cultură” doar în stilul Broadway-ului.

Opt milioane de locuitori și o operă și jumătate

Citind „revista”, zadarnic am încercat să mă conving că Times Square de pe Broadway este ceea ce se numește în S.U.A. „viața culturală”. Din revistă am putut afla că la New-York există numai două opere, dintre care „metropolitan” are o activitate de 4 luni pe an, iar prețul mediu al unui bilet este de 8 dolari. În uriașul oraș cu peste 8 milioane de locuitori există cinci săli de concert pentru muzică clasică.

Desigur că publicul nu este obligat să se ducă la cinematograful. Și nici faptul că operele sînt închise n-are vreo importanță. După cum arată „revista”, peste două zecini de opere joacă fără întrerupere în tot cursul anului. Acestea sînt teatrele a căror reclamă am văzut-o pe străzile învecinate cu Broadway-ul. Inșă nici operele, de al căror conținut m-am convins vizionînd cîteva din ele, nu se deosebesc cu nimic de filmele care rulează pe Broadway.

Majoritatea operetelor prezintă subiecte luate din viața militarilor

„Teroarea care strangulează, care-ți înțeștează buzele...” Filmul căruiu îi face reclamă acest ofiș american poartă titlul „Noapte de coșmar”, un macabru „poem” al crimei.

americani aflați în țările ocupate, cum ar fi Japonia sau insulele din Oceanul Pacific. Campaniile militare sînt prezentate ca o plimbare plăcută, binevenită pentru un om tînăr, care n-a văzut nimic în viața sa în afară de ranch-ul din Texas sau de portul San Francisco. Locuitorii țărilor ocupate sînt prezentați ca niște admiratori ai „modului de viață american“, dor-

Concursul de scuipat este la modă pe Broadway, ca și în universitățile americane. Iată un grup de „studenți eminenți“ ai universității din East Texas, participînd cu patimă la întrecerea de scuipat. →

Randolph Smith (fotografia de jos) este alt recordman al superculturii americane: el fumează 40 de țigări ↓ dintr-o dată.

nici de a fuma o țigară americană, de a mesteca gumă etc.

„Revista“ recomandă și o serie întreagă de alte „programe culturale“, cum ar fi reprezentațiile din cabarete și dansurile record, în timpul cărora dansatorii se dezbracă. Cea mai mare parte a „revistei“ descrie numai asemenea programe „culturale“, în timp ce opera, muzica și expozițiile ocupă numai trei coloane dintr-o pagină. Desigur că nici această „revistă“ nu uită să arate că Times Square de pe Broadway este cel mai important centru al țării, că „răscrucea lumii“ este mereu vie, mereu în schimbare, un permanent „izvor artistic nesecat“.

„Revista“ te convinge de asemenea că cele ce am văzut pe Broadway nu constituie doar un simplu mijloc de a face reclamă și de a impune spectatorilor americani să vadă cele mai diferite bestialități, portografi și tot ceea ce e lipsit de gust, sub denumirea de „cultură“ — ci că toate acestea sînt cotate drept cultură oficială a „modului de viață american“.

Chiar dacă Metropolitan Opera are un nivel mai ridicat, cei ce se duc la reprezentații sînt foarte puțini. Iar cea majoritate a americanilor — au văzut în viața lor un spectacol de operă, un film bun sau un concert

de valoare superioară. Sînt ani de zile de cînd New-York-ul n-a mai văzut operele clasice ale lui Shakespeare, Molière sau ale altor dramaturgi de frunte. Sub denumirea de „cultură“ el trebuie să înghită toate gunoaiile „culturale“ pe care i le servește Broadway-ul și care sînt apoi împinzite pe întreg cuprinsul S.U.A.

În 1953, la moartea drama-

numărul criminalilor și aventurierilor angajați ca mercenari. Acest chioșc, așezat în inima „celui mai important centru cultural“, dovedește cu prisosință cui servește această cultură vulgară.

În urmă cu mai bine de un an, Broadway-ul strălucea de reclama filmului lui Chaplin „Luminile rampei“. Dar asta n-a durat mult. Fasciștii din „Legiunea americană“ au organizat o manifestație împotriva operei lui Chaplin. Au fost devastate sălile cinematografulor unde urma filmul, s-au spart capetele spectatorilor care l-au vizionat, toate acestea constituind, de altfel, cele mai blinde forme în care s-a manifestat faimoasa organizație fascistă din S.U.A. Filmul lui Chaplin a trebuit să fie scos de pe afișele din Broadway. Soarta acestui film și a creatorului său, care a hotărît să rupă cu „cultura“ americană, stabilindu-se în Europa, dovedește cu prisosință pînă unde a mers „activitatea culturală“ din S.U.A., care este nevoită să servească țelurile negre ale celor ce conduc destinele acestei țări.

În noaptea în care, pe Broadway, îmi primeam lecția asupra acestei „culturi“, luminile au ars pînă tîrziu. La fel ca în orice altă noapte

a anului. Și la fel ca în orice altă noapte, cinematografele s-au golit, vizitatorii au obosit de pe urma pariurilor încheiate în sălile de tir (cine va omori mai mulți „dușmani“), iar bețivii, abia ținîndu-se pe picioare, au ieșit, în sfîrșit, din cabarete.

După miezul nopții, luminile își pierd strălucirea. Broadway-ul se liniștește. Doar chioșcul polițiștilor prinde viață. A început a doua fază a vieții de pe Broadway în care cei entuziasmați de cele văzute pe ecrane, pe scene și pe estrade, caută o pradă ușoară, astfel că spectatorul obișnuit este nevoit să fie foarte atent și să observe dacă nu cumva este urmărit atunci cînd cotește într-o stradă mai întunecoasă. Femei fardate țipător aruncă priviri provocatoare trecătorilor, iar un invalid de pe urma celui de al doilea război mondial, așezat într-un cărucior, imploră pe fiecare trecător, pentru a obține banii necesari unei mese de seară. „Cultura“ de pe Broadway își arată roadele.

...Iar din colțul străzii 45 se poate auzi melodia stridentă a unui gramfon electric care transmite cel mai nou șlagăr: „E ușor să trăiești și să nu privești în jurul tău“...

Dacă simfoniele lui Beethoven sînt folosite în S.U.A. pentru reclama lamelor de ras, iar tragediile lui Shakespeare sînt transformate în farse bufe pentru înveselirea băutorilor de „Pepsi Cola“, apoi operele lui Verdi, Bizet sau Puccini sînt prezentate pe scenele Broadway-ului sub formă de reviste muzicale de cel mai prost gust. Fotografia de jos redă cîțiva dintre eroii acestor opere-revistă, în care trebuie să recunoașteți, dacă puteți, fie pe nefericita Violeta din opera Traviata, fie pe Gilda sau Cio Cio-san, fie pe Mario Cavaradossi din Tosca, sau, poate, cine știe, pe bărbierul din Sevilla...

turgului american O'Neill, în ziarele americane s-a scris că el era mai mult cunoscut în străinătate decît în S.U.A. O'Neill — deși era un exponent al artei burghize — era prea complex pentru cerințele scenariștilor de pe Broadway. Scenele teatrale de pe Broadway și din străzile alăturate sînt accesibile în exclusivitate romanelor de aventuri de ordin patologic, scenelor pornografice și operetelor siropoase, care sînt uitate deîndată ce nu se mai joacă. Cele cîteva anchete ale inchiziției lui McCarthy în rîndurile cineaștilor de la Hollywood și ale artiștilor de teatru au avut drept scop — printre altele — ca genul de teatru de pe Broadway să nu fie deranjat de operele progresiste și de filmele de adevărată valoare artistică.

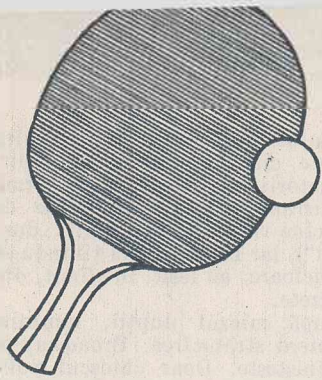
Această „îndrumare“ a cerințelor culturale ale maselor largi nu urmărește altceva decît abrutizarea omului, distragerea lui de la problemele vieții și atragerea lui în mrejele propagandei imperialiste. Între timp, însă, ingenioșii organizatori nu uită să-și umple buzunarele.

Broadway-ul și biroul militar de recrutare.

La extremitățile Times Square-ului se află două chioșcuri mari. Unul aparține poliției. În interior, polițiștii cu revolvere la cingătoare veghează ca glumele pe care le provoacă „cultura“ de pe Broadway să nu depășească limitele sau, cu alte cuvinte, să nu tulbure „ordinea publică“...

În cel de al doilea chioșc, se află biroul de recrutare pentru armata S.U.A. Cei care propagă „cultura americană“ pe Broadway speră că cele văzute pe ecrane vor stimula pofta tineretului de a servi țelurile agresive ale cercurilor conducătoare americane, că vor reuși să mărească

INTILNIRI INTEI

Voi încerca, în rîndurile ce urmează, să fac o scurtă trecere în revistă a activității mele internaționale și mă voi opri mai mult asupra întîlnirilor mai grele, care mi-au rămas mai adînc întipărite în minte.

Era în anul 1936, la Praga. Aveam 14 ani și participam pentru prima oară la un campionat mondial. Țin minte că m-a impresionat teribil numărul mare al participanților, felul în care jucau și sala în care se desfășura competiția. Valoarea mea tehnică de atunci nu era suficient de ridicată și nu am reușit decît să trec primele două tururi, (învîingînd pe jucătoarea germană Schultz); totuși acest prim contact al meu cu o serie de jucătoare de talie internațională a constituit un mic succes, deoarece la 14 ani să treci

fic și numai două tururi, într-un campionat mondial, tot înseamnă ceva.

M-am întors în țară, făurindu-mi tot felul de visuri copilărești. M-am ambiționat și am început să-mi perfecționez jocul și iată-mă din nou, în anul următor — 1937 — participantă la campionatul de la Baden. Aici, am întîlnit jucătoare pe care le cunoscusem la Praga. Totul părea să mă favorizeze. Rînd perînd, am reputat victorii asupra unor jucătoare consacrate ca, Gal, Pritzi, Wildman, la probele pe echipe. Numai că, spre neazul meu, la probele individuale am fost eliminată de Pritzi, finalista campionatului.

O, prin cîte ceasuri de amărăciune am trecut! Fusesem atît de încrezătoare... Totuși, anul acela am avut parte și de satisfacții. La București, cu prilejul campionatului internațional al Romîniei, am învins în finală pe Kettnerova, fostă de două ori campioană mondială.

Ultimul campionat mondial la

de Angelica ROZEANU
Maestru emerit al sportului din R.P.R.,
campioană mondială la tenis de masă.

care am luat parte înainte de război a fost la Cairo, în 1939. După un joc de cinci seturi, am fost învinsă de jucătoarea cehoslovacă Depetrisova, care a cîștigat și titlul suprem. Aceasta a fost prima mea deziluzie la tenis de masă; nu faptul că am pierdut mă mîhnă, ci acela că fusesem învinsă la limită. Mi-am propus însă să mă antrenez mai mult, astfel ca la viitoarele competiții să reușesc mai bine. Dar, din păcate, un meci cu Germania la București, în care am învins pe Pritzi și pe Busman, a fost ultima mea întîlnire internațională pînă în anul 1946. Dacă ar fi fost numai ultimul meci încă n-ar fi fost nimic, dar din 1940 și pînă în 1944 nu am mai avut posibilitatea, din cauza restricțiilor rasiale, să fac nici un fel de antrenament. Astfel că, după 23 August 1944, cînd am reînceput să joc, a trebuit s-o iau de la început. Aceasta explică jocul slab pe care l-am prestat în primii ani după eliberare în întîlnirile pe care le-am avut, în 1946 și 1947, pentru „Cupa Europei Centrale”, cu Ungaria și Cehoslovacia; și eram departe de a arăta că în viitor voi reuși mai mult.

Condițiile create de regimul democrat-popular m-au ajutat însă să întrec propriile mele așteptări.

Londra, 1949... După o întreprindere de nouă ani, primul campionat mondial la care particip. În orașul acesta, cu monumente vechi, minunate, cu o viață și locuri pline de contraste, aveam să trăiesc din nou clipe de deprimare. După o serie de victorii, iată-mă în semifinală, la proba individuală. Adversara mea: Ghizi Farkaș, deținătoarea titlului. Jocul a început într-un ritm rapid. Rînd pe rînd, acumulez puncte: 1-0... 2-0... în favoarea mea. Nu-mi dau bine seama ce s-a întîmplat apoi, poate mi-a slăbit combativitatea, poate Ghizi Farkaș a avut o revenire, cum adesea se întîmplă cu marii jucători care își adună toate resursele fizice pentru a obține în ultima instanță victoria — cert este că scorul s-a schimbat și am fost egalată... Întrecerea devenea palpitantă. În setul cinci, scorul a alternat, iar după 18 minute de joc, situația era 18-18; după scorul de 20-20, am avut de cinci ori la rînd avantaj. Timpul regulamentar de joc se scursese, dar arbitrul jocului nu a oprit, pentru că — spunea el — era prea palpitant... Astfel, cu tot regulamentul, eu am pierdut un meci pe care de fapt îl cîștigasem. Nu mi-am închipuit atunci că voi mai avea vreodată o ocazie atît de favorabilă să cuceresc titlul de campioană mondială. Am plecat de la masa de joc cu sufletul plin de tristețe și cu gîndul că soarta nu mă favorizează la tenis de masă. Dar am șters repede din minte această

prostie și, întorcîndu-mă acasă, am început să mă pregătesc mai intens. Am învățat să folosesc în jocul meu și loviturile de atac, pentru că mi-am dat seama că numai cu joc de apărare nu voi putea face față, în viitor, competițiilor de mare amploare.

Acasă, am început să particip la toate întrecerile masculine, fapt care mi-a permis ca într-un timp scurt să progrez mult și să mă obișnuiesc cu jocuri „tari” și cu luptă aprigă pentru cucerirea fiecărui punct.

Cu practica acumulată după un asemenea antrenament și cu credința că orice punct se realizează prin atac, m-am prezentat la următorul campionat mondial, la Budapesta, în anul 1950. Acest campionat a rămas în amintirea mea ca cel mai frumos dar pe care-l puteam primi de pe urma străduințelor mele și ca îndeplinirea unui vis din copilărie. Nimeni la noi în țară, și nici chiar noi, jucătoarele, nu am fost sigure că sîntem capabile să cucerim „Cupa Corbillon”, cupă ce se decerne țării campioane mondiale. Cu acest prilej, noi am învins în serie, printre altele, echipele: Italiei, Scoției, Țării Galilor și Angliei, iar în finală, echipa Ungariei, care era reprezentată de Ghizi Farkaș și Carpați. Primul meci din cadrul finalei a fost cel dintre Farkaș și mine. De victoria în acest meci depindea titlul mondial la echipe. Pînă atunci, eu n-o mai învinsesem pe Ghizi Farkaș. Am pășit la masa de joc cu o emoție de nedescris, dar decisă să dau tot ce sînt în stare pentru a aduce patriei noastre dragi victoria. Și iată că, după două seturi, cîștigate de mine, scorul în finală era de 1-0 pentru R.P.R.

Dar această primă victorie a mea asupra lui Ghizi Farkaș nu a rămas izolată; ne-am întîlnit din nou în finala campionatului mondial individual. Simțeam că am acum ocazia să-mi realizez visul, să cuceresc titlul suprem. Am reușit, deși în setul al III-lea am avut clipe de slăbiciune și am fost condusă cu 16-9. În acel moment, am simțit că nu am voie să cedez setul, că mai trebuie să lupt pentru el, că îl mai pot cîștiga. Și, într-adevăr, l-am cîștigat cu 21-18! Așa am devenit campioană a lumii...

În acești cinci ani, însă, Ghizi Farkaș nu a fost singura mea adversară de temut. O adversară redutabilă a fost și jucătoarea austriacă Wertl, care a obținut în ultimii ani trei victorii asupra mea. Eu am reușit s-o înving în cadrul jocurilor pe echipe; în finala campionatului mondial de la Viena, în 1951, și în semifinala campionatului mondial de la București, în 1953.

Cealaltă jucătoare austriacă de faimă mondială Trude Pritzi nu a constituit în ultimii ani o dificultate pentru mine. Cu excepția semifinalei din cadrul probei de simplu femei de la Viena, din anul 1951, cînd două seturi s-au terminat la limită de timp, celelalte întîlniri le-am cîștigat relativ ușor.

Angelica Rozeanu și T. Harasztasi în proba de dublu mixt, în sala Coubertin din Paris, cu prilejul campionatelor internaționale ale Franței din anul 1954.

LES PARTICIPANTS

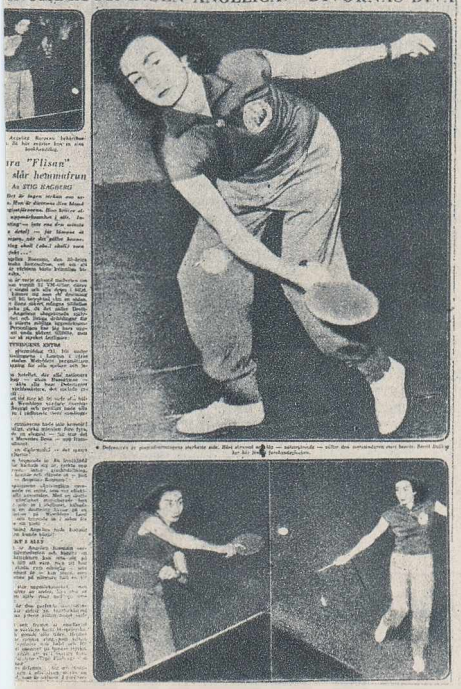
ANGLITERE	SARRE	FRANȚA
1. HADLEY Ann	26. GRAY Mlle	106. BEHRETT Eugénie
2. HADLEY Bern	27. HERBSTHAU Jean	107. BEHRETT Jeanette
3. ROSE Diana	28. NAIMAN Mlle	108. BERN Odet
4. ROSE Elizabeth	29. HENSHOFF Mlle	109. DAVREY Jeanette
5. CRIBBE Ann	30. HOOP PANS	110. DE LA BERTY Jeanette
6. KENNEDY B.	31. BISS	111. DELAY Jeanne
7. LAMBLE E.	32. TROSA Sarah	112. F. GONNIN Yvonne
8. LEACH Jeanes	33. THOMAS	113. F. GONNIN Yvonne
	34. WELF	114. F. GONNIN Yvonne
		115. F. GONNIN Yvonne
		116. F. GONNIN Yvonne
		117. F. GONNIN Yvonne
		118. F. GONNIN Yvonne
		119. F. GONNIN Yvonne
		120. F. GONNIN Yvonne
		121. F. GONNIN Yvonne
		122. F. GONNIN Yvonne
		123. F. GONNIN Yvonne
		124. F. GONNIN Yvonne
		125. F. GONNIN Yvonne
		126. F. GONNIN Yvonne
		127. F. GONNIN Yvonne
		128. F. GONNIN Yvonne
		129. F. GONNIN Yvonne
		130. F. GONNIN Yvonne
		131. F. GONNIN Yvonne
		132. F. GONNIN Yvonne
		133. F. GONNIN Yvonne
		134. F. GONNIN Yvonne
		135. F. GONNIN Yvonne
		136. F. GONNIN Yvonne
		137. F. GONNIN Yvonne
		138. F. GONNIN Yvonne
		139. F. GONNIN Yvonne
		140. F. GONNIN Yvonne
		141. F. GONNIN Yvonne
		142. F. GONNIN Yvonne
		143. F. GONNIN Yvonne
		144. F. GONNIN Yvonne
		145. F. GONNIN Yvonne
		146. F. GONNIN Yvonne
		147. F. GONNIN Yvonne
		148. F. GONNIN Yvonne
		149. F. GONNIN Yvonne
		150. F. GONNIN Yvonne
		151. F. GONNIN Yvonne
		152. F. GONNIN Yvonne
		153. F. GONNIN Yvonne
		154. F. GONNIN Yvonne
		155. F. GONNIN Yvonne
		156. F. GONNIN Yvonne
		157. F. GONNIN Yvonne
		158. F. GONNIN Yvonne
		159. F. GONNIN Yvonne
		160. F. GONNIN Yvonne
		161. F. GONNIN Yvonne
		162. F. GONNIN Yvonne
		163. F. GONNIN Yvonne
		164. F. GONNIN Yvonne
		165. F. GONNIN Yvonne
		166. F. GONNIN Yvonne
		167. F. GONNIN Yvonne
		168. F. GONNIN Yvonne
		169. F. GONNIN Yvonne
		170. F. GONNIN Yvonne
		171. F. GONNIN Yvonne
		172. F. GONNIN Yvonne
		173. F. GONNIN Yvonne
		174. F. GONNIN Yvonne
		175. F. GONNIN Yvonne
		176. F. GONNIN Yvonne
		177. F. GONNIN Yvonne
		178. F. GONNIN Yvonne
		179. F. GONNIN Yvonne
		180. F. GONNIN Yvonne
		181. F. GONNIN Yvonne
		182. F. GONNIN Yvonne
		183. F. GONNIN Yvonne
		184. F. GONNIN Yvonne
		185. F. GONNIN Yvonne
		186. F. GONNIN Yvonne
		187. F. GONNIN Yvonne
		188. F. GONNIN Yvonne
		189. F. GONNIN Yvonne
		190. F. GONNIN Yvonne
		191. F. GONNIN Yvonne
		192. F. GONNIN Yvonne
		193. F. GONNIN Yvonne
		194. F. GONNIN Yvonne
		195. F. GONNIN Yvonne
		196. F. GONNIN Yvonne
		197. F. GONNIN Yvonne
		198. F. GONNIN Yvonne
		199. F. GONNIN Yvonne
		200. F. GONNIN Yvonne

Angelica ROZEANU
Championnă de Mondial
1930, 1931, 1932, 1933, 1934

153 participanți... dar o singură fotografie. În programul oficial al campionatelor internaționale ale Franței pe 1955, singura fotografie reprodușă a fost aceea a Angelicăi Rozeanu, reprezentanta noastră.

INCISDROTTNINGEN ANGELICA - DIVORNAS DIVA

...esa sportivă din toate țările a publicat materiale despre Angelica Rozeanu, campioana lumii la nis de masă. Iată o pagină din ziarul suedez „Expressen”, din 6 decembrie 1954.

... În ultima vreme, un mare progres au realizat surorile Rowe (Anglia) și în special Rosalinda Rowe, pe care, anul acesta, am avut-o adversară în câteva competiții internaționale. Prima oară ne-am întâlnit la Bombay, în India, în cadrul probei pe echipe și în semitala de simplu femei; apoi la București, în finala pe echipe noi. În sezonul acesta, am jucat împreună finala campionatului internațional al Iugoslaviei, al Scandinaviei

și semifinala campionatului internațional al Franței. În general, jocurile dintre noi au constituit un spectacol bun, fără să fie pusă în prea mare dificultate. Din toate întâlnirile am pierdut un set la Bombay și unul la Paris.

Cele mai temute adversare din ultima vreme sînt, însă, jucătoarele japoneze. Ele au apărut pentru prima oară în 1952, la Bombay. Le-am întâlnit numai cu ocazia meciului pe echipe. Cu toate că am pierdut jocul pe echipe, eu am reușit să le înving relativ ușor: pe Nishimura, (care joacă cu o rachetă acoperită cu piele) cu scorul de 2-0 (9,14), și pe Narahara de asemenea cu 2-0 (10,12).

Anul trecut, la Londra, a venit o echipă formată din alte jucătoare. Am întâlnit doar două din ele: în șaisprezecimi pe Goto, pe care am învins-o cu 3-0, iar în finală pe Tanaka. Primele seturi, pînă m-am obișnuit cu sistemul japonezei Tanaka, au mers ceva mai greu și s-au terminat la scoruri destul de strînse. În setul patru, însă, am reușit să mă apăr mai sigur și l-am cîștigat cu 21-9. Am observat, cu ocazia acestui meci, că jucătoarelor japoneze nu le convine să le răspunzi cu mingi „tăiate”, ci preferă mingile care le permit să intre în contraatac, lovitură pe care o posedă foarte bine. De aceea m-am limitat la un joc de apărare, atacînd rar și foarte puternic. Numai atunci cînd reușeam s-o aduc într-un colț al mesei atacam în partea opusă.

Îmi pare rău că n-am avut ocazia să mă întâlnesc și cu celelalte două jucătoare japoneze. Dar probabil că foarte curînd, în campionatul mondial pe anul 1955, ce va avea loc la Utrecht (Olanda), în această lună, voi avea această ocazie. Cam acestea sînt, pe scurt, cele mai importante întâlniri internaționale pe care le-am susținut. Eu am participat la ele cu dorința arzătoare cu care mă pregătesc și acum, în vederea jocurilor de la Utrecht, de a apăra culorile patriei, de a aduce Republicii noastre Populare gloria sportivă.

Dacă am face o listă a fotbalistilor austrieci emigrați în ultimii ani în Franța, cifra lor s-ar ridica aproape la 20. Și dacă am face acest lucru numai cu jucătorii care au evoluat în reprezentativa Austriei, aproape că s-ar putea alcătui o „națională” austriacă în Franța! Happel, Melchior I, Brinek, Stojaspal I, Aurednik sînt numai cîțiva dintre fotbalistii austrieci care joacă azi în diferite cluburi profesionale franceze.

În căutarea de cîștig, fotbalistii austrieci și-au încercat norocul și în Franța, unde li s-a promis, la început... marea cu sarea. Dar, o dată ajunși la noiilor lor patroni, austriecii au gustat din plin cupa amărăciunii. Visul lor de a se îmbogăți într-un sezon s-a spulberat, contractele încheiate și sumele promise nefiind respectate de către verșii lor patroni. În schimb, meciurile jucate au fost epuizante și nu puțini dintre jucătorii racolați au suferit accidente grave.

Internaționalul Brinek a acordat, nu demult, un interviu unui ziarist austriac aflat în Franța. Iată ce a declarat el în privința „aventurii” sale (n.r. Brinek joacă în echipa Monaco din prima divizie franceză de fotbal):

„Anul trecut, am cîștigat 8 meciuri la rînd. Jucam de obicei înaintaș sau half și am marcat cele mai multe goluri pentru echipa Monaco. Apoi adversarii au început să mă cunoască. În fiecare meci mă păzeau cîte 2-3 jucători, așa că aproape nu puteam face o mișcare. Totuși, ei n-au reușit să mă „țină” și au început să mă lovească la picioare. Anul acesta n-am jucat toate meciurile, din cauza unei contuzii la gleznă și genunchi.”

Și pentru a dovedi cele spuse, Brinek își ridică pantalonul și arată genunchiul tumefiat grav.

„Să vă spun sincer, fotbalul francez este scăzut ca valoare. Rar vezi o pasă precisă, un joc tehnic înalt...” adaugă el. De altfel, nu trebuie să ne mire acest fapt, cînd știm că echipele profesionale franceze sînt alcătuite din diferite „vedete” străine, adunate de prin toate colțurile lumii, cînd scopul acestor aventurieri este unul și același: să cîștige bani, cît mai mulți bani. Or, salariul „merge” și atunci cînd echipa pierde...

Dar Brinek a avut o mare deziluzie și în ce privește salariul. „În Franța, viața este foarte scumpă. Numai chiria pentru o locuință modestă mă costă 50% din leafă. În bani austrieci, îmi rămîn circa 2000 șilingi, care abia îmi ajung pentru întreținerea familiei. Dar să vă povestesc o întimplare recentă. E vorba de soarta tristă a unui fotbalist din Monaco; el a murit în cea mai neagră mizerie, iar soția sa n-a avut banii necesari nici măcar pentru cheltuielile de înmormîntare. Și, bineînțeles, patronii nici n-au vrut să audă de vreun ajutor acordat văduvei. Noi, jucătorii de la Monaco, am donat fiecare cîte 10.000 de franci și am susținut un joc la Nisa cu echipa Strasbourg, ale cărui încasări au fost de asemenea donate văduvei!

Anul viitor, mă voi întoarce în patrie. Știu că voi veni fără nici un ban. Dar tot mai bine este acasă, decît muritor de foame, în străinătate.”

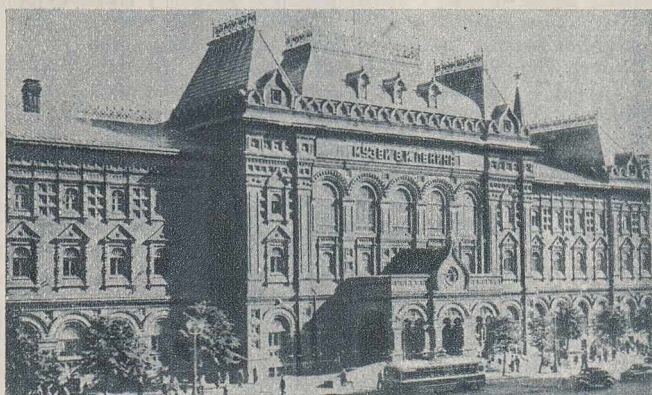
Brinek are multă dreptate cînd confirmă aceste realități ale carierei inevitabile sportivului profesionist. Desigur că orice comentariu suplimentar este de prisos.

Răspundem cititorilor

UN TEZAU AL PROLETARIATULUI DIN ÎNTREAGA LUME

Muzeul central „V.I. Lenin” din Moscova.

Tov. Venențiu Aurelia, bibliotecară la Biblioteca populară nr. 35 din București, și-a exprimat dorința de a citi în „Flacăra” un scurt articol despre Muzeul Central „V. I. Lenin” din Moscova.

Ompunătoare clădire domină Piața Republicii din Moscova. Aci se află Muzeul Central „V. I. Lenin”, unde sînt păstrate comori dintre cele mai prețioase ale leninismului. Organizat din inițiativa lui I. V. Stalin, Muzeul Central „V. I. Lenin” a fost deschis pentru vizitatori la 15 mai 1936. Aci se află centralizate în număr mare materiale culese de-a lungul anilor și păstrate cu dragoste și grijă în diferite muzee și biblioteci ale țării. O serie de exponate au fost primite chiar și de peste hotare de la prieteni și discipoli ai marelui Lenin. Multe documente prețioase, fotografii, scrisori și obiecte personale au fost dăruite muzeului de

către rudele lui Vladimir Ilici. Toate laolaltă formează un tezaur de neprețuit, din care numai o parte este expusă de altfel în standurile muzeului, răspândite în cele 21 saloane ale impunătoarei clădiri din Piața Republicii.

În fiecare din aceste standuri se reflectă, pe etape, viața lăunnică și de luptă și de clocot revoluționar a genialului întelemeilor al Partidului Comunist și creator al primului stat socialist, V. I. Lenin.

Tablourile, fotografiile și documentele din prima sală redau specificul mediului în care a crescut Lenin, arată formarea lui ca marxist, ca activist politic. Iată un raft cu cărțile bibliotecii lui de școală. Printre autori, se numără: Pușkin, Lermontov, Turgheniev, Cernișevski, Dobroliubov, Nekrasov. Și tot aici veți întâlni volumul I al Capitalului lui Karl Marx, pe care Lenin începuse să-l studieze încă de pe vremea cînd era elev al liceului din Simbirsk. Tinărul Vladimir

Ulianov se afla încă de atunci sub influența ideilor înaintate ale democraților-revoluționari ruși și ale literaturii clasice ruse și universale.

Săliile următoare sînt închinare luptei lui Lenin pentru făurirea partidului revoluționar al proletariatului. Prin nenumărate exponate cuprinzînd manuscrise, conpecte, primele ediții în original ale operelor lui V. I. Lenin, cărți, broșuri, corespondență, ziare bolșevice cu articolele lui înflăcărâte, manifeste, fotografii, obiecte personale și un mare număr de celebre picturi, sculpturi și lucrări de artă populară, muzeul reînvie în imaginea vizitatorilor chipul genialului strateg al revoluției socialiste, redînd aspectele cele mai însemnate ale istoriei glorioase a Partidului Comunist.

Nu mai în primii zece ani ai existenței sale, muzeul a fost vizitat de 7 milioane de persoane. Zilnic el este vizitat în medie de 1500-2000 de persoane, în zile de sărbătoare numărul vizitatorilor ridicîndu-se chiar la 8.000 persoane.

Muzeul „V. I. Lenin” este vizitat cu cel mai mare interes de străinii care vin la Moscova.

În sala de conferințe a muzeului, se țin lecții și referate și se pot viziona filme documentare și artistice din viața și activitatea lui V. I. Lenin și a discipolului și continuatorului său, I. V. Stalin. Zilnic se dau consultanți individuale privind istoria partidului sau viața și activitatea lui V. I. Lenin.

După modelul Muzeului „V. I. Lenin” din Moscova a fost organizat acum doi ani Muzeul „V. I. Lenin” din Praga și, la începutul acestui an, Muzeul „V. I. Lenin-I. V. Stalin” din București, ambele muzee fiind azi însemnate lăcașuri de studiere a măreții învățăturii marxist-leniniste, de însușire și aplicare a experienței P.C.U.S. în făurirea vieții noi, socialiste.

— aproximativ 75.000 oameni — sînt considerați cetățeni germani. Tocmai de aceea, Uniunea Sovietică, apărînd interesele păcii și securității în Europa și interesele poporului austriac însuși, luptă cu consecvență pentru o astfel de reglementare a problemei austriece, care să excludă primejdia reînfipturii Anschlussului, primejdia atragerii Austriei în coalițiile militare dominate de Statele Unite și care să asigure cu adevărat existența și trăinicia unei Austrie democratice, independente și iubitoare de pace.

Pe măsura trecerii timpului s-a văzut că puterile occidentale, în frunte cu S.U.A., nu au nevoie de o Austrie democratică, liberă și cu adevărat independentă, așa cum se stabilise la Moscova în 1943. Ca și în Germania, ele caută să obțină o Austrie în care calea reacțiunii și fascismului să fie din nou deschisă și care să poată fi ușor transformată într-o bază militară americană, într-o țară aservită proiectelor provocatoare și agresive urzite de cercurile imperialiste din occident, față de Uniunea Sovietică și de țările de democrație populară. Așa se explică faptul că asupra Austriei au fost extinse prevederile înrobitoare ale planului Marshall, că în zonele occidentale din Austria nu au fost luate nici una din măsurile de denazificare și democratizare prevăzute la sfîrșitul războiului, că au început a fi urzite planuri pentru atragerea Austriei în coaliția militară agresivă a Atlanticului de nord, că unele măsuri în vederea remilitarizării Austriei au și fost luate de pe acum. Acelorași planuri li se datorește faptul că Austria a fost transformată, în zonele ei de ocupație occidentale, într-un azil al lepădaturilor fasciste și al altor trădători de patrie fugiți din țările de democrație populară.

În prezent, principala primejdie care amenință Austria este creată de perspectiva renașterii militarismului în Germania occidentală în baza acordurilor de la Paris. Reaparitia militarismului german pe scena istoriei este sinonimă cu reaparitia primejdiei de cîtopire a Austriei. Ca și pe vremea lui Hitler, primejdia unui nou Anschluss (anexarea forțată a Austriei de către Germania) plutește în aer. De astă dată însă, realizarea Anschlussului ar fi subordonată nu numai telurilor expansioniste și revanșarde vestgermane, dar și proiectelor agresive ale Statelor Unite, care patronază și dirijează clica de la Bonn. Anschlussul ar însemna astăzi în primul rînd atragerea Austriei în rețeaua coalițiilor agresive americane. Politica Anschlussului și-a găsit o expresie elocventă într-o hotărîre luată, nu demult, de tribunalul administrativ vestgerman, potrivit căreia austriei care locuiesc pe teritoriul Germaniei occidentale

— aproximativ 75.000 oameni — sînt considerați cetățeni germani. Tocmai de aceea, Uniunea Sovietică, apărînd interesele păcii și securității în Europa și interesele poporului austriac însuși, luptă cu consecvență pentru o astfel de reglementare a problemei austriece, care să excludă primejdia reînfipturii Anschlussului, primejdia atragerii Austriei în coalițiile militare dominate de Statele Unite și care să asigure cu adevărat existența și trăinicia unei Austrie democratice, independente și iubitoare de pace.

În raportul ținut la 8 februarie 1955 în fața Sovietului Suprem al U.R.S.S. și în întrevederile avute ulterior cu ambasadorul Austriei la Moscova, V. M. Molotov a expus din nou poziția Uniunii Sovietice în chestiunea Austriei. El a arătat că, la încheierea tratatului de stat cu Austria, trebuie să fie găsită o soluție care să excludă posibilitatea unui nou Anschluss, ceea ce implică adoptarea de comun acord de către cele patru puteri a unor măsuri în problema germană. În acest caz, retragerea din Austria a trupelor celor patru puteri ar putea fi realizată fără să se aștepte încheierea tratatului de pace cu Germania. În afară de aceasta, Austria trebuie să-și asume obligația de a nu intra în nici un fel de coaliții sau alianțe militare îndreptate împotriva oricărei puteri care a luat parte cu forțele sale armate la războiul împotriva Germaniei hitleriste și la eliberarea Austriei. De asemenea, Austria nu trebuie să admită crearea pe teritoriul său a unor baze militare străine. U.R.S.S. se pronunță pentru convocarea neîntîrziată a unei conferințe a celor patru puteri care să examineze cu participarea Austriei, atî problema încheierii tratatului de stat cu Austria. După părere guvernului sovietic, ratificarea acordurilor de la Paris, deschî zînd calea reînvierii militarismului în Germania occidentală mărește primejdia înfipturii Anschlussului ce amenință independența Austriei.

Acestea sînt căile clare și realiste pentru rezolvarea problemei austriece. Ele răspund intereselor generale ale păcii și interesele poporului austriac. Pentru discutarea căilor de rezolvare a problemei Austriei, i invitația guvernului sovietic, delegația guvernamentală austriacă a vizitat recent Moscova

CĂILE REZOLVĂRII PROBLEMEI AUSTRIEI

Tovarășul Gheorghe Marinaș, turnător la Cooperativa Carosierilor din București, dorește să i se arate care sînt în prezent căile pentru rezolvarea justă a problemei Austriei.

Incă înainte de sfîrșitul celui de al doilea război mondial, Uniunea Sovietică, Statele Unite și Anglia au luat hotărîrea comună, înscrisă în declarația publicată la 1 noiembrie 1943 la Moscova, să restabilească independența Austriei după eliberarea ei de sub cîtopirea hitleristă.

La sfîrșitul războiului, marile puteri, reunite în conferința de la Potsdam, au hotărît ca pînă la rezolvarea situației Austriei, adică pînă la încheierea tratatului de stat cu această țară, Austria să fie ocupată de trupe ale U.R.S.S., S.U.A., Angliei și Franței. Potrivit acestei hotărîri, în 1945, Austria, a cărei întindere este de aproape 84.000 kilometri pătrați și a cărei populație trece de 7 milioane de oameni, a fost împărțită în patru zone de ocupație. Și orașul Viena a fost împărțit în patru sectoare de ocupație, în afară de un raion central care este administrat în comun de cele patru puteri.

Această situație se aseamănă deci cu aceea creată după război în Germania. Spre deosebire de Germania, împărțirea în zone de ocupație nu a dus însă în Austria la scindarea administrativă și politică a țării. În Austria, s-a constituit și există și astăzi un singur guvern central, a cărui autoritate e recunoscută de toate

puterile de ocupație și se exercită în întreaga țară.

Situația Austriei nu a putut fi reglementată însă pînă acum, deși de la terminarea războiului au trecut aproape zece ani. Ca și în Germania, aceasta s-a întâmplat din pricina atitudinii adoptate după război de puterile occidentale. Multă vreme,

încheierea tratatului de stat a fost împiedicată de stăruința cu care Statele Unite, Anglia și Franța au căutat să îndeparteze din tratat orice prevederi cu privire la asigurarea drepturilor democratice ale poporului austriac. De asemenea, aceste puteri au încercat să încalce în mod grosolan drepturile Uniunii Sovietice

Pancarte de acest fel pot fi văzute în diferite regiuni ale Austriei ocupate de americani. Pancarta din fotografia noastră a fost așezată de patrioții austrieci în Piața Karlskirche din Viena și poartă inscripția: „Americani, cărați-vă acasă! Trăiască o Austrie independentă!”

DESPRE IAROVIZAREA CARTOFULUI

Prin materialul de mai jos, răspundem tov. Martin Gheorghe, mecanic-șef la întreprinderea „Fraga” din București, care ne-a cerut să-i arătăm ce este iarovizarea cartofului și ce rezultate dă ea.

Iarovizarea cartofilor este cea mai bună metodă agrotehnică pentru producerea cartofilor timpurii și pentru sporirea producției la hectar. Prin această metodă, realizîndu-se o scurtare a perioadei de vegetație cu 10-15 zile, se obține un răsărit rapid și uniform al plantelor, o creștere și dezvoltare rapidă și viguroasă, o producție de tuberculi timpurie. Plantele de cartofi provenite din tuberculi iarovizați, folosind din plin condițiile foarte favorabile de umezală, căldură mai potrivită și hrană abundentă din perioada de primăvară și început de vară, dau o productivitate mult sporită față de

cele provenite din cartofi neiarovizați.

Metoda aceasta înaintată, elaborată de academicianul Lisenk are o importanță deosebită mai ales pentru regiunile sudice și cîmpie, unde cartoful, din cauza timpului prea călduros și secet din lunile de vară, nu rodește bine și degenează repede. Or, pr iarovizare, scurtîndu-se perioada de vegetație a plantei, formarea tuberculelor se face mai devreme în lunile mai ploioase și mai puțin călduroase, în iunie și începutul lui iulie.

Iarovizarea este o măsură agrotehnică absolut necesară pentru duceri la îndeplinire a sîmînții, de toate regiunile țării. Cartofii sîmînții neiarovizați, fiind plantați vara, răsărit tîrziu, cresc încet și nu reușesc să dea recoltă bună în perioada scurtă ce mai rămîie din timpul favorabil.

Această metodă constituie, același timp, și un mijloc sigur și practic pentru alegerea car

Sub îndrumarea brigadierului, colectiviști de la G.A.C. „Flacăra Roșie”, din com. Soldanu, regiunea București, pregătesc cartofi dintre cei mai buni pentru a fi iarovizați, în vederea însămînțării.

flilor buni de sămînță. În lătu-rindu-se în timpul iarovizării toți tuberculii neîncolțiți, degenerați, cu colți subțiri, filioși și bolnavi, se ajunge la obținerea unor culturi fără colți, cu plante viguroase, capabile să dea recoltă mare și bună. În același timp, cartofii iarovizați, rezistind mai bine la frig, pot fi plantați mai devreme, adică atunci cînd în pămînt se realizează, timp de cîteva zile, o temperatură de 6-7°C. Un alt avantaj al iarovizării este economia ce se poate realiza la cartofii de sămînță, prin tăierea de-a lungul, în jumătăți, a tuberculilor mari (peste 80 gr.) iarovizați.

Am vorbit pînă acum de avantajele iarovizării. Acum să vedem în ce constă ea. Principiul pe care se bazează e acela al încolțirii la lumină a cartofilor, timp de 30-45 zile, deci o

fortare făcută după anumite reguli tehnice raționale. Prin această fortare la lumină și temperatură favorabilă, tuberculii dau colți groși, viguroși, tari și diferit colorați, după soi. La partea de jos a colților apar mici umflături albicioase, din care la 3-5 zile după plantarea cartofilor în pămînt, pornesc viitoarele rădăcini; apariția acestora face ca tuberculii să se înrădăcineze mai repede, să absoarbă din timp și din belșug hrana și umezeala solului.

Iarovizarea cartofilor cuprinde două etape. În prima, fortarea tuberculilor se face la întuneric timp de 7-10 zile, la 12-15°C, pînă apar colți mici, albicioși, de 2-3 mm. În cea de a doua etapă, fortarea se face la lumină, la temperatura de 12-17°C, timp de 20-25 zile, pînă la obținerea de colți groși, viguroși, lungi de 0,5-1 cm.

Iarovizarea cartofilor de sămînță se poate face în mai multe feluri: în camere încălzite și luminoase, în paturi de răsădnită și chiar afară, pe pămînt. Cea făcută în camere (în lădite speciale, pe rafturi, sau jos, pe podea) și mai ales cea în paturi de răsădnită, se folosește mai mult pentru culturile extra-timpurii și atunci cînd nu sînt decît puțini cartofi pentru plantare. Reușita iarovizării trebuie asigurată prin menținerea temperaturii recomandate, prin lumină multă și aerisire cit mai bună.

În ce privește succesele dobîndite prin folosirea iarovizării, ele sînt dovedite prin practica cultivatorilor de cartofi din toate regiunile țării, cit și prin numeroase rezultate experimentale. Astfel, în urma experiențelor făcute la Institutul nostru, prin iarovizarea cartofilor de sămînță din soiul Săpunar, s-a obținut un spor de recoltă de 8.000 kg/ha (66%), iar la soiul Frînhote (foarte timpuriu), de 200%.

zate în mai multe șiruri paralele, la distanță de 300-400 metri.

În Uniunea Sovietică este în curs de realizare un plan de grandioase proporții pentru transformarea climatei întregii regiuni dintre Urali, Marea Caspică și Volga, și dincoace de Volga, peste Don și Nipru. Planul prevede opt perdele principale mai late, împinse cu o serie de perdele secundare. Prima perdea principală este lungă de 1.080 km și se întinde de la Guriev, de pe fîr-mul Caspic, pînă la Ciakalov, în Urali. Alături de perdelele de protecție, în acest uriaș plan, un loc de frunte au irigațiile, care ameliorează, la rîndul lor, condițiile climatice.

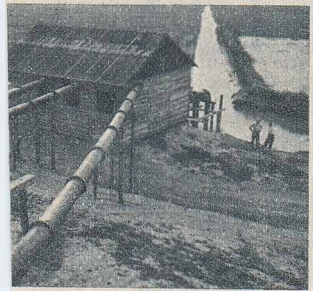
Perdelele de protecție, canalele de irigație, precum și asolamentele — metodele științifice de lucrare a solurilor — produc o schimbare a climatei în mic, o microclimă. Dacă, însă, acestora li se dă proporțiile uriașe mai sus arătate, se ajunge, firește, la o modificare a climatei, în mare.

Viitorul folosirii pașnice a energiei atomice ne rezervă extraordinare posibilități și în ce privește schimbarea climatei. Iată, bunăoară, regiunile polare. Cantitatea de căldură ce parvine acolo de la soare, în cursul unei zile de vară, este destul de însemnată. Totuși, temperatura se menține în jurul lui 0°, deoarece căldura primită este aproape în întregime consumată pentru topirea gheții și a zăpezii. Topirea gheții cu ajutorul energiei atomice va duce la ridicarea cu mult a temperaturii aerului și prin urmare la îndulcirea climatei și în regiunile temperate pînă unde ajung masele de aer arctic. O altă realizare care se va putea obține cu ajutorul energiei atomice este aceea a schimbării direcției curenților marini, care influențează clima coastelor pe care le scaldă.

Dar cite alte lucruri extraordinare nu se vor mai putea realiza în domeniul schimbării climatei, prin folosirea pașnice, creatoare, a energiei atomice!

CUM POATE FI SCHIMBATĂ CLIMA

La întrebarea tov. Erdős Toma din Brad, reg. Hunedoara, „cum se schimbă clima și cum poate fi influențată?” — ne-a răspuns tov. N. Andrișoiu, de la Direcția Generală Hidrometeorologică.

În tînsul Bărăganului, stațiunile de ompare a apei în canalele de irigație e uă odăreale, cum este și aceasta e la gospodăria agricolă de stat „Ionuță” din comuna Petroiu, regiunea Constanța, contribuie și ele la schimbarea climatei.

De-a lungul nenumăratelor secole pe care le-a trăit, pămîntul nostru a suportat multe și mari modificări în climă, pe toată suprafața sa; caracteristice acestor schimbări a fost perioadele de răcire și încălzire. Observațiile și studiile meteorologice ne arată că azi se mai produc schimbări de climate. S-a observat, de pildă, în perioada 1919-1938 a avut loc un proces de încălzire în Oceanul Înghețat de Nord și chiar la titudini temperate. La Teninad, în Finlanda și în alte părți, zilele s-au scurtat și au devenit ai blînde. Aceste schimbări sînt funcție de cantitatea de radiații solare care ajunge la suprafața pămîntului și care e, în măsura, determinată de schimbările ce intervin în soare în transparenta atmosferică. Un exemplu de felul cum modificările în transparenta atmosferică pot influența clima ni-l oferă vulcanul Katmai, în

1912, an după care s-au observat veri răcoroase din cauza cenușei aruncate în atmosferă de vulcan.

O mare importanță în determinarea climatei unei regiuni de pe glob o au și curenții de aer care circulă în atmosferă, atît la sol, cit și la înălțime. În baza actuală a meteorologiei, se cunosc centrii de acțiune care dirijează masele de aer și se poate chiar prevedea nașterea acestor centri, precum și căile și transformările pe care le urmează masele de aer.

În fața tuturor modificărilor și vitregirilor climatei, milenii de-a rîndul omului a stat neputincios. Astăzi, însă, prin cunoștințele de care dispune, el poate influența asupra climatei. Începutul în această privință l-au făcut oamenii sovietici, care au obținut pînă în prezent și cele mai mari realizări. Deși mijloacele folosite pînă azi nu pot influența circulația generală a atmosferei, totuși, cu ajutorul lor, s-a putut și se poate modifica clima pe porțiuni limitate. Unul dintre aceste mijloace îl reprezintă perdelele forestiere de protecție, folosite în agricultură, pentru menținerea umezelii aerului. Pentru a arăta mai clar rolul vegetației în problemele de meteorologie, vreau să dau un exemplu. Iată: un fag bătrîn evaporă prin frunzele sale circa 9.000 kg apă în cursul unei veri. În aceeași perioadă, un hectar de pădure de fag evaporă 3.600.000 kg apă. Aerul încărcat de umezeală, ridicîndu-se apoi în sus, poate da naștere nori albi buclălați—cumuluși—de timp frumos. sau acelor nori negri ce dau ploile rezpezi de vară. Pădurea și, respectiv, perdelele de protecție joacă, de asemenea, un rol important în micșorarea iuteții vîntului. S-a constatat că ele pot realiza această reducere pînă la un sfert din viteza inițială a vîntului. De asemenea, zăpada se poate acumula în cea parte a pădurii opusă direcției vîntului, constituind un rezervor de apă pentru sol.

Cercetările sistematice întreprinse în U.R.S.S. au stabilit că zona pînă la care se întinde influența pădurii nu depinde de suprafața pe care ea o ocupă. Această constatare a îngăduit folosirea perdelelor de pădure ase-

TEATRELE DE PĂPUȘI

Tovarășă Constanța Bărbulescu, elevă la Școala medie tehnică comerț și cooperatie din București, ne roagă să-i dăm cîteva date despre teatrele de păpuși din țară. Pentru a-i satisface dorința, publicăm micul reportaj de mai jos.

Aș vrea să povestesc la început o istorioară adevărată, care s-ar putea intitula „Te-a ris păpușa”.

Ați auzit oare de satul Bicăci din regiunea Oradea? Păpușarii orădeni o cunosc bine din popasul pe care l-au făcut într-o zi aici, cu ptea „Ianoș Viteazul”. Se pare că pînă atunci sătenii nu mai văzuseră păpuși jucînd pe scenă și s-au veselit mult urmărind cum capătă viață aveau micile păpuși.

Cînd au venit a doua oară în sat, actorii orădeni le-au rezervat noilor lor prieteni o surpriză: păpușile au vorbit atunci, în graiul lor glumeț, despre cotașii și lenesii din comună, despre cei ce nu și predaseră cotele, într-un cuvînt — nu s-au stîit să arate cu degetul tot ce era încă vechi și înapoiat în viața satului. Au ris atunci din toată inima sătenii, privind cum pălesc cei satirizați de păpuși, și au avut grijă să treacă pe-acasă la cei ce nu și văzuseră spectacolul, ca să-i

Ilidkó Kovács, regizoarea Teatrului de păpuși din Cluj, și Fajanko, păpușa creată de ea.

anunțe, bătîndu-le în poartă: „Te-a ris păpușa”.

Se pare, povestesc bicacienii, că nu le-a prea fost pe plac acestora risul păpușilor și că au luptat ca, la următoarea vizită a teatrului, să poată privi, cum se spune, deschis și fără sfială în ochii păpușilor.

O istorioară mică, dar adevărată, care de bună seamă nu este singura de acest fel.

În locul paravanului scund, ce închipuia odinioară scena, și a bătrînului flășnetar ce înlocuia actorii și orchestra, păpușile au astăzi, în întreaga țară, 19 teatre adevărate — cu actori și regizori, cu pictori scenografi și localuri în centrul unor orașe mari ca București, Cluj, Iași, Tg. Mureș, Timișoara, Oradea, Botoșani, Bacău, Galați. Zeci de mii de copii din sate și comune îndepărtate ale țării așteaptă astăzi cu înfrigurare repetatele vizite ale teatrelor de păpuși din orașele apropiate, pentru a afla povestea lui „Ciuk și Ghek” ori a lui „Stan Bolovan”, a „Artiștilor păduri”, ori a lui „Ludas Maty” a „Fraților Liu” ori a lui „Triacă vinlicnică” și multe alte povești vii și atrăgătoare. Și atîtădată copiii iubeau mult păpușile și — s-o mărturisim — nu numai copiii. Dar pe atunci le vedeau rar, mereu mai oroposite și mai amărîte. Cine, însă, dintre cei care au văzut spectacolul

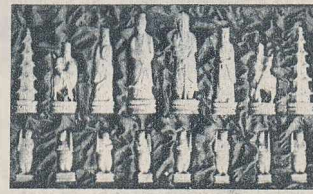
„Umor pe sfiori” nu l-a îndrăgit pe Tăndărică, băiețașul bucureștean vioi și isteț? Ori cine nu o știe pe Fajanko, păpușica cu limbă ascuțită de care au început să se teamă toți birocratii, lenesii și sperțarii clujeni? Cine l-a putut uita pe sfătosul Moș Glumici din Craiova, care își împletește gluma cu usturimea urzicii?

Păpușile acestea vii și grăitoare au ajuns cei mai buni prieteni ai micilor spectatori, ba chiar și ai părinților.

Datele statistice par seci, dar au graiul lor simplu și convingător: într-un singur an, anul 1954, păpușile au prezentat 3.500 spectacole în fața a 800.000 de spectatori. Dar fără îndoială că ceea ce emoționează cel mai mult sînt oamenii, artiștii acestia noi care iubesc cu pasiune păpușile și arta lor, care își pun tot sufletul și toată pricepera în această artă. Cine îi cunoaște, îi și îndrăgește, pe creatorul lui Moș Glumici, Horia Davidescu, ori pe regizoarea Florica Teodoru din Timișoara, pe mînuitoarea Marcela Dăneleanu din Ploesti, ori pe Ilidkó Kovács și Ana Brie din Cluj; îi îndrăgește și îi admiră pe talentați artiști ai Teatrului „Tăndărică”, Dorina Tănăsescu, Antiona Papazicopol, Justin Grad, Carmen Stamatide și alții care au realizat spectacole atît de valoroase.

CÎT DE VECHI ESTE ȘAHUL

Tov. Mihai Gheorghe, din anul III al Școlii hidrometeorologice din București, întreabă cît de vechi este șahul. I răspundem prin materialul de față.

Piesele albe ale unui frumos joc de șah sculptat în fildeș. El aparține artei chineze și se găsește la Muzeul de Artă al R.P.R., Galeria Orientală.

Apariția șahului se pierde în negura vremurilor și este inconjурată de o seamă de legende pline de farmecul caracteristic al povestirilor orientale, dar a căror veridicitate istorică este foarte discutabilă. Totuși, cîteva manuscrise scrise și, mai ales, numeroase relații din literatura veche persană și arabă permit stabilirea destul de exactă a epocii apariției șahului în India și Iran.

Cel mai vechi document în care se amintesc despre șah este un mic roman istoric persan, intitulat Karmanah, scris în timpul domniei regelui Cosroes II (590-628). Istorisind povestea printului Ardeșir, autorul necunoscut ne informează că „în tinerețea sa, Ardeșir era mai abil în jocul cu mingea, în călărie, în șah (Ciatrang), în vînătoare și în alte arte cavaleresti, decît toți tovarășii săi”.

Un alt document, datînd din prima jumătate a sec. al VII-lea, este un poem în limba sanscrită, al lui Bana, descoperit în 1898 în valea Gangelul, la nord de Cawnpore. În el se atribuie regelui Harscha (618-650) o deosebită dragoste pentru pace. În timpul domniei sale, n-ar fi avut loc nici un alt război, decît între albinele stringătoare de miere. Nu s-au tăiat alte picloare, decît ale versurilor și nu au existat alte armate (Ciatranga), decît pe tabla de 8x8 căsute (Aștapada).

Dacă adăugăm acestor relații diversele descrieri ale șahului existente în literatura persană, în special cele din „Șahnameh” (Cartea regilor), a cunoscutului poet Firdusi, în care apariția acestui joc este, în general, situată în timpul domniei lui Cosroes I (532-578), devine clară concluzia la care au ajuns toți cercetătorii, anume că șahul a apărut în India, în a doua jumătate a sec. al VI-lea, fiind cîrînd cunoscut și în Persia, țară în care s-a răspîndit foarte repede.

La această concluzie contribuie și asemănarea denumirilor. Numele indian de Ciatranga (care înseamnă armată) s-a transformat în persanul Ciatrang, din care arabil au făcut apoi Satrandj. De asemenea, păstrarea denumirii Arabe de Pil (Elefant) arată originea indiană a jocului, deoarece în Persia nu există elefanți.

Desigur, este foarte posibil ca jocul indian Ciatranga să fi evoluat dintr-un alt joc, mai simplu, despre care însă nu știm

nimic. Este însă aproape sigur că Ciatranga, în forma în care a trecut în Persia, nu a fost cunoscut în India înainte de sec. al VI-lea. Lucrul acesta este confirmat de faptul că Fa-hien, un călător chinez care a vizitat India între 399-444 și a descris amănunțit țara și obiceiurile, nu pomeneste nimic despre Ciatranga.

Ce s-a întîmplat mai departe, cum a ajuns șahul în Europa, este ușor de stabilit. Arabii au cucerit Persia (640-650), au învățat jocul, și epoca de strălucire a imperiului arab a coincis cu o răspîndire și o popularitate excepțională a șahului. Manuscrisele arabe amintesc despre jucători cu faimă, care au jucat chiar „orb” (fără să vadă tabla). Pe la 850, Al-Adli scrie prima carte de șah, care cuprinde un foarte valoros capitol, din punct de vedere istoric, asupra diferențelor existente în timpul său între regulile de joc persane și indiene. De la arabi, șahul a fost învățat de spanioli și italieni, răspîndindu-se apoi în toată Europa.

Este interesant de remarcat că în Rusia șahul a pătruns direct, din Persia, prin intermediul poezilor mongole din Asia centrală. Astfel se explică denumirile arabe și persane: Ferz (de la Fersin), în loc de Damă, iar Nebunul se numește Slon, adică elefant, traducînd astfel în rusete vechea denumire indiană și persană.

Poate că unii sahiști vor fi puțin contrariați de constatarea că șahul nu este cel mai vechi dintre jocuri (săpături făcute în insula Cipru au dat la iveală probe despre existența unui joc asemănător cu damele, încă la 4200 î.e.n.), dar nu e nimic de făcut — aceasta este realitatea istorică! Și, înafară de aceasta, chiar cu o „vîrstă” mai redusă, șahul rămîne la fel de interesant și captivant ca pe vremea cînd regele Cosroes și-a adunat înțeleptii ca să-i pătrundă secretele, după cum ne povestește cu tîlc Firdusi...

Pe unii „savanți” din apus, sălbăticia omului primitiv îi atrage nu ca pe niște cercetători științifici, ci ca pe niște... viețuitoare dornice a reînvia traiul trogloditilor. Tocmai de aceea nu demult, un grup de speologi¹⁾ brita-

perci speciale, costite sugerând coastele de dinozaur etc. În loc de farfurii și tacâmuri au fost folosite tigve, oase și coarne de animale...

Cum întrunirea a decurs, se pare, în optime condiții,

Un aspect din timpul „splendidului” dezmăț „neanderthalian”...

nici au organizat în cele mai mici amănunte, într-o peșteră din Chislehurst (comitatul Kent, Anglia), o întrunire „științifică” în stil... „epoca de piatră”. Pentru asigurarea desfășurării întrunirii într-o atmosferă cât mai autentică, demnă de omul de la Neanderthal, onorabili speologi au venit desculți și... îmbrăcați în piei de animale. De asemenea, pentru o cât mai „științifică” asemănare cu strămoșul omului, participanții și-au pus peruci cu plete nepieptănate și, în loc să vorbească, au scos tot timpul sunete ininteligibile, asemănătoare cu ale maimuțelor. Banchetul de la fine a fost și el pe potriva „întrunirii”. În miriturile permanente „științifice” „savanții” s-au ospătat cu delicatose „preistorice”: pere pădurețe, scoici și ciu-

grupul de „savanți” speologi, va face probabil, pe baza ei, diferite constatări „științifice” de cea mai mare importanță...

(după revista maghiară „Béke es Szabadság”)

¹⁾ Speologia este știința care se ocupă cu studiul cavităților subterane (peșteri, caverne etc).

SOLUȚIA PROBLEMEI DE ȘAH de L. KNOTEK

După „cheia” 1. Da1-g7!! negrul se află în Zugzwang. Într-adevăr albul nu amenință nimic și dacă negrul n-ar fi obligat să mute, albul n-ar putea da mat în 3 mutări. Dar oricare mutare a negrului îi strică poziția bună de apărare, permițând o serie de variante frumoase: 1... Re7 2.c8N) R: a8 3.Da1 mat; 1R...a8 2.c8D + Cb8 3.D:b8 mat; 1...Ca5 2.c8D + 1R:c8 3.D:c7 mat; 1...Re8 2.Dg2) C-ori unde 3.Cb6 mat; 1...Re6 2.D:d7 Re5 3.Db5 mat; 1...Rc6 2.c8D + R: d6 3.De: d7 mat.

DRUMUL SPRE STELE...

Konstantin EDUARDOVICI TIOLKOVSKI (1857-1935)

Orizontal: 1) Navigația care formează obiectul astronautice, știință creată de K. E. Tioikovski. 2) Materie incandescentă ce ținește din interiorul globului pământesc — Particulă a cărei dez-agregare e singura forță capabilă să asigure unei rachete viteza necesară zborului cosmic. 3) Știința conducerii astronavetelor de la distanță. 4) Localitate în Birmania — Potolit. 5) Te împotrivesți — Numeral rus. 6) Bile! — Părăsit — Alifie. 7) Important bazin carbonifer în U.R.S.S. — Insulă în Antile. 8) Granite (pop.) — Sodiu. 9) Impozitul comerțului exterior — Cel artificial, descris de Tioikovski ca viitoare gară interplanetară, va servi și la mărirea distanței transmisiunilor de televiziune. 10) A porni cu racheta spre planete... 11) Localitatea natală a ilustrului savant rus și sovietic K. E. Tioikovski — Pământ.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	I	N	T	E	R	A	S	T	K	A	L	A
2	A	L	A	V	A	A	T	O	M			
3	T	E	L	E	M	E	C	A	N	I	C	A
4	I	A	V	A	A	L	I	N	A	T		
5	O	P	U	I	V	B	S	T	O			
6	L	L			L	A	S	A	T	I	K	
7	C	U	Z	B	A	S	C	U	B	A		
8	O	T	A	R	E		L	N	A	S		
9	V	A	M	A		S	A	T	E	L	I	T
10	S	A			D	E	C	O	L	A	E	
11	K	A	L	U	G	A	N	S	O	L		
12	I	U	T	E		R	E	A	C	T	I	E

12) Repede — Pune în mișcare avioanele moderne.

Vertical: 1) Genialul savant rus care, anticipând cu 9 ani pe savantul francez Pelterie și cu 16 ani pe savantul american Goddard, a dovedit primul în lume posibilitatea zborurilor cosmice. 2) Nume masculin — Cea mai simplă ambarcațiune — Posedă. 3) Spăl capul — Smalț (Banat). 4) Discipoli — Localitate în Italia de nord — Diftong.

5) Cadru — Ceată de nomazi — Direcție generală. 6) Salut la romani — Navă — S-ar, morfologic. 7) Pentru cărat apă — Apă stătătoare. 8) Aici s-a născut Horia — Multiplu al kilogramului. 9) Leziuni — Cel aerodinamic a fost construit pentru prima oară în lume de Tioikovski, în 1896. 10) Ajuns — Greutate. 11) Radio... va permite evitarea ciocnirii navelor cosmice cu meteoriții, prin detectarea suprafețelor astrale.

— Animale. 12) Se vor găsi destui și pentru zborurile cosmice (sing.) — Drumul spre ele a fost găsit datorită savantului rus K. E. Tioikovski. Cuvinte rare: Ava, Bra.

MONOVERB

DEZLEGAREA JOCULUI „AGRICULTURA”, APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT AL REVISTEI NOASTRE

ORIZONTAL: 1) Sculă — Aldan Pătrat. 2) Arnăut — Șes — Cadre 0. 3) Rea — Rac — Samara — S. 1 T. 4) Cald — Poleniza — M. T. 5) I — Tom — Secară — Noa. 6) Naș — Irigare — Cîmit. 7) Ar — Arături — Rotație. 8) Agronomi Păduri — P. 9) A — Răsări — R. Ega. 10) Grăbi — Însămînțări. Rapiță — Oar — Neon — Nz. 11) Aral — Grădină — Roade. 13) Rit Prășitori — Spic. 14) Ar — Arome Ariditate.

VERTICAL: 1) Sarcină — Agro 2) Crea — Ara — Rărit. 3) Unelte Grăpat. 4) La — Do — Arabil — 5) Aur — Miroșit — Pr. 6) Tap Rana — Agra. 7) A — Cositori Rom. 8) Ls — Leguminoase. 9) C secări — Sădi. 10) Asanări — Rari 11) N — Mire — Pam — Nor. Caza — Rășinari. 13) Para — Cod — Id 14) Ada — Nituitor — I. Tr — Morar — Anot. 16) Restan: — Apa. 17) A — Ms — li — G dit. 18) Tot — Șepă — Zece.

Visul neglijentului

Desen de A. PAVEN

REDACȚIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 56
PIAȚA ȘCIINȚII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 9 le
6 luni: 16 le
un an: 36 le

Iantii Dulles (cătire Adenauer): — Dacă-mi promiți că n-ai să fi cuminte, îți dau balonul!

Prețul 1,50 lei

Bitol

FLACARA
Nr. 8 (57) — 15 aprilie 1955

